

TREŚĆ

PERSPEKTYWY STWORZENIA W UKRAINIE PODSTAW "ZIELONEJ" GOSPODARKI I WSPARCIE ODPOWIEDNIEJ POLITYKI Z BOKU MIĘDZYNARODOWYCH ORGANIZACJI Chmyr Helena, Zaviziena Nataliia	5
GLOBAL EXPERIENCE IN PROVISION OF CITY'S DEVELOPMENT AND ITS COMPETITIVE CAPABILITY Pienko Viktoriia	10
POLSKO – UKRAIŃSKA PRZYGRANICZNA WYMIANA MŁODZIEŻY W CHODZIE SPORTOWYM Lassota Lesław, Kisiel Jarosław	13
THE DEFINITION OF THE INSTRUMENTS OF REGIONAL POLICY URBAN DEVELOPMENT Karlova Olena	20
THE DEMOGRAPHIC FACTOR AS DETERMINING FOR PROVIDING OF STABLE DEVELOPMENT OF REGION N. Shargorodska	24
INNOVATIVE DEVELOPMENT AS A KEY TO ECONOMIC GROWTH Kolomytseva Olena	26
EXPORT EXPANSION OF PRODUCTION INTO THE COUNTRIES OF THE EU IS A GUARANTEE OF THE INCREASE IN WELL-BEING LEVEL AND EMPLOYMENT OF UKRAINIANS Nebava Mykola, Zayukov Ivan	31
SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF MINING COMPANIES BASED ON REGIONAL INDUSTRIAL CLUSTERS M. Pashkevych, Yu. Papizh, K. Lysunets	34
THE PRINCIPLES OF INNOVATIVE HEALTH MANAGEMENT ON THE BASIS OF STATE-PRIVATE PARTNERSHIP Vovk Svetlana	39
PROBLEMS OF UKRAINIAN REGIONAL ECONOMIC IN THE CONTEXT OF EUROPEAN INTEGRATION Churikanova E., Kharchenko M.	44
INDUSTRY TRENDS KHARKIV REGION Taradai Vladimir	47
MANAGEMENT OF ORGANIZATIONAL RESOURCES POTENTIAL ENTERPRISES Gusak Julia	51
An ESTIMATION OF INFLUENCE OF ENVIRONMENT IS ON ECONOMIC FIRMNESS OF ENTERPRISE Piletska Samira	54
TO THE QUESTION OF INNOVATIVE DEVELOPMENT OF PRINTING INDUSTRY ENTERPRISES Shenderivska Lina	59
THE INDUSTRIAL POTENTIAL OF THE WINE-MAKING INDUSTRY IN THE CURRENT ECONOMIC CONDITIONS OF UKRAINE Avlasenko Elena	62

FACTORS AFFECTING THE PLANNING INTERNATIONAL BUSINESS MECHANICAL ENGINEERING UKRAINE Moskalenko Karina	68
ACCOUNTING FOR ASSET SECURITIZATION IN BANKING PRACTICE Driga O.	71
THE IMPORTANCE OF IMPLEMENTING A REGIONAL SYSTEM OF DEPOSIT INSURANCE TO INCREASE INVESTMENT BANKING Astakhova Natalia	75
TRENDS IN STRUCTURAL CHANGES OF INVESTMENT FLOWS THE ECONOMY OF UKRAINE Rudenko Oksana	80
DEVELOPMENT OF REGIONAL TOURISM IN UKRAINE IN COOPERATION WITH THE EU Biloushchenko O.	85
THE ADOPTION OF MANAGEMENT DECISIONS CONCERNING PRODUCTION COSTS BASED ON ACCOUNTING INFORMATION Makurin A.	88
INNOVATION AND INVESTMENT ORGANIZATIONS IN THE REGION SUPPORT BUILDING UKRAINE Molodchenko Denis	92
WORLD PRACTICE OF VENTURE ACTIVITY IN ORDER ADAPTATION IN UKRAINE Usatenko O.	95
COMPARISON OF SOURCES OF FUNDING CAPITAL INVESTMENT IN OECD AND UKRAINE FOR INSTITUTIONAL STRUCTURE Kvasha Constantine	99

PERSPEKTYWY STWORZENIA W UKRAINIE PODSTAW "ZIELONEJ" GOSPODARKI I WSPARCIE ODPOWIEDNIEJ POLITYKI Z BOKU MIĘDZYNARODOWYCH ORGANIZACJI

Chmyr Helena, Zaviziena Nataliia

Koncepcja "zielonej" gospodarki, która zaczęła tworzyć się w 90-x latach zeszłego stulecia i ostatnio dosyć aktywnie zrealizuje się różnymi państwami świata, jest instrumentem i składową stałego rozwoju. Ona nabywa coraz większej aktualności pod wpływem takich czynników, jak stopniowe skrócenie zasobowej bazy produkcji (wskutek wyczerpania nieodtworzeniowych bogactw naturalnych albo pogorszenia dostępu do ich oddzielnych państw świata), globalna przemiana klimatu, zabrudzenia przyrodniczego środowiska naturalnego, pogorszenia stanu ekosystemów, strata różnorodności biologicznej i tym podobne.

Jak wiadomo, "zielona gospodarka" przedstawia system stosunków, co ogarnia produkcję, podział, wymianę i konsumpcje, które budują się na zasadach ekologicznie zorientowanej działalności, podtrzymują zachowanie i wznowienie otaczającego przyrodniczego środowiska i zabezpieczają minimalny negatywny wpływ na jego kosztem rozwoju "zielonych" sektorów gospodarki, stworzenia "zielonych" miejsc pracy i produkcji "zielonych" towarów i usług [1]. Jej kształtowanie ma na celu stworzenie należnego środowiska dla ekonomicznego i socjalnego postępu, że bazuje się na minimalizacji negatywnego wpływu na środowisko przyrodnicze i efektywnym użyciu bogactw naturalnych przy zachowaniu dostojnego poziomu życia ludności.

Na poziomie międzynarodowym konieczność "zielonego" rozwoju po raz pierwszy była przyznana w 1992 r. na konferencji ONZ z środowiska naturalnego i rozwoju, która проходила w Rio de Janeiro. W późniejszym ten kurs był potwierdzony w licznych dokumentach, takich jak Plan działań [1], decyzja ONZ [2], OECD [3], końcowy dokument jubileuszowej konferencji "Rio+20" [4, 5].

Szereg państw świata nie tylko pogodził się z koniecznością "zazielenienia" własnych gospodarek, ale i rozpoczęły praktyczną realizację odpowiedniej polityki, dosięgnąwszy znacznych sukcesów w takich aspektach, jak, na przykład, efektywność zasobowa, zachowanie przyrodniczego środowiska naturalnego, rozszerzenia dostępu ludności do ekologicznych usług i tym podobne. Największe zdobycze są otrzymane w zamianie tradycyjnych kopalnych energetycznych zasobów - odtworzeniowymi i podwyższenie efektywności ich użycia, skrócenia odpadów CO₂ i innych substancji w powietrze i wodne baseny, zmniejszenia objętości odpadów i ponowne ich dołączenie w przerób i produkcję, zachowanie i wznowienie jakości ziem, krajobrazów, roślinnego świata i fauny. Liderami efektywnego użycia zasobów są:

- za energetyczną wydajnością - Irlandia, Szwajcaria, Wielka Brytania;
- za wydajnością węgla - Szwajcaria, Szwecja, Norwegia;

- za wodną wydajnością - Dania, Irlandia, Wielka Brytania;
 - za wydajnością rolniczych ziem - Południowa Korea, Japonia, Niderlandy;
 - za materialną wydajnością - Luksemburg, Niderlandy, Wielka Brytania;
- ekologiczną efektywnością - Szwajcaria, Włochy, Luksemburg [1].

To, w szczególności, potwierdzają i dane globalnego indeksu konkurencyjności, ogłoszone na Światowym ekonomicznym forum: w pierwszą dziesiątkę krajów za ekologicznym subindeksem stałego rozwoju wchodzi Szwajcaria, Norwegia, Nowa Zelandia, Niemcy, Finlandia, Szwecja, Niderlandy, Austria, Japonia, Wielka Brytania [1].

Ukraina zaakceptowała końcowy dokument Konferencji ONZ "Rio+20" - "Przyszłość, której pragniemy" [6], potwierdziwszy swój kurs na ekologizację gospodarki, już zrealizuje kompleks środków odpowiedniego skierowywania w zakresie energetyki, mieszkaniowo-komunalnego gospodarstwa, rolniczej i przemysłowej produkcji. Podpisana i ratyfikowana Ugoda o Asocjacji między Ukrainą, z jednej strony, i Unią Europejską, Europejską wspólnotą z atomowej energii i ich państwami-członkami, z drugiej strony, w której zaznacza się, że "strony będą rozwijały i wzmacniały współpracę stosownie ochrony przyrodniczego środowiska naturalnego, i w ten sposób będą sprzyjały realizacji długoterminowych celów stałego rozwoju i "zielonej" gospodarki" [1]. Dużo zrobiono dla uregulowania różnych aspektów "zielonego" rozwoju [7].

Już zrealizuje się Ustawa Ukrainy "O Głównych zasadach (strategię) państwowej ekologicznej polityki Ukrainy na okres do 2020 roku". Przyjęte Państwowy program rozwoju wewnętrznej produkcji (gdzie przewidziane "stworzenie segmentów "zielonej" gospodarki"), Strategia narodowego bezpieczeństwa Ukrainy "Ukraina w świecie, że zmienia" się, Koncepcja reformowania i rozwoju leśnictwa, Prawo Ukrainy "O produkcji i obiegu organicznych produktów rolniczych i surowca". Zaakceptowana Koncepcja Ogólnopaństwowego programu zachowania z odpadami na 2013-2020 lata". Uchwalone Ustawy Ukrainy "O ekologicznej sieci Ukrainy" i "O Ogólnopaństwowym programie kształtowania narodowej ekologicznej sieci Ukrainy na 2000-2015 lata". Zaakceptowana Koncepcja Ogólnopaństwowego programu zachowania różnorodności biologicznej na 2005-2025 lata, jest zatwierdzony Ogólnopaństwowy docelowy program "Pitna woda Ukrainy" na 2011-2020 lata".

Ratyfikowana Ramowa konwencja ONZ o przemieszanie klimatu i Kioto protokół do jej, stworzono prawne zasady dla ekologicznych ("zielonych") inwestycji.

Uchwalone Ustawy Ukrainy "O energooszczędności", "O alternatywnych rodzajach paliwa", "O alternatywnych źródłach energii", zaakceptowana Koncepcja Państwowego docelowego naukowo-technicznego programu rozwoju produkcji i użycia biologicznych

rodzajów paliwa. Zrealizują się Państwowy docelowy ekonomiczny program skuteczności energetycznej i rozwoju zakresu produkcji nośników energetycznych z ponawianych źródeł energii i alternatywnych rodzajów paliwa, Narodowy plan działań z ponawianej energetyki na okres do 2020 roku". W celu wsparcia rozwoju energetyki elektrycznej na zapleczu użycia alternatywnych źródeł energii zaprowadzono "zieloną taryfę".

Dzieją się konieczne kroki dla wprowadzenia mechanizmów "zielonej demokracji", - nadanie dostępu do informacji i wsparcia uczestnictwa społeczeństwa w podjęciu decyzji odnośnie do środowiska przyrodniczego, jak to przewidziano w Konwencji z Aarhus.

Zatwierdzony Techniczny reglament z ekologicznego metkowania, który wyznacza charakterystyki "zielonej" produkcji.

Zaakceptowana "Strategia dołączenia, wykonania i monitoringu międzynarodowej technicznej pomocy i współpracy z międzynarodowymi finansowymi organizacjami na 2013-2016 lata", w której określone kierunki współpracy w kontekście "zielonego" rozwoju. Również kraj dołączył się do Platformy "zielonego" przemysłu UNIDO.

Razem z tym należy wskazać, że faktycznie w Ukrainie teraz zrealizują się oddzielne sektorowe polityki (ekologiczna, energetyczna i tym podobne), ukierunkowanie których odpowiada zadaniem kształtowania "zielonej" gospodarki. To z jednej strony pozwala koncentrować istniejące zasoby na wykonaniu konkretnych zadań, lecz nie doprowadzi do szerokiego międzysektorowego współdziałania, nie pozwoli, naszym zdaniem, sformować dla społeczeństwa i biznesu skuteczne środowisko inkluzywnego "zielonego" rozwoju.

Konieczne, w oparciu o doświadczenie zagranicznych krajów i międzynarodowych organizacji, opracować jednolitą państwową politykę, że będzie przewidywać odpowiednią koordynację wszystkich zainteresowanych subiektów, zabezpieczy synergetykę działań, pozwoli wyprodukować odpowiedni plan środków i system instrumentów odpowiedniej regulacji biznesu, skuteczne środowisko inkluzywnego "zielonego" rozwoju.

Należy wskazać, że międzynarodowe organizacje, - w szczególności Europejska ekonomiczna Komisja ONZ, Organizacja ekonomicznej współpracy i rozwoju, Organizacja z przemysłowego rozwoju ONZ, Ekologiczny Program ONZ podtrzymują Ukrainę na drodze "zielonego" rozwoju, wykorzystując dla tego, w szczególności, program "EaP GREEN" ("Ekologizacja gospodarki krajów Wschodniego Partnerstwa Unii" Europejskiej) [1]. W szczególności, celem programu jest nadanie pomocy w przejściu nazwanych krajów na "zielony" model rozwoju i prowadzenia biznesu przez rozgraniczenie ekonomicznego wzrostu i degradację środowiska naturalnego i wyczerpanie zasobów. Przypuszcza się, że realizacja tego programu pozwoli: opracować i zastosować kompleksowe podejście do reformowania ekonomicznej

polityki, sprzyjać umocnieniu fachowego i instytucjonalnego potencjału rządów państw członkowskich, zabezpieczyć wsparcie sektorów gospodarki, finansowych rynków i przedsiębiorstw w otrzymaniu dostępu do koniecznych inwestycji, odpowiednimi technologiami i systemami zarządzania. Oprócz tego, realizacja programu przewiduje spełnienie demonstracyjnych projektów.

Wsparcie "zielonych" inicjatyw z boku międzynarodowych organizacji stało jednym z akceleratorów odpowiednich naukowych badań, udoskonalenia prawnego środowiska, opracowania projektów administracyjnych decyzji, rozpowszechnienia nowych wiedzy w fachowej i obywatelskiej wspólnoty. Tak, przy wsparciu Ministerstwa rozwoju Ekonomicznego, Ministerstwa ekologii, Darzekoinwestu, Ministerstwa Energetyki i Paliwa i innych władz publicznych przeprowadzono szereg środków - konferencje, seminaria, okrągłe stoły, robocze narady [1, 2, 3, 4, 5], zainicjowane profilowe badania [6, 7, 8], opracowano projekt Koncepcji państwowej polityki rozwoju "zielonej" gospodarki [9] i Koncepcje zasoboefektywnego i czystszej produkcji [10].

Lecz w tym pytaniu Ukraina znajduje się jeszcze na początku drogi. Trzeba systemowo przestudiować i adaptować do ojczytych realiów doświadczenie takich krajów, jak Niemcy, Południowa Korea, Wielka Brytania, Dania, Szwecja, Niderlandy. Trzeba integrować polityki sektorowe do jedynej "zielonej" strategii w ten sposób, żeby zapobiec dubbingowaniu działań i nieefektywnemu traceniu ograniczonych finansowych zasobów, wyznaczywszy priorytety i punkty "wzrostu". Przy tym nie można pozwolić na dominację naprawdę ekonomicznych albo ekologicznych podejść, każdy z których jest orientowany na osiągnięcie specyficznych zadań typu "wzrostu produkcji za wszelką cenę" albo "dotrzymanie ekologicznych ramek mimo wszystko". Kompromis zadań i środków ich osiągnięcia, ustalenia pewnej hierarchii celów i wyraźnych wskaźników ich osiągnięcia na średnio- i długoterminowy okres z rozładowaniem po latach, wyznaczenie odpowiedzialnych za opracowanie i realizację programu "zazielenienie" ojczytwej gospodarki, - to jest to zadanie potocznego momentu dla naukowców i praktyków. Dla tego, między innymi, koniecznie spełniać wariantowe modelarstwo, w ramach którego formować różnego rodzaju scenariusze rozwoju, wyznaczać kluczowe triggery, przeprowadzać symulację tych czy innych działań, które mogą spełniać się pod wpływem różnego rodzaju czynników zewnętrznego i wewnętrznego środowiska. Takie doświadczenie modelarstwa mają i ojczyści fachowcy, i cudzoziemne specjaliści [1,2]. To doświadczenie trzeba opanowywać i szeroko stosować przy opracowaniu programowych środków, w szczególności - skierowanych na "zielony" rozwój w Ukrainie.

Wykaz wykorzystanych źródeł:

. Czmyr O.S., Zacharewycz N.P. "Zielona" gospodarka: istota, cele i bazowe zasady / O.S. Czmyr, N.P. Zacharewycz // Ekonomiczny zwiastun Donbasu: naukowe czasopismo. - 2013. - №3 (33). - C.54-62.

2. Program działań z późniejszego spełnienia Porządku dziennego na XXI stulecie. Przyjęta na XIX sesji Generalnej Asambleji ONZ (23-28 czerwca 1997 roku) [Document A/RES/S - 19/2]. - NY : United Nations, 1997. - 41 p.

3. Green Economy: A Transformation to Address Multiple Crises. // [Elektronowy zasób] – Reżim dostępu: <http://www.unep.ch/etb/pdf/2009%20statement%20deliver%20as%20one/Interagency%20Joint%20Statement.%20E%20rev1.pdf>

4. Atkisson A. OECD Global Forum on Measuring Well-Being for Development and Policy Making/ Alan Atkisson. – New Delhi, India – 20 October 2012.

5. Challenges of Sustainability and Opportunities at Rio +20 / Pradeep Chaturvedi Vice President, Institute of Directors // [Elektronowy zasób] – Reżim dostępu: <http://www.iodonline.com/Articles/Challenges%20of%20Sustainability%20and%20Opportunities%20at%20Rio.pdf>

6. Końcowy dokument Konferencji ONZ "Rio+20" "Przyszłość, której chcemy" (od 20-22.06.2012). - Rio de Janeiro, Brazylia. - [Elektronowy zasób]. - Reżim dostępu: <https://rio20.un.org/sites/rio20.un.org/files/a-conf.216-l-1-russian.pdf>

7. Badanie transformacji narodowych gospodarek w ramach realizacji "zielonego" kursu i oceniania jego wpływu na ekonomiczny i socjalny rozwój (kompleksowy temat) : sprawozdanie o PNB (pośredni) : 8-14 / Naukowo-badawczy ekonomiczny instytut Ministerstwa ekonomicznego rozwoju i handlu Ukrainy; kier. O.S. Czmyr; wykon. W.I. Piła, T.K. Kwasza [a inne]. - K., 2014. - 198 c. - No. DR 0114U004207.

8. The Global Competitiveness Report 2014-2015. - [Elektronowy zasób]. – Reżim dostępu: www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2014-15.pdf

9. Ugoda o Asocjacji między Ukrainą, z jednej strony, i Unią Europejską, Europejską wspólnotą z atomowej energii i ich państwami-członkami, z drugiej strony (Ugodę ratyfikowano z oświadczeniem Prawem № 1678 - VII od 16.09.2014) :[potoczna redakcja - od 16.09.2014]. - [Elektronowy zasób]. - Reżim dostępu : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/984_011

10. Program "Ekologizacja gospodarki w krajach wschodniego partnerstwa" (EaP Green) : projekt programu prac na 2013-2016 rr. - Berlin, 2013. - 39 c.

1. Międzynarodowe forum dla stałego rozwoju "Green Mind" // [Elektronowy zasób] - Reżim dostępu : <http://www.greenmind.com.ua/ru>

12. Międzynarodowa konferencja "Zielona restrukturyzacja gospodarki jak priorytet ekonomicznej składowej Ugody o asocjacji między Ukrainą i Unią" Europejską. - [Elektronowy zasób]. - Reżim dostępu : <http://ndei.me.gov.ua/index.php?option=com>

13. Okrągły stół "Kształtowania zielonej gospodarki i wprowadzenia czystych technologii". - [Elektronowy zasób]. - Reżim dostępu : http://ndei.me.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=175: - q - lr - q -&catid=40: 2012-05-07-19-30-22&Itemid=72option=com_content&view=article&id=136: 2013-04-09-07-43-00&catid=40: 2012-05-07-19-30-22&Itemid=72

14. Okrągły stół "Metodologiczne podstawy indykatywnej oceny kosztu wprowadzenia dyrektyw UE w zakresie ochrony środowiska" przyrodniczego przy współudziale europejskich ekspertów. - [Elektronowy zasób]. - Reżim dostępu : <http://www.sbs-envir.org/index.php/ua/activities/component-5/149-provedeno-kruhlyi-stil-metodolohichni-osnovy-indykativnoi-otsinky-vartosti-vprovadzhennia-dyrektyv-yes-u-sferi-okhorony-dovkillia.html>

15. Seminarium "Pomiaru wzrostu "zielonego" w Ukrainie: w kierunku narodowej podróźnej mapy" w ramach partnerskiego programu UE, OECD, CEK, ONZ, UNEP i UNIDO "Ekologizacja gospodarek krajów Wschodniego Partnerstwa UE". - [Elektronowy zasób]. - Reżim dostępu: <http://newukraineinstitute.org/new/419>

16. Kwasza T.K., Paladczenko O.F. Propozycje do mechanizmów wyznaczenia i kształtowania priorytetowych kierunków innowacyjnego działania z uwzględnieniem wyników forsaitnych badań i określonych kryteriów i wskaźników "zielonego" przemysłowego wzrostu / T.K. Kwasza, O.F. Paladczenko/. - K.: UkrINTEI, 2013. - 161 c.
<http://newukraineinstitute.org/new/419>

17. Badanie światowego doświadczenia opracowania narodowych strategicznych dokumentów w zakresie "zielonego" wzrostu i stałego rozwoju : sprawozdanie o PNB (końcowy) : 22-12 / Naukowo-badawczy ekonomiczny instytut Ministerstwa ekonomicznego rozwoju i handlu Ukrainy; kier. O.S. Czmyr; wykon W.I. Piła, T.K. Kwasza [a inne. - K., 2012. - 350 c. - No. DR 0112u005759.

18. Opracowanie Koncepcji państwowej polityki rozwoju "zielonej" gospodarki : sprawozdanie o PNB (końcowy) : 11-13 / Naukowo-badawczy ekonomiczny instytut Ministerstwa ekonomicznego rozwoju i handlu Ukrainy; kier. O.S. Czmyr; wykon W.I. Piła, T.K. Kwasza, D.P. Kasianenko[a inne]. - K., 2013. - 508 c. - № DR 0113u003532.

19. Międzynarodowa konferencja "Zielona zasoboefektywna gospodarka: nowe wezwania i możliwości dla ekonomicznego wzrostu w Ukrainie". - [Elektronowy zasób]. - Reżim dostępu : <http://ndei.me.gov.ua/index.php?option=com>

20. Potapenko W.G. Do pytania opracowania koncepcji wprowadzenia w Ukrainie zasoboefektywnej i czystszej produkcji. - [Elektronowy zasób]. - Reżim dostępu : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2441>

21. Marcos Vinícius Eloy Xavier, Andrea Marcello Bassi, Cibele Mally de Souza, Wilson Pereira Barbosa Filho, Kevin Schleiss. Energy scenarios for the Minas Gerais State in Brazil: an integrated modeling exercise using System Dynamics. - Energy, Sustainability and Society. - 2013. - №3. - P.17. - [Elektronowy zasób] - Reżim dostępu: <http://www.energysustainsoc.com/content/3/1/17>

22. Seminarium z naśladowczej analizy i modelarstwa "zielonej" gospodarki w ramach realizacji projektu EaP GREEN (10-11 kwietnia 2014 r., Kijów, NDEI) . - [Elektronowy zasób]. - Reżim dostępu : <http://ndei.me.gov.ua/index.php?option=com>

GLOBAL EXPERIENCE IN PROVISION OF CITY'S DEVELOPMENT AND ITS COMPETITIVE CAPABILITY

Pienko Viktoriia

Fachhochschule Köln , Germany

Study, generalization, systematizing and adaptation of effective components of the best global practices in the area of cities' development management have significant importance for the modern national administration and self-government system.

Urgency of the world's cities problems had caused within last 15-20 years drafting of a number of international level documents where the question of local development (mainly city's

development for urbanized countries) takes an important (key) place. These documents include: Social Charter for Member Cities of the Union of the Baltic; Guiding principles for sustainable spatial development of the European Continent (the city of Hannover, September 7–8, 2000); European Regional Planning Strategy (the city of Lausanne, the city of Strasbourg, 1988); European Charter of Local Self-Government (the city of Strasbourg, October 15, 1985); Charter of European Cities and Towns Towards Sustainability (Aalborg Charter, Denmark, May 27, 1994); “The Habitat Agenda II” (the city of Istanbul, June 3–14, 1996); “Agenda for the XXI century” (the city of Rio-de-Janeiro, June, 3–12, 1992).

These international documents determine a city as the core aspect of social and economic development of humanity, center of social life and national economy, protector of culture, heritage and traditions.

For better understanding of global experience in city’s management system for provision of its competitive capability and development, experience in the area of regional management of cooperation between state authorities and local self-government institutions based on the principles of budget federalism, financial and economic autonomy should be studied. In that context central power performs rather regulating than administrative functions in the process of social and economic development of a region. Central power controls self-government institutions that is to say watches that they keep the limits determined by the law. In the unitary states local self-government institutions mostly are controlled by special representatives of a central power.

Global practice gives four basic models of regional management: centralized, English-American, mixed exclusive European (continental of French) and mixed European with distributed management hierarchy.

Centralized system envisages management by state authorities established by the government or head of the state with vertical coordination on all levels below national (totalitarian model).

English-American system is based on the principle of administration on all sub-national levels by local self-government institutions that are elected by population of appropriate territorial entity. Local institutions of ministries and government agencies that perform special functions also act on these levels but there are no state power institutions of general competence (Brazil, Great Britain, USA, and Switzerland).

Mixed exclusive European system is based on combination of direct state administration and local self-government. In this case administration on local level is performed as a rule by self-administration institutions (Italy, France).

European mixed system with distributed hierarchy is built according to the similar principle with the previous one but has some peculiarities. Thus on the level of region and district the management is performed only by local state administration and on the local level only by the local self-government institutions (Bulgaria, Poland).

On the basis of study of international experience of cooperation between state power and local self-government a number of approaches to social and economic development of local communities can be distinguished:

- institutional: is implemented by establishing of institutions that concentrate high qualified personnel that participate directly in validation of directions and mechanisms of territorial development. Thus in the USA executive authorities on the level of states, cities and counties have special economic development commissions or agencies which are responsible for preparation of special-purpose programs that envisage population's quality of life improvement, strengthening of competitive positions of a territory. Main purpose of these organizations is contributing to specific territorial business development, increase in production of high-opportunity goods and services, generating employment. Non-governmental organizations could be involved to this process;

- systematic: integration of strategies that are developed on every level of power (municipality, province, central government). This approach ("ROM" approach) tested for the first time in Holland becomes more and more popular in the countries of Western Europe. Important distinctive feature of the new approach is implementation of the planning system based on the bottom-up principle. Regardless that planning of territorial development was initiated by the central government, the latest performs only general coordination and financing when regional and municipal authorities actually manage the projects. Basic idea of the project is that the parties involved achieve advantageous decisions on the basis of consensus;

- corporative: a city is considered as a system that have sufficiently expressed features of corporation. Both approaches are based on the idea of the dialogue between all interested participants of municipal development. Its basic requirement is involvement to the process of program documents' development of representatives of different groups (between them: business, education, health protection etc.), whose interests are related with this city and resources give an opportunity to influence its development fundamentally. Simultaneously this approach is less formalized and has not as strongly marked vertical relations as in the systematic one;

- "authority delegation" is based upon necessity to decentralize the process of preparation and making of decisions regarding social and economic development of a territory;

– benchmarking became widespread within the last years as an approach for development of the local development projects. Its necessity is caused by limitation of resources (human, financial, economical etc.) which have at their disposal separate territories. Possible way out of this situation is to apply the experience of other municipal formations that have similar conditions and potential for development. Implementation of this approach envisaged wide access to Internet that gives information on the best examples of economical development.

Analysis of social and economical policy of the big cities in terms of their development approaches applied – institutional, systematic, “authority delegation”, corporative, benchmarking had shown that the systematic type is the most efficient. However ultimately taking into account development of the global economic relations, increase of level of self-sufficiency and competence of local self-administration institutions, increase of influence of self-administrated a newly appeared institutional type is worthy to be mentioned.

Analysis of global trends causes change of city’s role and status in general-civilization development processes, increase of government authorities’ efficiency including state administration with intent of local population interests’ protection and development of the cities as dominating primary integral element of territorial settlement.

POLSKO – UKRAIŃSKA PRZYGRANICZNA WYMIANA MŁODZIEŻY W CHODZIE SPORTOWYM

dr Lassota Lesław

Wydział Wychowania Fizycznego, Uniwersytet Rzeszowski w Rzeszowie

mgr Kisiel Jarosław

Akademia Wychowania Fizycznego w Poznaniu

Słowa kluczowe: współpraca polsko – ukraińska, wymiana młodzieży, chód sportowy

Europejska Federacja Lekkiej Atletyki w 2013 roku wybrała na organizatora Drużynowych Mistrzostw Europy w chodzie sportowym miasto Iwano Frankowsk /Stanisławów/. Odbędą się one w dniu 18 maja 2015 roku. Będzie to największa impreza lekkoatletyczna, organizowana przez Ukrainę, od momentu uzyskania niepodległości.

Wybór miasta Iwano Frankowsk na gospodarza tych dużych zawodów, świadczy o docenieniu poziomu sportowego prezentowanego przez ukraińskich chodźców na arenach europejskich i światowych. Do osiągnięcia tego poziomu przyczyniły się długoletnie, przygraniczne, kontakty polsko-ukraińskie.

Od momentu uzyskania niepodległości przez Ukrainę w 1991 roku Polska utrzymuje z nią dobre stosunki sąsiedzkie. Zaowocowało to wypracowaniem ścisłych zasad współdziałania we wszystkich dziedzinach życia.

Współpraca między Polską i Ukrainą w zakresie sportu realizowana jest na podstawie „Umowy o współpracy i wymianie w dziedzinie kultury fizycznej i sportu” podpisanej w dniu 10 października 1996 roku pomiędzy Urzędem Kultury Fizycznej i Turystyki a Państwowym Komitetem Ukrainy do spraw Kultury Fizycznej i Sportu¹.

Zachęca ona krajowe stowarzyszenia kultury fizycznej, organizacje sportowe oraz lokalne władze administracyjne, odpowiedzialne za sport i wychowanie fizyczne do nawiązywania bezpośrednich kontaktów. Ministerstwo Sportu i Turystyki zabezpiecza środki finansowe, które pochodzą z budżetu państwa, na realizowanie zadań z zakresu, promocji aktywności fizycznej i rozwój sportu dzieci i młodzieży. Narodowe Centrum Kultury, już po raz IX w bieżącym roku, realizuje program „Polsko-Ukraińska wymiana młodzieży” W ramach tego programu możliwe jest dofinansowanie pobytu w Polsce grup młodzieży ukraińskiej i pobytu na Ukrainie grup młodzieży polskiej wraz z opiekunami.

Umowa o współpracy podpisana pomiędzy naszymi państwami pomogła w nawiązaniu kontaktów partnerskich na niższych szczeblach administracyjnych.

Zamiarem autorów publikacji jest ukazanie rozwoju kontaktów sportowych, jednej z olimpijskich konkurencji lekkoatletycznej, jaką jest chód.

Materiał do opracowania publikacji zaczerpnięto z komunikatów organizatorów imprez sportowych, biuletynu Międzynarodowego Stowarzyszenia Federacji Lekkoatletycznych, opracowań książkowych².

Konkurencja chodu sportowego zarówno na Ukrainie jak i w Polsce jest bardzo popularna. Oba państwa mogą się pochwalić wieloma wybitnymi sportowcami uprawiającymi chód sportowy.

Ukraina takimi jak Władimir Stiepanowicz Gołubniczij (*Holubnyczy*)³ zdobywca czterech medali olimpijskich, w tym dwóch złotych, Nikołaj Jakowlewicz Smaga (*Smaha*), Mykoła Udowenko czy aktualnie startujących Jelena Szumkina, Sergey Budza, Andri Kowalenko oraz Ihor Hlavan,

oraz tegoroczną wicemistrzynią Europy z Zurichu w chodzie na 20 km Ludmyła Olanowska⁴.

¹ <http://www.msport.gov.pl/wspolpraca-dwustronna-i-regionalna>

² Janiak A, Kisiel J. Działalność Międzynarodowego Stowarzyszenia Federacji Lekkoatletycznych jako organizacji międzynarodowej. PWSZ Kalisz 2011. Zeszyt naukowy nr 24.

³ Малахов В. Сто великих Олимпийских чемпионов. — Москва: Вече, 2006..

⁴ <http://www.iaaf.org/results/iaaf-world-championships-in-athletics/2013/14th-iaaf-world-championships-4873>

Polska może się pochwalić czterokrotnym złotym medalistą Igrzysk Olimpijskich Robertem Korzeniowskim⁵, a także, Katarzyną Radtke, Tomaszem Lipcem, a aktualnie Grzegorzem Sudołem czy Łukaszem Nowakiem⁶.

Tak się składa, że najsilniejsze ośrodki szkoleniowe w chodzie sportowym Ukrainy i Polski, sąsiadują one ze sobą. Są to na Ukrainie Iwano-Frankowsk, a w Polsce Rzeszów, Mielec, leżące w województwie podkarpackim. Województwo to ma podpisaną umowę o współpracy sportowej z ukraińskimi obwodami: Lwowskim, Zakarpackim, Iwano-Frankowskim.

Kontakty sportowe chodźarzy obu państw zostały nawiązane bardzo szybko. W maju 1993 roku w Mielcu rozgrywano zawody Grand Prix PZLA, w których wystartowali reprezentanci Ukrainy. Najwyższe miejsce zdobył Paweł Andrejenko, który w chodzie na dystansie 10 km w kategorii juniorów uplasował się na miejscu trzecim⁷.

Również w maju tego samego roku odbył się XIII Memoriał im. gen. Władysława Sikorskiego w chodzie sportowym z okazji 112 rocznicy jego urodzin. W zawodach wzięło udział 62 zawodników polskich i ukraińskich⁸.

Polscy chodźarze zadebiutowali w zawodach odbywających się na Ukrainie w dniu 02.10.2005 roku w Ivano-Frankivsk biorąc udział w *Міжнародному кубку зі спортивної ходьби «Вечірній Івано-Франківськ»*⁹.

Wystartowali w nich przedstawiciele klubu sportowego „Sokół” z Mielca w składzie, którego byli późniejsi polscy reprezentanci na Igrzyskach Olimpijskich w Londynie: Paulina Buziak i Rafał Sikora. Był to ich debiut na zawodach międzynarodowych. Obydwoje startowali w chodzie na dystansie 10 km i zajęli w swoich kategoriach takie samo 7 miejsce, uzyskując wartościowe wyniki: Buziak Paulina 48.37 min, Sikora Rafał 44.54min.

Rok później w miejscowości Huta Krzeszowska, w dniu 16 września przeprowadzono Mistrzostwa Polski seniorów na 50 km, połączone z międzynarodowym mityngiem w chodzie sportowym¹⁰.

⁵ Matyja D. Encyklopedia gwiazd polskiego sportu. Imbir 2011

⁶ Kisiel K. Chód sportowy. Centralny Ośrodek Sportu. Warszawa 2008

⁷ Zaborniak St. Z dziejów Lekkoatletyki w Polsce. Tradycje chodu sportowego od Tadeusza Kuchara do Roberta Korzeniowskiego(1904 – 200\$). PWSZ w Krośnie . 2008, s.209

⁸ Я. Кісель "МІЖНАРОДНІ КОНТАКТИ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ПОЛЬЩЕЮ В СПОРТІ (Międzynarodowe Kontakty Pomiędzy Polską a Ukrainą w Sporcie)" /w/ СЛОБОЖАНСЬКИЙ НАУКОВО-СПОРТИВНИЙ ВІСНИК(Slobozhanski Biuletyn Nauka I Sport) , No 5(38), 2013, МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

⁹ ibidem

¹⁰ http://www.pzla.pl/index.php?_a=2&_id=21

W zawodach tych uczestniczyła grupa chodźarzy z Ukrainy. Jej reprezentantki (Ewelina Mamczur, Tatiana Mykhalczuk) w chodzie kobiet na dystansie 5km zajęły dwa pierwsze miejsca.

W Mistrzostwach Ukrainy, zorganizowanych w Iwano-Frankowsku pierwszego października 2006 roku udział wzięła reprezentacja województwa podkarpackiego w skład, której wchodził przedstawiciel klubów: „Sokół” Mielec „Resovia” Rzeszów i Bratkowic.

W dniu 27 maja 2007 roku w Mielcu odbyła się XXV edycja Memoriału im Wł. Sikorskiego. Wśród senierek na dystansie 10 km Katarzyna Kwoka (Resovia) wyprzedziła Paulinę Buziak (Sokół Mielec) i Ewelinę Mamczur z Iwano Frankowska.

W Mistrzostwach Ukrainy w 2007 roku, rozgrywanych tradycyjnie w Iwano-Frankowsku udział wzięła reprezentacja miasta Mielca składająca się z zawodników z klubów „Resovia” Rzeszów, „Sokół” Mielec i Bratkowic. Startujący w chodzie na dystansie 50 km Dawid Wolski (Resovia) uzyskał najlepszy w historii polskiego, wynik w kategorii juniora.

W lipcu 2008 roku w Mielcu zostało zorganizowane wspólne zgrupowanie szkoleniowe dla młodzieży z obu państw, uprawiających chód sportowy. Uczestniczyli w nim zawodnicy Odrozonego Towarzystwa Gimnastycznego „Sokoła” Mielec, Bratkowic, Połańca i z Iwano-Frankowska. Podsumowaniem był udział w XXVI Memoriale im generała Wł. Sikorskiego.

W najbardziej prestiżowych konkurencjach chodu sportowego na dystansie 5 km wśród mężczyzn zwyciężył Roman Turkalewicz, z Iwano-Frankowska, a wśród kobiet dwa pierwsze miejsca zajęły reprezentantki Polski, Paulina Buziak z „Sokoła” Mielec przed Katarzyną Kwoką z „Resovii” Rzeszów, na trzecim miejscu przysłała reprezentantka Iwano-Frankowsk, Ewelina Mamczur¹¹.

W dniu 10 grudnia tegoż roku w Wadowicach Górnych odbył się II halowy mityng chodźarski z okazji 260 rocznicy urodzin Tadeusza Kościuszki. Na zaproszenie organizatorów w zawodach udział wzięli zawodnicy z Iwano-Frankowska na Ukrainie, oraz reprezentanci Polski P. Buziak, K. Kalka, którzy wystartowali w głównych konkurencjach zdecydowanie je wygrywając. Reprezentanci Ukrainy dominowali na dystansach młodzieżowych¹².

XXVII Międzynarodowy memoriał im. gen. Władysława Sikorskiego został przeprowadzony w Mielcu w dniu 14.08.2009 roku. Tradycyjnie przedstawiciele Ukrainy dominowali w konkurencjach młodzieżowych.

W dniach 7 do 10 października 2009 roku na Ukrainie przebywała grupa sportowa członków z „UKS” w Miększku Starym z gminy Laszki. Młodzież uczestniczyła w zawodach

¹¹ <http://www.hej.mielec.pl/sport2/lekkoatletyka/art11,po-memoriale-w-mielcu-pojechali-na-ukraine.html>

¹² źródło: <http://www.powiat-mielecki.pl/pl/20/20/art203.htm>

lekkoatletycznych w Rożniatowie /sołectwo Szkoło/ i Iwano-Frankowska¹³. Najbardziej wartościowy wynik osiągnął Radosław Porczak zajmując w chodzie juniorów na 10 km drugie miejsce w Iwano-Frankowsku.

Wymiana chodźców z gminy Laszki i sołectwa Szkoło odbyła się w latach następnych 2010 – 2011. Najbardziej wartościowe wyniki uzyskał zawodnik z Miększa Starego. Michał Bachor, który zwyciężył w 2010 roku, a w następnym zajął 2 miejsce¹⁴.

W zawodach tych wystartowała również reprezentacja województwa podkarpackiego na czele z olimpijczykiem z Pekinu i Londynu Rafałem Augustynem. Wystartował on na nietypowym dla siebie dystansie - 3 km.

Przeprowadzone w Iwano-Frankowsku w dniu 10 października 2010 Mistrzostwa Ukrainy w chodzie na 50 km przyniósł w swojej historii najbardziej wartościowe wyniki. Bardzo silna stawka zawodników przyczyniła się do ustanowienia rekordu Ukrainy przez Sergey Budza, uczestnika Igrzysk Olimpijskich z Pekinu i Londynu. Rekordowy wynik przez niego uzyskany wynosił 3:54;20 godz. W uzyskaniu tak wartościowego wyniku pomagali mu olimpijczycy z Polski Rafał Fedaczyński, Rafał Sikora, oraz z Serbii – bracia Fredrakh, Nenad Filipowych.

Na czele sportowej ekipy polskiej, która wystartowała w 2011 roku w Iwano-Frankowsku, był uczestnik Igrzysk Olimpijskich w Pekinie zawodnik AZS AWF Kraków Jakub Jelonek.

W chodzie na 10 km zajął drugie miejsce. Zwyciężył przedstawiciel Ukrainy Puzanov Konstantin, który wynikiem 40:44 min. ustanowił swój rekord życiowy.

W tym też roku po raz pierwszy przedstawiciel Ukrainy zawitał na największe w Polsce zawody w chodzie sportowym, które odbywają się zawsze na wiosnę w Zaniemyślu. Był nim Oleg Mielnik, wystartował w chodzie na 10 km.¹⁵ W latach 2012 –2013 zawodnik ten mieszkał w Mielcu i reprezentował barwy klubowe Sokoła Mielec, a narodowe Ukrainy.

Wprowadzone przez rządy Ukrainy i Polski ułatwienia w podróżowaniu pomiędzy państwami przyczyniły się do zintensyfikowania kontaktów sportowych.

W międzynarodowych halowych zawodach lekkoatletycznych rozgrywanych w Iwano - Frankowsku w dniach 7-8 grudnia 2012, wystartowali zawodnicy z przemyskiego klubu „Tempo 5” . Najlepszy rezultat uzyskała Alicja Gwiazda, która w chodzie na 3.000m zajęła 4 miejsce¹⁶. Również w roku 2013 reprezentanci „Tempo 5” z Przemyśla wystartowali w halowym

¹³ http://laszki.pl/aktualnosci/42,Delegacja_samorządowo_-_sportowa_Gminy_Laszki_na_Ukrainie.html

¹⁴ <http://www.zstiojar.edu.pl/~wf/?p=813>

¹⁵ <http://flab.cv.ua/oleksij-melnik-sribnij-prizer-mizhnarodnix-zmagan-zi-sportivno%D1%97-xodbi/>

¹⁶ http://www.tempo5przemysl.entro.pl/zawody_iwano_frankowsk-49-p.html (dostęp 6.10.2014)

Międzynarodowym Memoriale A. Krywogo, z chodząrek najlepiej ponownie spisała się Alicja Gwiazda¹⁷.

W międzynarodowym mityngu lekkoatletycznym rozgrywanym w lipcu 2013 roku w Ilichwsku k/Odessy. oprócz gospodarzy wzięli udział sportowcy z Polski, Mołdawii, Rumunii i Serbii. Młodzież rywalizowała we wszystkich konkurencjach lekkoatletycznych w rocznikach 1996-1997. Nasze zawodniczki wystąpiły w konkurencji chodu sportowego na dystansie 3km, gdzie zwyciężyła Angelika Augustyn z wynikiem 14:33 min¹⁸.

W XI międzynarodowych zawodach w chodzie sportowym rozgrywanych w dniu 20 kwietnia.2013 roku w Zaniemyślu, ponownie wystartował na dystansie 20 km Oleg Mielnik, przyszedł on do mety na 10 miejscu, ustanawiając swój nowy rekord życiowy 1:28:19 godz¹⁹.

Dużym zainteresowaniem w 2013 roku cieszył się inauguracyjny cykl zawodów w chodzie sportowym „International Race Walking Tour”. Składały się na niego cztery imprezy rozgrywane w różnych państwach: Ołomuniec/Czechy/, Alytus /Litwa/, Katowice /Polska/, Bacúch /Słowacja/.

W zawodach w Katowicach na dystansie 10 km wystartowało dwóch przedstawicieli klubu „Eney” Lwów: Szarik Jurii, oraz Andri Kowalenko. Zawodnik ten wygrał chód uzyskując znakomity wynik 39:28, który jest jego nowym rekordem życiowym.²⁰

W klasyfikacji generalnej „International Race Walking Tour” zwyciężyli ex aequo Dawid Tomala /Polska/ oraz Andri Kowalenko /Ukraina/ zdobyli oni po 31 pkt, przed Słowakami: Antonem Kučminem (23 pkt) i Matejem Tóthem (22 pkt)²¹.

Wydarzenia na Ukrainie w 2014 roku nie sprzyjają wymianie sportowców. W bieżącym roku tylko w dwóch imprezach organizowanych w Polsce wystartowali ukraińscy chodźarze. W Gdańsku w zawodach o Puchar Obrońców Poczty Polskiej na dystansie 20 km zwyciężyła mieszkanka Sum Vasylyna Vitorshchuk. W Katowicach we wrześniu odbyła się druga edycja zawodów w chodzie sportowym „International Race Walking Tour”. W chodzie na dystansie 10 km mężczyźni drugie miejsce zajęli ubiegłoroczny zwycięzca lwowianin Andri Kowalenko.

W dniu 19 października bieżącego roku w Iwano Frankowsku zostały rozegrane tradycyjne zawody w chodzie sportowym. Były one próbą generalną przed przyszłorocznymi

¹⁷ http://www.tempo5przemysl.entro.pl/mityng_iwano_franksk_2013-52-s.html (dostęp 6.10.2014)

¹⁸ <http://www.mielec.pl/article.php?id=1885>

¹⁹ <http://www.wzla.poznan.pl/nowa/files/1300422zanimkom.doc>

²⁰ http://www.pzla.pl/zdjecia/zal_i/2013-09-07-katowice_201309092343.pdf

²¹ http://www.pzla.pl/index.php?_a=1&kat_id=4&_id=7467

Drużynowymi Mistrzostwami Europy w chodzie sportowym mającymi się odbyć w tym mieście w maju²².

W zawodach tych po raz pierwszy na Ukrainie wystartuje reprezentacja narodowa Polski w chodzie sportowym, we wszystkich kategoriach wiekowych, będzie ona liczyła 20 osób. W jej składzie znajdą się przedstawiciele ośrodków szkoleniowych z pogranicza polsko - ukraińskiego, które ze sobą ściśle, od szeregu lat, współpracują,

Do spotkań chodźarzy Ukrainy i Polski dochodzi także, podczas rozgrywania dużych imprez sportowych takich jak: Puchary Europy czy Świata, mistrzostw Europy oraz Świata i tej najważniejszej Igrzyskach Olimpijskich²³.

Bibliografia.

Janiak A, Kisiel J. Działalność Międzynarodowego Stowarzyszenia Federacji Lekkoatletycznych jako organizacji międzynarodowej. PWSZ Kalisz 2011. Zeszyt naukowy nr 24.

Kisiel K. Chód sportowy. Centralny Ośrodek Sportu. Warszawa 2008

Kisiel K, Kisiel J, Janiak A. Struktura szkolenia i organizacji w chodzie sportowym w roku olimpijskim -2012. PWSZ Kalisz 2013.

Малахов В. Сто великих Олимпийских чемпионов. Москва: Вече, 2006.

Zaborniak St. Z dziejów Lekkoatletyki w Polsce. Tradycje chodu sportowego od Tadeusza Kuchara do Roberta Korzeniowskiego(1904 – 2004). PWSZ w Krośnie . 2008

²² <http://www.european-athletics.org/news/article=ivano-frankivsk-host-2015-european-cup-race-walking/index.html>

²³ Kisiel K, Kisiel J, Janiak A. Struktura szkolenia i organizacji w chodzie sportowym w roku olimpijskim -2012. PWSZ Kalisz 2013. Zeszyt naukowy nr 26.

ВИЗНАЧЕННЯ ІНСТРУМЕНТІВ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ З ПИТАНЬ РОЗВИТКУ МІСТ

О.А. Карлова

Харківський національний університет міського господарства

імені О.М. Бекетова

THE DEFINITION OF THE INSTRUMENTS OF REGIONAL POLICY URBAN DEVELOPMENT

Karlova Olena

O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv

Місто як соціально-економічна система потребує системного підходу у дослідженні, отже системний опис об'єкта вимагає не тільки характеристику елементів, а й ще виявлення зв'язків між елементами системи, що утворюють цілісність системи, її функціональну сторону.

Проблеми розвитку міст досліджуються представниками різних наукових дисциплін – економіки, географії, містобудівництва, соціології. Представники наукових шкіл України досліджують питання розвитку міських поселень, а саме А. Бережна, І. Буднікевич, О. Карий, Р. Гуляк, Х. Калашнікова, Ю. Попова, В. Родченко[1-6]. На теперішній час науковцями сформовані більш менш чіткі визначення міста та теоретичні підходи до його вивчення, але бажано визначити економічні інструменти та важелі регіональної політики з питань розвитку міст.

За мету даного дослідження визначено пошук шляху узгодження стратегій міського і регіонального розвитку та інструментів за допомогою яких можливо проводити узгоджену регіональну політику.

Розмаїття підходів та їх специфіка обумовлюється цілями, які ставлять перед собою дослідники. Регіонально-економічний підхід розглядає місто як соціально-економічно територіальну підсистему суспільства. Акцентування уваги дослідження на соціально-економічних характеристиках обумовлено існуванням проблеми гармонійного поєднання соціальних та економічних цілей, решта складових, що доповнюють зміст міста, мають підлегле значення. Досліджуючи таке явище як місто, необхідно визначити його місто в суспільстві, внутрішню структуру, зовнішні зв'язки та як змога глибше зрозуміти механізм його функціонування та розвитку. Виходячи з розуміння міста як з соціально-економічної територіальної системи, що є просторовою проекцією сукупності

економічних і соціальних відносин, та, зрозумівши основні ознаки міста як системного об'єкту вивчення, необхідно виділити внутрішню будову міста та групи зв'язків, які мають місце в самій системі та між системами в рамках соціально-економічної територіальної системи.

Аналіз соціально-економічної ситуації перспектив розвитку міста повинен проводитися з використанням закономірностей іншого типу – пов'язуючих зміни морфологічних характеристик з різними факторами, наприклад, поведінкою окремих груп населення, впливом природних умов, особливостями сприйняття архітектурних композицій. Моделювання доцільно використовувати для оцінки існуючого стану та прогнозування розвитку міста на попередньому етапі стратегічного планування розвитку, в процесі вибору стратегії, проектних або управлінських рішень щодо розподілу населення, послідовності реконструктивних заходів, інтенсифікації та розвитку елементів міста.

Будучи ланкою територіальної організації суспільства, велике місто, як елемент поділу суспільної праці реалізує певні економічні, соціальні та інші функції. Крім того, як територіальна сукупність воно створює відповідні умови життєдіяльності населення, що проживає як в ньому, так і в зоні його впливу.

Одним з пріоритетних завдань забезпечення його збалансованої трансформації є розробка оптимальної (ефективної) моделі розвитку міського середовища, яка формалізується через стратегічні плани, що теоретичним обґрунтовують практичної діяльності міських органів влади. Це необхідно для якісного виконання функцій міського муніципального механізму, тому формування стратегічних напрямів розвитку великого міста та розробка стратегії його соціально-економічного розвитку є найважливішим інструментом регіональної політики, так як тільки на її основі регіональні органи управління зможуть не лише визначити (з урахуванням потреб населення, зацікавлених сторін і стратегічних партнерів) вектор розвитку міста та його окремих територій в коротко-, середньо-і довгостроковій перспективах, але й виробити комплекс антикризових заходів для оздоровлення системи міського господарства.

При визначенні стратегічних напрямів та розробці стратегічного плану розвитку великого міста повинен бути використаний системний та комплексний підхід, при якому соціально-економічні проблеми міського розвитку розглядаються у взаємозв'язку, враховуються (ігноруються) цілі окремих підсистем, що складають цілісну міську систему з обов'язковим урахуванням сформованих умов розвитку, територіальних особливостей і специфіки. При цьому необхідно керуватися такими принципами: розглядати проблеми у

їх взаємозв'язку; враховувати цільову орієнтацію їх вирішення; враховувати поліваріативність рішень щодо розв'язання проблем; використовувати однакові підходи для дослідження згрупованих за певною ознакою проблем; враховувати коротко- та довгострокові економічні та соціальні наслідки вирішення найважливіших проблем.

Так як комплекс вищезазначених моделей орієнтований на проведення варіантних прогнозних розрахунків розвитку великого міста в залежності від тієї чи іншої стратегії управління, потрібно виділити сукупність критеріїв та управлінських впливів, тобто тих соціально-економічних показників функціонування галузей міського господарства, зміна яких знаходиться в компетенції міських муніципальних органів. Комплекс моделей включає такі приватні задачі як: моделювання розміщення об'єктів житлово-комунальної інфраструктури; моделювання системи побутового обслуговування; моделювання інноваційної політики; моделювання розміщення об'єктів торгівлі та сфери послуг на території; моделювання охорони здоров'я та системи освіти; моделювання містобудівної політики; моделювання розвитку промисловості і зв'язку; моделювання ціноутворення (тарифів) на товари та послуги; моделювання інвестиційної політики; моделювання фінансової (зокрема бюджетно-податкової) діяльності тощо.

На стадії реалізації стратегії соціально-економічного розвитку великого міста відсутня дієва система моніторингу, що є необхідною як для оцінки ефективності руху до встановлених цілей, так і для прийняття своєчасних рішень щодо забезпечення якісних змін і діагностики їх наслідків. Істотною небезпекою при розробці стратегії є ігнорування взаємозв'язку між соціально-економічним розвитком великого міста і регіону. Теоретично стратегія розвитку міста повинна взаємоузгоджуватися з регіональною, однак на практиці між ними часто спостерігаються суттєві суперечності. Втім, такі невідповідності частіше пов'язані з політичними конфліктами всередині місцевої та регіональної еліт, ніж з об'єктивними інтересами, які обумовлені специфікою регіонального економічного розвитку. Узгодження стратегій міського і регіонального розвитку дозволяє нівелювати частину політичної напруги між регіональними і місцевими органами влади, що дозволить проводити узгоджену регіональну політику.

В перспективі подальших досліджень ставиться завдання соціально-економічного моделювання розвитку великого міста, що базується на стратегічному програмному плануванні міського господарства та його галузей. Це передбачає вироблення управлінських рішень, заснованих на чітко визначених компетенціях суб'єктів взаємовідносин. Фундаментом компетенції органів місцевого самоврядування є сфера життєзабезпечення великого міста та різномайття господарських зв'язків в ній.

Результатом комплексного аналізу соціально-економічного розвитку великого міста є побудова узагальненої моделі міста і його підсистем, що відображають всі значимі фактори і взаємозв'язки реальної системи. Як правило, така модель об'єднує низку динамічних моделей, що відтворюють підсистеми міста та відображає взаємозв'язки між ними.

Список використаних джерел:

1. Буднікевич І.М. Фактори формування якості життя міського населення / І.М. Буднікевич, Н.В. Філіпчук // Схід. – 2011. – №1. – С.186-190.
2. Гуляк Р.Е. Системний аналіз як методологічна основа економіко-математичного моделювання соціально-економічного розвитку міста / Р.Е. Гуляк // Економіка: проблеми теорії та практики: Зб. наук. праць. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2009. – Випуск 255: В 9 т. – Т. III. – С. 752–760.
3. Калашнікова Х. І. Використання зарубіжного досвіду управління міською інфраструктурою в містах України / Х. І. Калашнікова // Актуальні проблеми економіки: науковий економічний журнал. – Київ, 2012. – № 6 (132). – С. 180–185.
4. Бережна А.Ю. Організаційно-економічна складова механізму забезпечення сталого соціально-економічного розвитку міста / А.Ю. Бережна, Ю.М. Попова // Економіка і регіон. – № 1 (28). – 2011. – С. 63 – 65.
5. Родченко В.Б. Развитие малых городов Украины, как ключевая доминанта региональной экономической политики / В. Б. Родченко // Бізнес-інформ. – 2009. - №4 (1). – 106-108.
6. Теорія та практика організаційно-економічного регулювання діяльності підприємств системи життєзабезпечення міст: монографія. / Під ред. проф. Кайлюка Є.М., Карлової О.А.– Харків: Видавництво "Точка", 2013. – 278 с.

ДЕМОГРАФІЧНИЙ ЧИННИК ЯК ВИЗНАЧАЛЬНИЙ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАБІЛЬНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

Н.Л. Шаргородська

Одеська обласна рада

THE DEMOGRAPHIC FACTOR AS DETERMINING FOR PROVIDING OF STABLE DEVELOPMENT OF REGION

N. Shargorodska

The Odesa regional soviet

Сучасний стан демографічних процесів в Україні як в цілому, так і у всіх її регіонах, на думку фахівців, визначається критичним, таким, що здатний загрожувати національній безпеці, соціально-економічній та суспільній стабільності державі.

За своїм характером та сутністю демографічна ситуація є складним багатоаспектним явищем, в основі якого лежить сукупність соціально-економічних, медико-біологічних, екологічних, психологічних чинників, які формують основні тенденції демографічних процесів, демографічну поведінку та демографічну установку людей. Передумови сьогodнішніх демографічних процесів були закладені ще у 60-70-ті роки, а найбільш негативні тенденції цих процесів набули прискореного розвитку в мовах економічної кризи 90-х років. Результатом чого стало практичне вичерпання на початку 2000-х років потенціалу відтворення народонаселення України, який створювався за рахунок демографічного накопичення попередніх поколінь [2].

Демографічний чинник є одним з визначальних для забезпечення стабільного розвитку регіону, а також держави в цілому. Демографічна політика регіону в сучасних умовах повинна бути направлена не тільки на стимулювання народжуваності, але і на зміцнення сім'ї, підвищення матеріального добробуту людей, зниження захворюваності і смертності [2].

Одеська область – найбільша з адміністративно-територіальних утворень України. В масштабі України Одеська область виділяється найменшими темпами загального скорочення населення в умовах коли від'ємний природний приріст (– 5,0 %) суттєво компенсується міграційним приростом населення. Одеська область характеризується найбільшою територіальною контрастністю та поляризованістю як демографічного так і соціально-економічного розвитку [3].

Згідно даних Державного комітету статистики України станом на 1 серпня 2014 року в області проживало 2394,1 тис. осіб. Упродовж січня–липня поточного року чисельність наявного населення області зменшилась на 2344 особи. Загальне скорочення населення відбулося виключно за рахунок природного скорочення – 3173 особи, що склало 2,3 особи на 1000 населення, у той час як міграційний приріст становив 829 осіб (0,60) [1].

Природний рух населення області характеризувався перевищенням числа померлих над живонародженими: у січні–липні 2014р. на 100 померлих припало 84,4 дитини, які народилися живими.

Порівняно з січнем–липнем 2013р. народжуваність збільшилась з 11,6 до 12,3 немовлят на 1000 жителів. Упродовж січня–липня 2014р. смертність в області збільшилась порівняно з січнем–липнем 2013р. і склала 14,6 проти 14,2 померлих на 1000 осіб. У січні–липні 2014р. було зареєстровано 114 мертвонароджених проти 115 у січні–липні 2013р. Кількість дітей, померлих у віці до 1 року, зменшилась на 28 осіб.

У січні–липні 2014р. в область прибуло 16220 осіб, що склало 11,7 осіб на 1000 населення проти 16484 (11,90) у січні–липні 2013р. Кількість вибулих дорівнювала 15391 особи проти 15614 осіб у січні–липні 2013р. Показник вибуття у порівнянні з січнем–липнем 2013р. майже не змінився і склав 11,10. Порівняно з січнем–липнем 2013р. міграційний приріст населення у січні–липні 2014р. зменшився на 4,7% і склав 829 проти 870 осіб [1].

Подолання демографічної кризи і досягнення сталого демографічного розвитку на регіональному рівні, нормалізація відтворення населення є тривалим і складним процесом. При цьому зміст реального виходу з демографічної кризи полягає не стільки в подоланні депопуляції, скільки у підвищенні якості населення, збереженні та відтворенні його життєвого і трудового потенціалу [2].

Тому як показує досвід найбільш результативним засобом вирішення конкретних проблем регіонального розвитку сьогодення є подальша розробка та реалізація місцевих та регіональних цільових програм із зазначених питань. Так в Одеській області діють: Стратегія економічного та соціального розвитку Одеської області до 2020 року, затверджена рішенням Одеської обласної ради від 28 жовтня 2011 року №272-VI, Програма соціально-економічного та культурного розвитку Одеської області на 2014 рік та багато інших.

Важливу роль у порушеному питанні також відіграє формування якісної соціальної інфраструктури, забезпечення високих соціальних стандартів в українському суспільстві [2].

Список використаних джерел

1.Офіційний сайт Головного управління статистики в Одеській області
<http://www.od.ukrstat.gov.ua/smi.htm>.

2.Савчук О.П. Дослідження стратегічних завдань поліпшення демографічної ситуації в Хмельницькій області // Регіональна бізнес-економіка та управління.- 2013, № 3 (39) С. 3-9.

3.Чорна В.О. Шляхи застосування соціальних механізмів управління в контексті міграційної політики по відношенню до сільського населення Півдня України irbis-nbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe.

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ЯК ЗАПОРУКА ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

О.В. Коломицева

Черкаський державний технологічний університет

INNOVATIVE DEVELOPMENT AS A KEY TO ECONOMIC GROWTH

Kolomytseva O.V.

Cherkassy state technological university

Магістральним напрямом для сучасної цивілізації є інноваційний розвиток, що базується переважно на досягненнях науки, техніки і високих технологіях. Головна особливість інноваційної економіки полягає в тому, що процеси створення, поширення і впровадження нових знань набувають вирішальної ролі в розвитку країн і регіонів, забезпечуючи гармонійне поєднання економічного зростання зі збереженням природного середовища і соціального прогресу.

Успішна соціально-економічна модернізація неможлива без масштабного і системного використання передових досягнень науково-технічного прогресу. Створення, впровадження і широке розповсюдження нових продуктів, технологій стають вирішальними чинниками зростання обсягів виробництва, інвестицій, поліпшення якості

продукції, економії трудових і матеріальних витрат та підвищення ефективності виробництва. Це зумовлює конкурентоспроможність підприємств і продукції, що випускається ними, на внутрішньому і світовому ринках.

Стратегічно доцільно виходити з того, що технологічний рівень розвитку останніх чотирьох десятиліть відносився до п'ятого технологічного устрою, ядро якого становлять електроніка, обчислювальна і оптоелектронна техніка, програмне забезпечення, телекомунікації, роботобудування, виробництво і переробка вуглеводневої сировини, інформаційні послуги. Технологічне лідерство в рамках цього устрою належить Японії, США, Німеччині, Швеції та іншим країнам Європейського Союзу. Нині триває фундаментальна розробка чергового – шостого – технологічного устрою, що ґрунтується на впровадженні комп'ютерних технологій в усі стадії відтворювального процесу, а також розвитку нано- і біотехнологій.

Аналіз світового досвіду другої половини ХХ – початку ХХІ ст. показує наявність трьох основних стратегій науково-інноваційного розвитку: «перенесення», «наздоганяючого» розвитку» і «нарощування». Кожна з них має свої особливості, недоліки і вимоги до реалізації стратегічного вибору.

Вибір тієї чи іншої стратегії у кожному конкретному випадку обумовлений такими обставинами, як стан національної виробничо-технологічної бази і виробничих відносин, рівень розвитку власного науково-технічного потенціалу, концептуальне бачення державною політичною елітою перспектив розвитку країни та її місця в світовій економічній системі і т. д.

Досвід розвинених країн світу свідчить про те, що перетворення науково-технічного потенціалу на провідну ланку модернізації і забезпечення економічного зростання пов'язане з формуванням національних інноваційних систем (НІС). Концепцію НІС світове наукове і експертне суспільство активно просуває з 1990-х рр.

Спочатку трактування НІС припускало концентрацію уваги на науці й техніці як основних чинниках, що визначають середовище, в якому діють економічні суб'єкти. До кінця 1990-х рр. НІС набули ширшого контексту і до їх складу почали включати всі елементи соціально-економічних систем, сукупність інституційних структур країни, що формують науково-технічний потенціал, впливають на інноваційний розвиток і створюють економіку, що ґрунтується на знаннях.

У вітчизняній літературі останніх років досить широко висвітлено досвід формування і функціонування НІС у передових країнах та країнах, що розвиваються. При цьому експерти підкреслюють, що національні інноваційні системи в сучасних умовах не

можуть ефективно функціонувати без наявності відповідних регіональних систем. Найбільших успіхів у побудові інноваційних систем на регіональному рівні добилися такі розвинені країни, як США, Канада, Японія, Великобританія, Франція, Німеччина, Швеція.

На фоні зміни ролі та значення науки, техніки і високих технологій у житті людства питання вивчення науково-інноваційної сфери як бази для створення, поширення і впровадження нових знань набувають особливої важливості й актуальності. Виходячи з того, що регіон – це складна соціально-економічна система, слід зазначити, що його інтенсивний розвиток неможливий без опори на результати науково-технічної діяльності й адекватної організації процесів, що відбуваються в цій сфері. Цього важко добитися без урахування наявного світового і вітчизняного досвіду.

Методи формування інноваційних систем у різних країнах істотно розрізняються, що обумовлено результатами історичної спадщини, тривалого політичного розвитку і тому вимагає детального вивчення. Значних успіхів у розвитку науково-інноваційної сфери досягли США, Канада, Великобританія, Німеччина, Франція, Ізраїль, Сінгапур. Вивчення їхнього досвіду формування НІС дозволяє в підсумку зазначити, що в сучасних європейських країнах формуються інноваційні структури, що займаються впровадженням, просуванням нових товарів та ідей з опорою на власні пріоритети і цілі, що забезпечує високий рівень розвитку науково-інноваційної сфери.

За результатами інноваційного табло для України, складеного європейськими експертами, Україна та її регіони характеризуються дуже низьким рівнем інноваційної активності. Більша частка виробництва спеціалізується на основі використання низьких технологій, таких як продукції чорної металургії та виробництво базових хімічних речовин, які представляють близько 60% українського експорту [1].

Україна має низку різних законів та інших нормативних правових актів щодо НДДКР та інноваційної сфери. Однак, ці правові акти не працюють ефективно. Майже всі заходи, спрямовані на підтримку інноваційної діяльності, заблоковані іншими правовими актами, зокрема Законом про бюджет, який фактично може блокувати інноваційно-орієнтовані заходи різних органів державної влади: законом ігноруються попередні рішення про фінансування тих чи інших заходів в рамках державних програм (теж ухвалених законодавчо), які пов'язані із науково-технічною та інноваційною діяльністю. Відсутність у бюджеті коштів фактично зводить нанівець заходи з підтримки такої діяльності, зокрема виконання науково-технічних та інноваційних частин державних програм.

В «Концепції розвитку національної інноваційної системи», схваленої 17.06.2009 р. №680-р. зазначено, що Національна інноваційна система (НІС) - це сукупність законодавчих, структурних і функціональних компонентів (інституцій), які задіяні у процесі створення та застосування наукових знань та технологій і визначають правові, економічні, організаційні та соціальні умови для забезпечення інноваційного процесу.

Згідно із даною Концепцією, НІС України включає: 1) підсистему державного регулювання, що складається із законодавчих, структурних і функціональних інституцій, які встановлюють та забезпечують дотримання норм, правил, вимог в інноваційній сфері та взаємодію всіх підсистем національної інноваційної системи; 2) підсистему освіти, що складається з вищих навчальних закладів, науково-методичних і методичних установ, науково-виробничих підприємств, державних і місцевих органів управління освітою, а також навчальних закладів, які проводять підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації кадрів; 3) підсистему генерації знань, що складається з наукових установ та організацій незалежно від форми власності, які проводять наукові дослідження і розробки та створюють нові наукові знання і технології, державні наукові центри, академічні та галузеві інститути, наукові підрозділи вищих навчальних закладів, наукові та конструкторські підрозділи підприємств; 4) підсистему інноваційної інфраструктури, що складається з виробничо-технологічної, фінансової, інформаційно-аналітичної та експертно-консалтингової складової, а також з технополісів, технологічних та наукових парків, інноваційних центрів та центрів трансферу технологій, бізнес-інкубаторів та інноваційних структур інших типів; 5) інформаційних мереж науково-технічної інформації, експертно-консалтингових та інжинірингових фірм, інституційних державних та приватних інвесторів; 6) підсистему виробництва, що складається з організацій та підприємств, які виробляють інноваційну продукцію і надають послуги та (або) є споживачами технологічних інновацій [2].

На сьогодні в Україні не визначені основні засади державної політики з питань забезпечення розвитку національної інноваційної системи. Державне регулювання розвитку національної інноваційної системи за такими напрямками, як формування інституційного забезпечення інноваційного розвитку національної економіки, реалізація пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки та інноваційної діяльності, програмно-цільове фінансування науково-технічної та інноваційної діяльності, підтримка підприємницької діяльності у сфері інноваційної діяльності та трансферу технологій, здійснюється неефективно, дії центральних органів виконавчої влади не координуються, має місце дублювання їх функцій. Знижується рівень технологічного та інноваційного

потенціалу національної економіки, втрачаються перспективи забезпечення його розширеного відтворення, знижується конкурентоспроможність вітчизняних товаровиробників [2]

Для вирішення завдання переходу від окремих заходів підтримки інноваційної діяльності до створення регіональної інноваційної системи необхідна реалізація таких заходів: формування регіональної інноваційної стратегії, включаючи міжвідомчі та міжрегіональні стратегії; розробка механізмів моніторингу інноваційної діяльності; створення сприятливого економічного і правового середовища для інноваційної діяльності, включаючи захист інтелектуальної власності; забезпечення комплексної системи підтримки інноваційної діяльності, спрямованої на розвиток підприємництва і ефективного виробництва; формування інфраструктури інноваційної діяльності; розвиток кооперації між науковими організаціями і господарюючими суб'єктами; вдосконалення механізмів державного сприяння комерціалізації результатів наукових досліджень і експериментальних розробок.

Список використаних джерел:

1. Казинец Л.С. Темпы роста и структурные сдвиги в экономике (показатели планирования и статистики) / Л.С. Казинец. – М. : «Экономика», 1981. – 184 с.
2. Концепція створення кластерів в Україні від 29.08.2008 р. [Електронний ресурс] / Міністерство економіки України. – Режим доступу : http://www.me.gov.ua/control/uk/publish/printable_article?art_id=121164.

ЕКСПОРТНА ЕКСПАНСІЯ ПРОДУКЦІЇ В КРАЇНИ ЄС – ЗАПОРУКА ЗРОСТАННЯ РІВНЯ ДОБРОБУТУ ТА ЗАЙНЯТОСТІ УКРАЇНЦІВ

М. І. Небава, І. В. Заюков

Вінницький національний технічний університет

EXPORT EXPANSION OF PRODUCTION INTO THE COUNTRIES OF THE EU IS A GUARANTEE OF THE INCREASE IN WELL-BEING LEVEL AND EMPLOYMENT OF UKRAINIANS

Nebava Mykola Ivanovych

Vinnitsia National Technical University

Zayukov Ivan Viktorovych

Vinnitsia National Technical University

Актуальність дослідження викликана тим, що з 01.11.2014 р. набрала чинність політична частина Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом (підписана всіма керівниками ЄС та України у Брюсселі в березні 2014 р.), а економічна її частина відкладена до кінця 2015 р. Зазначена Угода розпочала інтенсивний процес європейської інтеграції України до країн ЄС. Для нашої країни це безальтернативний, на нашу думку, і єдиний шлях для процвітання і розвитку.

ЄС нині є найбільшим донором України. Так, щорічне фінансування ЄС за Національною індикативною програмою для України зросло з 47 млн. євро 2002 року до 149 млн. євро на 01.01.2013 року. Завдяки скасуванню мит Україна нарощує експорт в країни ЄС та за даними [1] вже компенсувала 60% втрат експорту на російському ринку. Крім того, ЄС є найбільшим торговельним партнером України, на частку якого припадає 30% всього експорту. У 2013 році експорт української продукції до країн ЄС склав 13,8 млрд. євро, що на думку фахівців в сфері торгівлі (враховуючи об'єм експорту, його структуру та розміри скасованих мит), дозволить потенційно економити в рік приблизно 0,5 млрд. євро.

Додатково варто додати, що за даними Всесвітнього Банку на 01.01.2014 року ВВП країн ЄС склав 17 трлн. 335 млрд. 420 млн. дол. США, а населення країн ЄС становить 0,503 млрд. осіб. Отже, співробітництво Україна – ЄС – це закономірний, об'єктивний і історичний шлях розвитку для нас.

Досвід країн ЄС свідчить, що саме поглиблена торгівля (експортна експансія) має значною мірою сприяти підвищенню рівня зайнятості та доходів громадян. Підтвердженням цієї тези є те, що за розрахунками в довгостроковій перспективі

поглиблена зона вільної торгівлі (ЗВТ+) між Україною і ЄС має забезпечити ВВП для нашої країни на 0,5% в рік та загальне зростання рівня добробуту громадян на 1,2% [2]. Об'єм експорту за цими даними може зрости на 6,3%, імпорту на 5,8%, а заробітна плата на 5,5%.

Таким чином, якщо врахувати ВВП країн ЄС та чисельність його населення, то середній дохід на одного громадянина в рік складає біля 39 тис. дол. США, що в десятки разів вище порівняно з українським значенням. Отже, є до чого прагнути. Важливим моментом співпраці Україна – ЄС на сьогодні є те, що (ЗВТ+) відкриває для нашої країни доступ до європейського ринку раніше, ніж Україна. Протягом перших років ми будемо мати кращі умови доступу до ринку ЄС, ніж ЄС буде мати доступ до наших ринків.

На основі проведених досліджень [3] (ЗВТ+) між Україною та ЄС дозволить збільшити об'єми виробництва, а отже зросте і зайнятість та рівень добробуту громадян. Прогнозні значення зростання наведені в таблиці 1.

Таблиця 1 – Прогноз зростання обсягів виробництва в Україні

Напрямок діяльності	Відсоток зростання, %
Сільське господарство, рибне і лісне господарство	+ 1,1%
Злакове/масляничне насіння	+ 1,1
М'ясо	+ 2,2
Цукор/кондитерські вироби	+ 4,7
Тваринні/рослинні жири	+ 5,5%
Фрукти і горіхи	+ 3,8
Обладнання та електроніка	+7,4%
Автомобілі та запасні частини	+ 4,7%
Транспортне обладнання	+ 3,3%
Чорні метали	+ 2,6
Вироби з металу	+ 5,8%

Окремо варто зазначити, що вітчизняні аграрії забезпечили провідні позиції України на світових ринках сільськогосподарської продукції: за 2012/13 маркетинговий рік за обсягами експорту соняшникової олії Україна посіла перше місце, зернових (пшениця, кукурудза, ячмінь) – друге, кукурудзи – третє, пшениці – шосте [4]. Перспективи подальшого розвитку національної економіки пов'язані з відміною ввільнення мит на більш ніж 97% всіх товарів, які експортуються з України. Так, нульові мита застосовані ЄС до 82,2% товарів українського аграрного експорту, 83,4% — до експорту харчової продукції та 94,7% — до експорту промислових товарів. Без мит можна продавати живих тварин та рослини, рибу, ракоподібні, сири, горіхи, фрукти, більшість овочевих, зернових та олійних культур, кондитерські вироби й шоколад, товари легкої промисловості тощо. Тому саме в короткостроковій перспективі саме в цих сферах

економічної діяльності має активізуватись зайнятість, а отже, і рівень зайнятості, і рівень доходів громадян зростатиме.

Але, 2016 рік не за горами. Після вступу економічної частини Угоди про асоціацію між Україною та ЄС виникнуть проблеми, у тому числі в сфері зайнятості, якщо ми найближчим часом не почнемо реформувати власну економіку. Через це Україна повинна буде знизити тарифні ставки на імпорт з ЄС, що призведе до збільшення імпорту європейських товарів, а, відповідно, і до зниження цін. З іншого боку, ті підприємства, які за короткий відрізок часу не зможуть забезпечити гармонізацію технічних регламентів і стандартів у відповідності до вимог ЄС і перейти на прийняті в світі стандарти – збанкрутують. Таким чином, частина зайнятого населення поповнить лави безробітних. Тому держава має розробити комплекс заходів, у тому числі щодо стабілізації ринку праці. Крім того, варто врахувати майбутні інтеграційні процеси на ринку праці, особливо міграційні процеси, які мають свої позитивні і негативні сторони.

Самотужки долати економічну кризу для нас, у тому числі в період військової агресії Росії, вкрай важко, але можливо. Для цього потрібно вивчати, аналізувати і використовувати досвід країн ЄС, США та ін. Так, розглядаючи досвід Швеції (яка має найвищий рівень добробуту своїх громадян серед країн ЄС) варто згадати вислів Е. Вігфорса: «Що державні інвестиції і громадські роботи можуть підвищити купівельну спроможність громадян і зменшити масштаби економічної кризи [5]». Тому для України, досвід Швеції може бути корисним. Таким чином, державна політика має бути направлена не на розпорошення обмежених фінансових ресурсів, а на більш активні її форми, наприклад, проведення громадських робіт (будівництво доріг, відновлення інфраструктури міст, надання дотацій роботодавцям на створення нових робочих місць). Це має сприяти зростанню зайнятості, добробуту та експортній експансії між Україною і ЄС.

Крім того, варто звернути увагу на досвід Швеції, що «фундаментом» економічного процвітання її є саме висока ціна праці та високий рівень зайнятості поруч з конкурентоспроможною економікою і сприятливим зовнішнім оточенням. Саме на цьому «фундаменті» збудовані міцні «стіни» – які є надійною опорою для забезпечення високого рівня добробуту громадян.

Список використаних джерел

1. Україна завдяки скасуванню мит збільшила експорт до Євросоюзу на 25% [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.economics.unian.ua.

2. Торговля с ЕС в рамках углубленной и всеохватывающей зоны свободной торговли [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.ukraine.me.gov.ua.
3. Перспективы углубленного соглашения о свободной торговле между ЕС и Украиной. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.ukraine.me.gov.ua.
4. Оцінка перспектив та можливостей для агропромислового комплексу України внаслідок підписання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом". Аналітична записка. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.niss.gov.ua.
5. Бобровицький А. «Швецька модель»: стислий огляд становлення, здобутків і проблем / А. Бобровицький // Безпека і оборона. – № 1. – 2009. – С. 9–14.

SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF MINING COMPANIES BASED ON REGIONAL INDUSTRIAL CLUSTERS

M. Pashkevych, Yu. Papizh, K. Lysunets

State Higher Educational Institution «National Mining University»

One of the key contemporary trends around the world is a concept of sustainable development implying a balanced integration of economic, social and environmental elements.

Anchoring practical mechanisms and instruments by mining companies in transitive economies based on natural resources trade is of great importance. How to make sustainable development attractive for investors and owners of mining facilities remains a topical issue. There is a fundamental difference in the postulates of the market economy and the view prevailing among business persons and managers about the importance and necessity of implementing socially and environmentally effective projects. This is reflexively expressed in their personal neutral or even negative attitude to these projects in the past and positioning them within the hierarchy of priorities designed for a company to be developed in the long-run perspective at the lowest levels. In other words, the process of sustainable development, as it is seen by the leaders, has a high level of cost and a low level of profitability. Thus, investments in the sustainable development projects are either too low productive or not productive at all.

The above issue would have been perceived as not so influential if we considered a single mining company. However, in case of considering a mining cluster occupying the territory of the whole region, this challenge stops being local and should be treated as national. Thus, this article

deals with the concept of sustainability roll previously revealed from the perspective of regional economy and industrial clusters.

Lack of indicators to measure a company's image enhanced due to socially responsible policy leads to unclear and vague evaluations of sustainable development efficiency. Increasing market value of a sustainably developing enterprise and its improving position in the rankings on sustainable development are relevant to the case if the company has a public form of ownership, is preparing for merger or acquisition and meets a number of financial indicators and indicators of scale to participate in the process of rating. Otherwise, the implementation of social and environmental projects now requires incurring additional costs and cuts of net profit. In this case, the opportunity cost calculated as the effect of other possible projects, which could have been implemented if these costs would have been incurred for other projects, may exceed the resulting non-economic social and environmental effect of sustainable development estimated by experts.

All this increases the risk that an enterprise will refuse to implement social and environmental sustainable development projects especially under conditions of changed owners or top managers and without possible grants from public authorities.

Therefore, the conceptual platform of the sustainable development of mining companies must be integrated into the free market model so that a company may be profitable and follow the principles of economic, social and environmental sustainability. In addition, benefits gained through sustainable development activity should be measurable in monetary units.

What does it mean for the regional sustainable development? It means that the regional system is quite vulnerable due to unbalanced economic, social and ecological elements. It means that a human element accompanied with pragmatic strives to achieve the best business results play key role in the process of making decisions by companies' managers. Consequently, the regional policy should be aimed at developing and delivering clear benefits of sustainability for all representatives of all industries using resources of the region. Otherwise, the regional economy being mono structured is expected to sustainably roll.

It was previously found that a mining company by its nature violates the principles of sustainable development not only during active operation stage of its life cycle, but also after its liquidation as an economic entity. Regional economy, in turn, falls into the trap of mining industry. Continuing or refusing mining operations will equally lead to the collapse of sustainability. Then, a dilemma arises. What way to choose? The difficulty of the decision is doubled by cluster effect being reduced to the simultaneous equal actions performed by many mining companies at a time. It was proposed to call this phenomenon as Sustainability Roll in Transitive Mining. However, if we see it from the regional and cluster perspective, we will find

it necessary to introduce additional concept of the Intensity of the Sustainability Roll in Transitive Mining (Fig. 1). The intensity comes into relevance through a large number of economic agents playing in the region and united into clusters.

The economic essence of sustainability roll observed during the development of the mining enterprise can be determined as a concentration of resources to perform more tasks in one or two areas – that is, economic, social and environmental. It accordingly allows satisfying the interests of certain groups of stakeholders to a greater extent than others. If a mining company is active in the economic area, then its standing could not be called absolutely sustainable due to the significant ecosystem disruption (social and economic sustainability roll). In turn, the termination of the process of destroying the ecosystem causes social and economic shocks in the territorial development (environmental sustainability roll). Therefore, in this regard, it can be concluded that both the actual mining activities and its termination shall not contribute to the achievement of sustainable development of internal and external environments of the company. This precedes the question of the possibility to ensure sustainable development of a mining company even after its liquidation, as an economic entity.

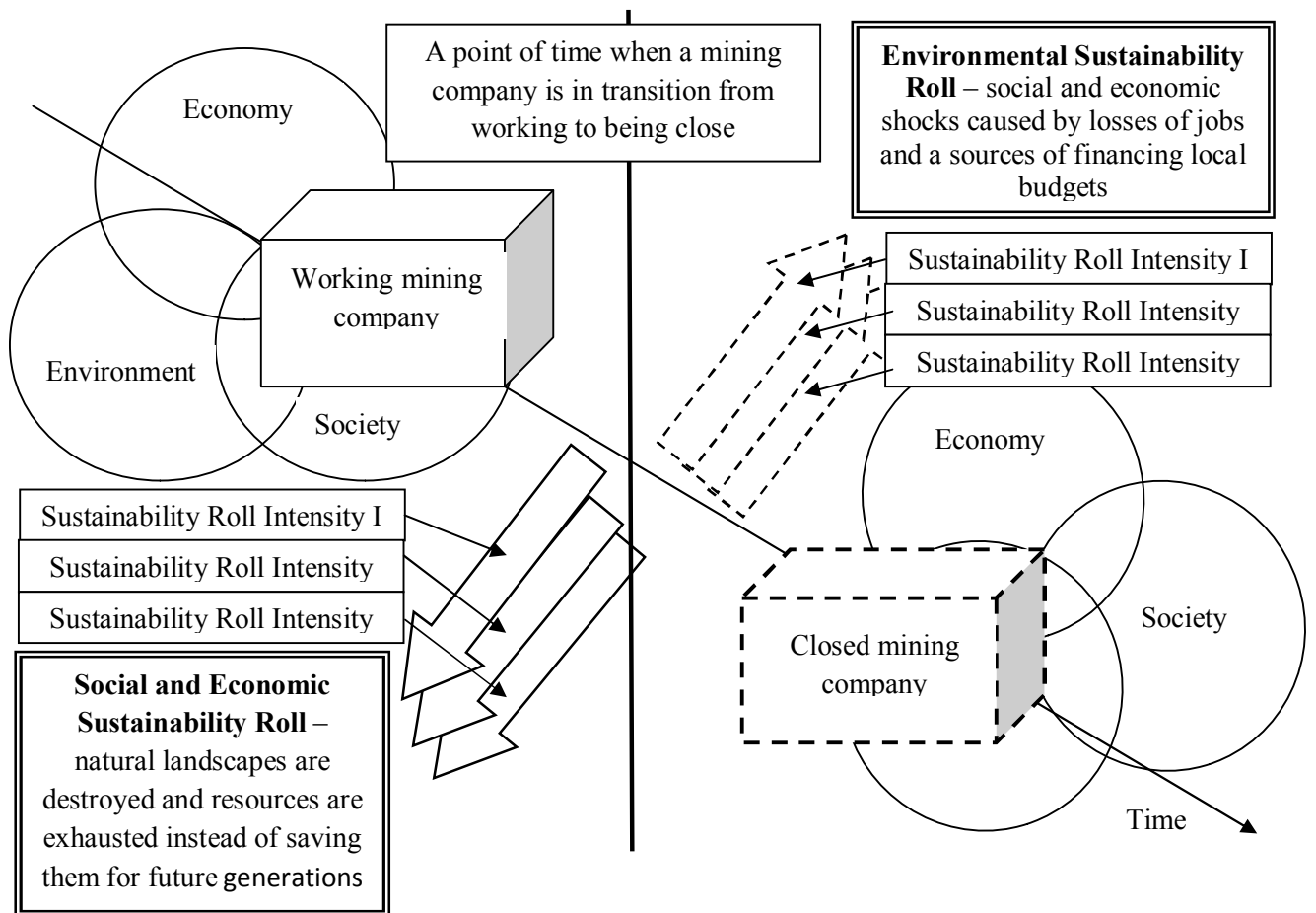

Fig. 1 Intensity of the Sustainability Roll in Mining Transition

Source: developed by authors

Sustainability roll is a dynamic characteristic of the mining enterprise development, which is explained by its shift and especially clearly observed in the transition from active mining enterprise economic activity to its termination. This suggests that the roll of the enterprise agile in time. At different points of time, at different stages of development of the enterprise we can see deterioration in the economic, social or environmental internal and external subsystems of the company due to a specific variant of the reallocation of resources.

In turn, intensity of the sustainability roll of a mining company and regional economy is referred to as the share of resources allocated for performing tasks of either one or two areas out of possible three in the total amount of resources used in all operations. The higher this share is, the more intensive sustainability roll is observed.

By employing the methodology of investment multiplier (Keynes, 1924), we may suppose the sustainability roll multiplier. The principle of its effect is in the chain reaction of companies united in a cluster towards incurring expenses on business, social and environmental projects. If a company has certain amount of income I , it will be able to spend it for business B , social S and environmental E , projects. Spending for business, social and environmental projects means that those firms involved into the supply chain for the initial company will also spend their income for other business, social and environmental projects. Thus, money spent on social and environmental projects will return more money totally spent for social and environmental projects in the region. However, it largely depends on the marginal propensity to spend on business $MPSB$, social and environmental projects. Mathematically, it will look like the following equations.

$$\begin{aligned}
 I &= B + S + E, \\
 B &= I \cdot MPSB, \\
 MPSB &= \frac{B}{I}, \\
 I &= I \cdot MPSB + S + E, \\
 I(1 - MPSB) &= S + E, \\
 I &= \frac{1}{(1 - MPSB)} \cdot (S + E), \\
 \Delta I &= \frac{1}{(1 - MPSB)} \cdot \Delta(S + E)
 \end{aligned}$$

Therefore, the statement about useless investments in social and environmental projects for a single company from business point of view becomes incorrect for the entire regional economy. Here, at the higher level of economy, each investment amount given for

implementation of social and environmental projects returns more total income of the whole region. However, it depends on the marginal propensity to spend money on such projects had by top managers of companies working in the region. Due to the low productivity of investments in social and environmental projects, the marginal propensity to spend money on business is high enough.

If outcomes of the research laid the regional policy, it would be aimed at stimulating investments in social and environmental projects to avoid intensive sustainability roll of the regional economy. Stimulations could have a form of grants and donations from public and governmental funds towards those business units which are ready to implement projects for sustainable development. By extension, to make budgetary expenses productive, we may use the following equation for calculating optimal grant amounts.

$$PG = \Delta I \cdot (1 - f) = \left[\frac{1}{(1 - MPSB)} \cdot \Delta(S + E) \right] \cdot (1 - f),$$

where PG is an amount of public grants and donations provided by the local regional government to companies and public organizations engaged into sustainable development activity; f is a tax rate paid by companies located in the region.

Thus, all participants and stakeholders of the regional development will have their own benefits and compatible contributions.

By analyzing clusters, values of revenues and costs of economic objects of the mining companies relating to internal and external parts of the relevant economic, social and environmental systems can be determined. Then, the development of the company will be characterized by a roll of sustainability regarding relative or absolute stability. As a result, the approach to mathematical formalization of sustainable development of mining enterprises and to efficient resource allocation and processes management to achieve economic stability was approved. It is proved that the point of sustainable development of the enterprise is characterized with objects regardless of the system to which they belong that generate the same amount of revenue and are maintained by the same amount costs. However, the methodology used in the research can be regarded as disputable given the huge amount of methods and techniques employed for determining sustainable development of the company and accordingly the region.

Bibliography

1. Keynes, J.M. (1924) *A Tract on Monetary Reform*. London: Macmillan.
2. Quah D. Regional convergence clusters across Europe / D. Quah // *European Economic Review*. – 1996. - Vol. 40. - pp. 951-958.

3. Resolution 55/2 adopted by the General Assembly of United Nations Millennium Declaration, 18 September 2000. [online] Available at: <http://www.un.org/millennium/declaration/ares552e.pdf>.

4. Ricart, J., Rodríguez, M., Sánchez, P. and Ventoso, L. (2005) *The Sustainable Enterprise: Learning from DJSI Leaderscart*. Center for Business in Society and the Center of Globalization of IESE Business School: BBVA Foundation.

5. Searcy, C., Karapetrovic, S. and McCartney, D. (2009) Designing Corporate Sustainable Development Indicators: Reflection on a Process. *Environmental Quality Management*, №11, pp. 31-42.

6. Social Sustainability [online] Available at: http://en.sustain.org/Social_sustainability.

ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОГО УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ЗДОРОВ'Я НА ОСНОВІ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА

Вовк С.М.

Донецький національний медичний університет ім. М.Горького

THE PRINCIPLES OF INNOVATIVE HEALTH MANAGEMENT ON THE BASIS OF STATE-PRIVATE PARTNERSHIP

Vovk S.M.

Donetsk national medical University. Gorky

Система охорони здоров'я є стратегічною галуззю національного господарства, яка забезпечує відтворення населення, життєздатність та здоров'я громадян, соціальні гарантії, здоров'я громадян. Громадське здоров'я - основа економічного і соціального процвітання країни, головна складова її ресурсного потенціалу. Зі станом здоров'я тісним чином пов'язана безпека держави, ефективність економіки, якість трудової діяльності.

Враховуючи відсутність фінансування на розвиток медичної галузевої економіки необхідна взаємодія держави і бізнесу як одному з виходів поліпшення медичної допомоги, хоча умови їх взаємодії можуть істотно розрізнятися [1,с.45]. Розвиток партнерства, на відміну від традиційних адміністративних відносин, створює свої форми і методи інноваційного управління медичними організаціями. При цьому принципово важливим є комплекс питань, пов'язаних з перерозподілом прав власності, які неминуче виникають у процесі формування нових економічних відносин між державою і

організаціями, підприємствами що закріплюються відповідними угодами сторін. Більш того, деякі вчені нерідко розцінюють ДПП як свого роду напрямок приватизації або ж її повної альтернативи, тобто трактують як вторгнення в систему відносин власності. У строгому сенсі традиційно відносяться до ведення держави, але не виводять їх повністю за його межі.

Мета статті - аналіз удосконалення принципів державно-приватного партнерства як інноваційного управління охороною здоров'я.

Матеріали і методи. В основу дослідження покладено діалектичні методи та принципи взаємозв'язку та розвитку явищ об'єктивної дійсності медичної сфери.

Державно-приватне партнерство (ДПП) - сукупність форм середньо - і довгострокової взаємодії держави і бізнесу для вирішення суспільно значущих завдань на взаємовигідних умовах [3,с.12].

Збільшення попиту і зростання витрат на послуги охорони здоров'я ускладнюються недостатністю надання державою необхідною кількістю фінансування, що призводить до погіршення здоров'я населення. Така тенденція характерно не тільки для України. Уряди багатьох країн намагаються знайти рішення, яке дозволило б збільшити доступність, поліпшити якість та ефективність наданих державою медичних послуг, і в той же час не призвело б до подальшого обтяження державного бюджету.

У охороні здоров'я існує цілий ряд чинників необхідних для рішення перешкод, що для впровадження управлінських інновацій у сферу охорони здоров'я:

— децентралізація системи управління що об'єднує наукові пошуки та підготовку кадрів для практичної медицини;

— розробка і координація регіональних можливостей для використання у повсякденній роботі медичних працівників;

— зменшення розриву між проведенням наукових пошуків та реалізації закладених в них пропозицій;

— відсутність створення правового регулювання державно-приватного партнерства стає на сьогоднішній день все більш актуальним у сфері охорони здоров'я, тому що вони тільки починають формуватися [4, с.272].

Охорона здоров'я та бізнес зацікавлені не тільки в отриманні прибутку та збільшення кількості медичних послуг і їх доступність, а також зниження соціальних витрат. Показово, що цілі бізнесу багато в чому збігаються з цілями держави і взаємопереманням загальних інтересів[2,с.94].

Для кращого розуміння форм і методів державно-приватного партнерства важливо, по-перше, визначити, в чому полягає специфіка ДПП в рамках всієї системи відносин бізнесу і влади; по-друге, оцінити, як в процесі передачі тих чи інших правочинів від держави приватному бізнесу змінюється в цілому система відносин власності, насамперед з точки зору встановлення меж між партнерством та приватизацією.

Моделі і структура державно-приватного партнерства різноманітні, але при цьому існують деякі характерні риси, що дозволяють виділити в партнерстві самостійні категорії.

У їх визначенні ми користувалися такими формулюваннями, як проект, модель, форма, так як наш аналіз показав, що на практиці при розробці ДПП під цими формулюваннями розуміють наступне:

- модель державно-приватного партнерства (ДПП - проект) - чітке партнерство між державним і приватним сектором;
- механізм планування - схема взаємовідносин між партнерами в рамках ДПП - проекту;
- форма ДПП - організаційно-правова схема, в рамках якої створюється ДПП - проект.

Більше того, ми переконані, що партнерство в рамках державно-приватного партнерства - це одночасно і інноваційний механізм в сучасних умовах розвитку економіки, і механізм розвитку інноваційного процесу.

Як соціальний інститут державно-приватного партнерства формується і функціонує відповідно до сукупності сформульованих сучасними соціальними теоріями загальних і/або універсальних принципів державного управління з подальшою відповідною їх конкретизацією. Ми згодні з пропозиціями Надолишнього П.І. [2001] і виділяємо такі принципи:

—Принцип об'єктивності. Отже, необхідно дотримуватись об'єктивних закономірностей суспільного розвитку, керуватися даними наукового аналізу управлінської ситуації, враховувати реальні можливості суб'єктів партнерської взаємодії, а також здійснювати постійний моніторинг і коригування реалізації проектів в рамках ДПП.

—Принцип компліментарності (взаємодоповнюваності) конкретизується в принципах орієнтації на згоду, взаємної вигоди, загальною відповідальності і означає, що погоджуючи навіть протилежні, на перший погляд, інтереси і йдучи на певні самообмеження партнери досягають більшого результату, в т.ч. завдяки загальному соціального ефекту, ніж кожен з них міг би досягти самостійно.

—Принцип демократизму конкретизується в принципах участі, добровільності, відкритості, прозорості, співуправління, підзвітності, інш. їх дотримання означає, зокрема, публічність всіх ключових рішень з питань планування, прозорий відбір керівників проектних груп і обов'язкові тендерні процедури з відповідними попередніми публікаціями, інш.

—Принцип законності означає верховенство права, спрямований на формування належного правового поля ДПП і обумовлює необхідність законодавчого визначення його основ. З принципом законності безпосередньо пов'язані принципи правової захищеності - договірних умов ДПП та правової упорядкованості процесу його здійснення з метою забезпечення справедливості, неупередженості та передбачуваності.

—Принцип самоорганізації. В основі самоорганізації лежить здатність системи забезпечити різноманіття реакцій на зовнішні впливи з метою досягнення своїх цілей. Для органів публічної влади урахування принципу самоорганізації означає сприяти утвердженню в суспільній свідомості розуміння того факту, що партнерство є одним з найбільш адекватних відповідей на сучасні цивілізаційні виклики, всіма наявними засобами стимулювати виявлення соціальних ініціатив.

ДПП фактично неможливо при недотриманні принципу соціальної відповідальності, тобто відповідальності бізнес-еліт, неурядових організацій за соціальні наслідки своєї діяльності, їх готовності брати на себе перед суспільством зобов'язання і виконувати їх. Соціальна відповідальність, на відміну від юридичної, передбачає добровільний відгук на соціальні проблеми і знаходиться поза рамками вимог, визначених законом, або «понад» цими вимогами. Для органів публічної влади принцип соціальної відповідальності певною мірою збігається з принципом чутливості, що характеризує їх відгук на потреби суспільства, на законні очікування громадян.

Тісно взаємопов'язані принципи стратегічного мислення, сталого розвитку та орієнтації на довготривалі результати. Вони передбачають формування у суб'єктів ДПП орієнтації на довгострокову перспективу діяльності, інновації та відкритість до змін, чітке визначення мети і її пріоритетів, планування дій з урахуванням ризику, вміння визначати основні показники досягнення цілей і проводити оцінку за ними. Стратегічне мислення є однією з основних передумов свідомого участі бізнесу в проектах планування, широкого використання механізмів планування з метою реалізації стратегій соціально - економічного розвитку територій і країни в цілому, переходу до господарювання в відповідності з концепцією сталого розвитку.

Принцип ресурсозбереження обумовлює загальний підхід, при якому рішення проблем суспільного розвитку досягається при раціональному використанні, економному витрачанні наявних ресурсів (людських, інформаційних, інтелектуальних, фінансових, матеріальних, часових). Його можна розглядати також як конкретизацію принципу сталого розвитку та орієнтації на довготривалі результати.

Принципи етичної поведінки - чесноти, довіри, служіння... Дотримання цих органічно взаємопов'язаних принципів забезпечує якісно новий характер відносин у межах ДПП порівняно з традиційними відносинами влади і бізнесу на основі договору - підряду, заснованими виключно на правових нормах, а також забезпечує пріоритетність громадських інтересів перед приватними, розширює можливості протидії корупції.

Важливе значення в процесі реалізації проектів ДПП має облік так званих структурних принципів державного управління. А саме: структурно - цільові, що відображають закономірності раціональної побудови «дерева цілей»; структурно - функціональні, що характеризують закономірності та взаємозв'язки побудови функціональної структури управління; структурно - організаційних, пов'язаних із закономірностями і взаємозв'язками побудови організаційної структури управління; структурно - процесуальні, що дають уявлення про основні закономірності раціонального та ефективного ведення управлінської діяльності, включаючи взаємопов'язані принципи компетентності та здатності персоналу, ефективного фінансового менеджменту, а також зворотного зв'язку, однією з основних модифікацій якого є принцип контролю за критичними точками, тобто такими, які мають вирішальне значення для оцінки ступеня реалізації проектів ДПП.

Висновок. На нашу думку, таке розуміння принципів інноваційного управління охороною здоров'я на основі державно-приватного партнерства пред'являє високі вимоги до рівня компетенцій його учасників, тобто партнером може стати тільки той, хто має відповідні фінансові, організаційні, управлінські, виробничі та інші ресурси для реалізації цілей і завдань у рамках об'єднаного партнерства. Завдяки цьому досягається синергетичний ефект державно-приватного партнерства, коли професійні компетенції кожного з партнерів реалізуються спільно і дають більший результат, ніж окремо.

Список використаних джерел:

1. Голубецкая Н.П. Методические подходы к определению приоритетов инновационной политики региона. / Н. Голубницкая // Экономика и управление. - 2011. - № 12. - С. 45-48.
2. Грищенко С. Підготовка та реалізація проектів публічно-приватного партнерства: Практичний посібник для органів місцевої влади та бізнесу / С. Грищенко. – К:Наука, 2011. – 32 с.
3. Про затвердження Програми розвитку інвестиційної та інноваційної діяльності в Україні: Постанова Кабінету Міністрів України від 2 лютого 2011 р. № 389 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 28. – С. 94, – Ст. 1173
4. Надолішній Петро Іванович. Теорія та історія державного управління: навч. посіб./ Петро Надолішній / Національна академія держ. управління при Президентові України; Одеський регіональний ін-т держ. управління. — О. : ОРІДУ НАДУ, 2006. — 126 с.
5. Руцк Ю. О. Модернизация сферы здравоохранения и фармацевтической отрасли через управление инновациями./ Ю. Руцк //Проблемы современной экономики, 2013.- N 2 (46). - С.271 – 273

ПРОБЛЕМИ РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

О. Ю. Чуріканова, М.О. Харченко
ДВНЗ «Національний гірничий університет»

PROBLEMS OF UKRAINIAN REGIONAL ECONOMIC IN THE CONTEXT OF EUROPEAN INTEGRATION

Churikanova E.Y., Kharchenko M.A.
National Mining University

Проголошення незалежності України відкрило новий курс розвитку держави. У 2014 році Україна підписала «Угоду про асоціацію з Європейським Союзом», яка заклала європейський напрям розвитку країни. Закладений курс впливає на стратегію розвитку багатьох секторів економіки, де, в свою чергу, важливу роль відіграють регіони. Внаслідок проблем, які постають на шляху європейської інтеграції, теоретичні та

методологічні засади державної регіональної політики потребують перегляду відповідно до вектору подальшого розвитку держави взагалі та регіонів зокрема.

Проблеми розвитку регіонів також постають перед Європейським союзом, що відображено в «Стратегії регіонального розвитку Європейського союзу 2020» [1]. Стратегія розвитку регіонів Європи – це політика стратегічного інвестування, направлена на поліпшення якості життя у регіонах. Дана політика базується на принципах солідарності та підтримки менш розвинених регіонів.

Головним завданням «Стратегії регіонального розвитку Європейського союзу 2020», є підвищення рівня ВВП регіонів. За рахунок поліпшення стану освіти, підвищення рівня зайнятості, розробка та впровадження нетрадиційних джерел енергії, оновлення та модернізація устаткування, дослідження та інновації.

Основна ідея «Стратегії регіонального розвитку Європейського союзу 2020» базується на принципах територіальної згуртованості та взаємодії регіонів, що призведе до покращення ефективності їх діяльності та укріплення Європейського союзу в цілому.

Для вирішення поставлених задач у Європейському союзі створено фонду цільового призначення, метою яких є фінансування окремих напрямків:

- фонд регіонального розвитку;
- соціальний фонд;
- фонд сільського господарства;
- морський та риболовний фонд;
- фонд солідарності;
- структурний та інвестиційний фонд.

Для того, щоб отримати регіону фінансування з цих фондів, необхідно розробити та представити до спеціальної комісії стратегію розвитку, яка має бути погоджена з національними реформами:

- розвиток інтелектуальних стратегій (нетрадиційні продукти та послуги);
- скорочення безробіття серед молоді;
- система держзакупівель;

Після отримання регіоном фінансування проводиться жорсткий аудит цільового призначення витрачених коштів, що є гарантією оптимального розподілу коштів.

Що стосується стратегії регіонального розвитку України, вона розроблена за європейськими стандартами та на період, що синхронізується із плановими та бюджетними циклами ЄС з урахуванням впливу глобальних світових тенденцій просторового розвитку, яких не уникнути Україні:

- урбанізація, депопуляція села, зміна системи розселення;
- загальна відкритість світу щодо руху робочої сили, що вимиває як найбільш інтелектуальних, так і найменш кваліфікованих робочих кадрів;
- фінансово-економічна криза, обмеженість ресурсів (насамперед, водних), зростання світової потреби у продовольстві, орієнтація на території, які продукують продовольство [2].

Державна стратегія регіонального розвитку 2020 розроблена із врахуванням змін, які відбулися у розвитку регіонів країни за останні роки. Вони характеризувалися двома взаємопов'язаними тенденціями.

Перша з них - поступово зростаюча концентрація економічної активності як на національному, так і регіональному рівнях. На загальнодержавному рівні це проявляється у зосередженні основних ресурсів розвитку в м. Києві, де виробляється понад 20% ВВП країни, акумулюється половина усіх прямих іноземних інвестицій, зростає чисельність його населення за рахунок міграції з інших регіонів. Три чверті працівників, зайнятих тут переважно у сфері послуг, мають вищу освіту. На регіональному рівні проявляється доволі стійкий тренд підвищення концентрації економічної діяльності в обласних центрах та оточуючих їх районах, у більшості яких концентрується понад 60% будівництва, інвестицій та виробництва.

Друга тенденція - подальша нерівномірність розвитку територій, зростання у зв'язку з цим міжрегіональних соціально-економічних диспропорцій, що свідчить про триваючі дивергентні процеси серед регіонів. Ще більш контрастнішою є диференціація розвитку на рівні адміністративних районів та невеликих міст, в третині з яких тривалий час зменшується як економічна активність, так і чисельність населення. Слід відмітити, що міжрегіональні диспропорції стримувалися повільним розвитком країни в останнє десятиліття в цілому.

Якщо порівняти проблеми європейських регіонів та регіонів України, то можна зазначити, що вони мають один характер, але проблеми регіонів України значно поглиблені, за рахунок глибокої економічної кризи.

В Україні, як і в Європейському союзі існує не рівність економічного стану регіонів, більшість з них є дотаційними. Ще з часів незалежності, регіони України розвивались нерівномірно, а в умовах сучасної економічної та політичної кризи ця ситуація лише погіршилась звівши до мінімуму кількість регіонів, які здатні самостійно забезпечувати себе.

Державний бюджет України настільки спустошений, що запровадження нових стратегій регіонального розвитку виявляється вкрай важким. Не вистачає коштів навіть на фінансування основних статей бюджету, як то заробітна плата, енергоносії, тощо. Такі стратегічні цілі як проведення нових досліджень та інновацій, розробка та запровадження нетрадиційних джерел енергії, підтримка молоді та інше, в умовах сучасного нестабільного економічного становища, стає неможливим.

Список використаних джерел:

1. Стратегії регіонального розвитку Європейського союзу 2020 : (текст) [Електронний ресурс] / Європейський союз. – Режим доступу : http://europa.eu/pol/reg/index_en.htm
2. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року» від 6 серпня 2014 р. № 385: (текст) [Електронний ресурс] / Кабінет Міністрів України. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-%D0%BF>

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОСТІ ХАРКІВСЬКОГО РЕГІОНУ

В.Н. Тарадай

*Харківський національний університет міського господарства імені
О.М. Бекетова*

INDUSTRY TRENDS KHARKIV REGION

Taradai Vladimir

O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv

Розглянуто тенденції розвитку промисловості Харківського регіону. Визначено, що одним із основних завдань аналізу розвитку промисловості регіону є зниження неминучої невизначеності, пов'язаної з прийняттям рішень, орієнтованих у майбутнє.

Ключові слова: розвиток, промисловість, регіон

На зростання економічних і соціальних показників розвитку країни, зниження конкурентоспроможності вітчизняної продукції, підвищення технологічних та екологічних ризиків, збільшення енергоємності та матеріалоемності виробництва має безпосередній вплив ступінь зносу основних фондів за всіма видами економічної діяльності [1]. В 2012 році зношеність основних фондів в Україні перевищила критичну

межу – 75%. Такий стан матеріальної бази економіки є критичним та являє пряму загрозу техногенних катастроф у найближчому майбутньому. У розвинутих країнах світу рівень зносу основних фондів не повинен перевищувати 25,0%.

Промисловий комплекс, як правило, є основою господарства регіону (району, області, країни), найбільш активною ланкою і стрижнем економічної системи в цілому, мультиплікатором розвитку інших галузей, а належне організаційно-економічне управління ним привносить координацію й цілеспрямованість у здійснювані якісні структурні перетворення та соціально-економічні трансформації.

Дослідженням розвитку промисловості регіонів та країн займалися такі відомі вчені, як М.І. Долішний, Т.С. Клебанова, А.Г. Мазур, Д.М. Майер та ін. [2, 3, 4, 5].

Беззаперечно, промисловість є важливою складовою господарського комплексу Харківського регіону, структурно-динамічні параметри якої мають визначальний вплив на економічний і соціальний розвиток області. Економічні тенденції 2008-2013 рр. свідчать про те, що частка промисловості в основних показниках розвитку Харківського регіону залишається вагомою. У 2012 р. на неї припадало майже одна третина всього обсягу реалізованої продукції в регіоні (37,66%), майже одна четверта частина інвестицій в основний капітал (19,75%), 39,89% кількості зайнятих працівників підприємств суб'єктів підприємницької діяльності та понад 90% експортної товарної продукції.

Однак незважаючи на стабільні темпи зростання промислового виробництва, суттєвих змін у його якісному рівні не відбулося. Галузева структура промислового виробництва залишається неефективною, оскільки дві третини продукції припадає на галузі, що виробляють сировину, матеріали та енергетичні ресурси, тобто продукцію проміжного споживання з високою енерго- та матеріаломісткістю. Однак частка галузей соціальної спрямованості (легка та харчова) становить у 2013 р. 33,6 % і має тенденцію до зростання, проте питома вага машинобудування – зростає надто повільно: з 15,9% у 2010 р. до 17,7 % у 2013 р. Україн недостатнім є розвиток високотехнологічних наукоємних промислових виробництв, так питома вага підприємств, що займалися інноваціями протягом 2008 – 2012 рр. зросла на 9% (з 13,1% до 22,1%), а питома вага реалізованої інноваційної продукції в загальному обсязі промислової продукції навіть скоротилася на 2,6% – з 7,4% у 2008 р. до 4,8% у 2012р.

До головних чинників, що сприяли виникненню і закріпленню структурних диспропорцій у промисловому комплексі, належать: загальний спад виробництва в усіх сферах економіки; цінова політика держави, яка формувалась без урахування пріоритетів економічного розвитку всередині промислового комплексу з орієнтацією на ціни

світового ринку, що призвело до цінового міжгалузевого диспаритету і порушення міжгалузевих пропорцій у виробництві; різні можливості адаптації виробників до нових умов господарювання; пасивна роль держави у здійсненні структурних перетворень в галузі, а також посилення дії зовнішніх факторів.

У Харківській області в інноваційних високотехнологічних галузях промисловості спостерігаються такі негативні явища:

- низька частка машинобудування у промисловому виробництві;
- безповоротна втрата окремих виробництв та галузей машинобудування;
- високий рівень незавантаженої виробничих потужностей;
- високий ступінь зносу основних засобів у промисловості;
- низька частка підприємств, що впроваджували інновації;
- недостатні обсяги реалізації інноваційної продукції;
- недостатня кількість спеціалістів, які виконують науково-технологічні роботи;
- низький рівень винахідницької активності.

Недостатньо ефективний державний контроль над процесами, що відбуваються у промисловості Харківського регіону, зумовив її стихійний розвиток, під впливом суб'єктивних факторів та ринкових коливань, що не відповідає соціально-економічним потребам суспільства. І сьогодні промисловість не має чітко визначених регіональною політикою цілей розвитку та позбавлена ресурсів для подальшого зростання та якісного оновлення. Відсутність інноваційної стратегії розвитку приватизованих підприємств призводить до зниження інноваційної активності, спрямованої на підвищення конкурентоспроможності та модернізацію і диверсифікацію виробництва.

Незаперечною залишається необхідність державного регулювання розвитку промисловості як найважливішої складової господарства Харківського регіону. І сьогодні основною метою промислової політики має бути суттєва перебудова цього сектору на засадах активної інноваційної діяльності, спрямованої на підвищення технічного рівня продукції і виробництва й скорочення витрат природних та економічних ресурсів. У цьому контексті постає необхідність у науковому передбаченні напрямків розвитку промисловості регіону для прогнозу тенденцій основних показників, виявлення найбільш значимих, рушійних та перспективних видів промислової діяльності, формулювання та обґрунтування пропозицій щодо удосконалення механізмів стимулювання інвестиційної та інноваційної діяльності підприємств промислового комплексу.

Одним із основних завдань аналізу розвитку промисловості регіону є зниження неминучої невизначеності, пов'язаної з прийняттям рішень, орієнтованих у майбутнє. При такому підході аналіз розвитку промисловості регіону може використовуватися як інструмент обґрунтування короткострокових і довгострокових економічних рішень, доцільності інвестицій; як спосіб прогнозування майбутніх результатів функціонування галузі регіону.

Список використаних джерел:

1. Промисловість України: тенденції, проблеми, перспективи : [монографія] / [Н. В. Тарасова, Л. П. Клименко, В. М. Ємельянов та ін.]. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2011. – 320 с.
2. Долішний М. І. Розвиток регіонів України: політичний економічний, соціальний та екологічний аспекти // Україна на порозі ХХІ століття: уроки реформ та стратегії розвитку. Матеріали наукової конференції. - К: НТУУ КПІ, 2001. - С. 198-203.
3. Клебанова Т.С. Неравномерность и цикличность динамики социально-экономического развития регионов: оценка, анализ, прогнозирование: монография / Под ред. Т. С. Клебановой, Н. А. Кизима. - Х.: ФЛП Александрова К. М.: ИД «ИНЖЭК», 2012. - 512 с.
4. Мазур А.Г. Управління в регіональних економічних системах: теорія, методологія, практика. Вінниця, ТОВ «Консоль», 2003. - 408 с.
5. Майер Д. М. Основні проблеми економіки розвитку / Майер Д. М., Раух Д. Е., Філіпенко А. – К.: Либідь, 2003. – 688 с.

УПРАВЛІННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-РЕСУРСНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВ

Ю.В. Гусак

*Харківський національний університет міського господарства імені
О.М. Бекетова*

MANAGEMENT OF ORGANIZATIONAL RESOURCES POTENTIAL ENTERPRISES

Julia V. Gusak

O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv

Розглянуто принципи управління організаційно-ресурсним потенціалом підприємств. Визначені чинники внутрішнього та зовнішнього середовищ підприємств, які суттєво впливають на формування організаційно-ресурсного потенціалу промислових підприємств.

Ключові слова: організаційно-ресурсний потенціал, підприємство, забезпечення

Розвиток промислового підприємства у сучасних умовах залежить від його місії, цілей, які зумовлюють вибір галузі діяльності, номенклатури та асортименту продукції, напрямів розподілу прибутків та інвестицій, системи підпорядкованих цілей для забезпечення її досягнення.

Управління організаційно-ресурсним забезпеченням підприємства здійснюють через виконання загальних та конкретних функцій менеджменту. Загальні функції менеджменту (планування, організація, мотивування, контроль, регулювання) беруть участь у всіх управлінських процесах, на відміну від конкретних функцій менеджменту, які дають змогу здійснювати певні види таких процесів шляхом застосування загальних функцій менеджменту стосовно окремих об'єктів управління, процесів та елементів виробничо-господарської діяльності підприємства [3].

Вивчаючи теоретичний та практичний досвід, історію наукової думки щодо організаційно-ресурсного забезпечення підприємств нами визначено, що для управління та регулювання цим процесом необхідно вивчення основ формування та управління організаційно-ресурсним потенціалом підприємств.

Вивченню потенціалу промислових підприємств та його складових приділено увага багатьох вчених-економістів. Існують декілька підходів до визначення потенціалу підприємств. Так, до першої групи вчених слід віднести Перар Ж., Сопко В.В., Швеця

В.Г., які виділяють складові потенціалу через види діяльності - операційну, фінансову, інвестиційну [4, 5, 6]. Але, на нашу думку, такий поділ є агрегованим, зокрема, таке визначення кожного з видів потенціалу не сприятиме ухваленню адекватних управлінських рішень щодо виробничої діяльності підприємств. Другу групу становлять вчені, які зосереджують увагу на дослідженні інтересів стейкхолдерів, власників, керівників, замовників, персоналу підприємства, галузі, держави в цілому [2].

На нашу думку, з позиції організаційно-ресурсного забезпечення, найбільш доцільним для промислового підприємства є класифікація його потенціалу за функціональною ознакою: виробництво; персонал; інновації; інформація; фінанси; управління. Такий підхід, на наш погляд, найбільше відповідає поставленим задачам та меті дослідження, оскільки кожна із функціональних галузей існує не окремо від інших, а в тісному взаємозв'язку, вони доповнюють та «накладаються» одна на одну, створюючи тим самим синергетичний ефект (рис. 1).

Всі види зазначених складових організаційно-ресурсного потенціалу промислового підприємства дуже важливі для його життєдіяльності тому, що всі вони впливають на формування стратегії підприємства в цілому і необхідний рівень інших складових потенціалу.

Рис. 1. Графічне представлення організаційно-ресурсного потенціалу підприємства (розроблено автором)

Вивчаючи знання та досвід щодо питань формування та управління організаційно-ресурсним потенціалом підприємств, визначимо 10 принципів, які визначені для даної системи і скористуємося теорією менеджменту, яка містить розмаїття підходів (табл. 1).

Принципи управління організаційно-ресурсним потенціалом підприємств

Принципи	Сутність принципу
Принцип цілеспрямованості	Полягає у відповідності всіх наявних функцій менеджменту місії та цілям підприємства: ефективний динамічний розвиток та підвищення ринкової вартості
Принцип ефективності	Раціональність управлінських дій щодо забезпечення формування та реалізації організаційно-ресурсного потенціалу підприємства
Принцип комплексності	Комплексний підхід до взаємодії всіх ієрархічних ланок управління та врахування всіх можливих наслідків управлінських рішень
Принцип наукової обґрунтованості	Використання законодавчої бази у сфері системи менеджменту організаційно-ресурсного потенціалу підприємства
Принцип гнучкості системи управління	Здатність коригування цілей і завдань та рішучість в зміні прийомів менеджменту в умовах непередбачуваних ситуацій в контексті управління організаційно-ресурсним потенціалом підприємства
Принцип адаптивності	Здатність процесу управління швидко пристосовуватися до сучасних динамічних умов зовнішнього та внутрішнього середовища та коригувати всі необхідні параметри
Принцип систематичності	Розгляд системи управління організаційно-ресурсним потенціалом з позиції системи, яка повинна складатися з сукупності елементів, які забезпечують реалізацію управлінських впливів: вхід, вихід, об'єкт, суб'єкт, певні обмеження, прямий та зворотній зв'язок
Принцип своєчасності	Своєчасність приймання управлінських рішень у відповідності до планованих термінів для досягнення поставлених цілей
Принцип безперервності	Оперативне вирішування виникаючих проблем стійкості (будь-якого етапу «організаційно-ресурсної кризи»), безперервний моніторинг діючих систем управління

Суттєвий вплив на формування організаційно-ресурсного потенціалу промислових підприємств здійснюють чинники внутрішнього та зовнішнього середовищ підприємств, які умовно можна поділити на декілька груп:

1 група. Чинники мікросередовища, які формуються на рівні самого підприємства та обумовлені його виробничими, організаційними та ресурсними характеристиками;

2 група. Чинники макросередовища – чинники зовнішнього впливу. Ці чинники виникають за межами підприємства (галузевий, державний та світовий рівні). До цієї групи чинників входять: економічні, соціальні, політичні та юридичні умови, що завжди виникають та будуть виникати з боку державних органів, банків, інвесторів, політичних сил та громадських організацій [1].

3 група. Епізодичні чинники, які характеризуються спонтанністю, непостійністю та низьким рівнем прогнозованості. Вони можуть виникати як у внутрішньому, так і у зовнішньому середовищах машинобудівного підприємства.

Процес управління організаційно-ресурсним потенціалом промислового підприємства є багатоетапним. Головними серед цих етапів є визначення наявного потенціалу, резервів та розробка заходів щодо використання останніх.

Список використаних джерел:

1. Ареф'єва О.В. Економічні засади формування потенціалу підприємства / О.В. Ареф'єва, Т.В. Харчук // Актуальні проблеми економіки. – 2008. - № 7. – С. 71 – 76.

2. Крайнік О.П., Клепікова З.В. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник. – Львів: Львівська політехніка; К.: Дакор, 2000. – 260 с.
3. Кузьмін О. Є. Теоретичні та прикладні засади менеджменту: навч.посіб. / О. Є. Кузьмін, О. Г. Мельник. – Львів : Вид-во Нац. ун-ту «Львівська політехніка», «Інтелект-Захід», 2002. – 228 с.
4. *Перар Ж.* Управление финансами с упражнениями. – М.: Финансы и статистика, 1999. – 360 с.
5. *Сопко В.В.* Бухгалтерський облік: Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2000. – 578 с.
6. Швець В.Г. Теорія бухгалтерського обліку.- К: Знання-Прес, 2003.- 444с.

ОЦІНКА ВПЛИВУ ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА НА ЕКОНОМІЧНУ СТІЙКІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

С.Т. Пілецька

Національний авіаційний університет (м.Київ)

An ESTIMATION OF INFLUENCE OF ENVIRONMENT IS ON ECONOMIC FIRMNESS OF ENTERPRISE

Piletska Samira

National Aviation University, Kyiv, Ukraine

Вплив факторів середовища функціонування підприємств на темпи економічного зростання в Україні і економічну стійкість промислових авіапідприємств обумовлено суперечностями економічних, політичних, правових і соціальних інститутів, що підтверджується досвідом більшості економічно розвинених країн.

Питання середовища існування підприємств досліджено у роботах В. Андрієнко, Т. Белікова, В. Гриньової, Д. Задихайла, А. Кушнерука, О. Кібенка, Ю. Лисенко, В. Мокряка, Г. Назарової, Дж. Гілберта, К. Девіс, В. Євтушевський, А. Ткач, С. В. Шапіро, В. Якубенко та інших. Але недостатньо приділено увагу методикам оцінки факторів впливу зовнішнього середовища на функціонування підприємств

Метою дослідження є розробка методики оцінки впливу зовнішнього середовища на економічну стійкість промислового авіапідприємства.

У якості інструменту аналізу зовнішнього середовища до якого належить підприємство доцільно використовувати *PEST*-аналіз. *PEST*-аналіз – це інструмент, призначений для виявлення політичних (*Political*), економічних (*Economic*), соціальних (*Social*) і технологічних (*Technological*) аспектів зовнішнього середовища, які можуть вплинути на стратегію підприємства.

Методика підсумкової інтегральної оцінки рівня впливу факторів середовища функціонування підприємства на його економічну стійкість представлено в табл. 1.

Підсумковий інтегральний показник рівня впливу факторів середовища функціонування підприємства розраховується наступним чином:

$$PI_{\text{серед.функц.}} = \sum_{i=1}^n \beta_i \cdot I_i, \quad (1)$$

де I_i – інтегральні показники рівня впливу i -й складової оцінки рівня впливу факторів середовища функціонування підприємства;

β_i – вагомість i -й складової оцінки рівня впливу факторів середовища функціонування підприємства.

По кожній із складових оцінки рівня впливу факторів середовища функціонування підприємства ($i = \overline{1, n}$) виділяють критерії оцінки P_{ij} ($j = \overline{1, m}$).

Таблиця 1

Методика підсумкової інтегральної оцінки рівня впливу факторів середовища функціонування підприємства на його економічну стійкість

Складова середовища	Вага складової	Методика розрахунку	Фактори , умовні позначення критерію	Вага фактору
1	2	3	4	5
1. Інтегральний показник рівня впливу політико-інституціонального середовища (I_1)	β_1	$I_1 = P_{11} \cdot \lambda_{11} + P_{12} \cdot \lambda_{12} + P_{13} \cdot \lambda_{13} + P_{14} \cdot \lambda_{14} + P_{15} \cdot \lambda_{15} + P_{16} \cdot \lambda_{16} + P_{17} \cdot \lambda_{17} + P_{18} \cdot \lambda_{18} + P_{19} \cdot \lambda_{19}$	P_{11} – стабільність уряду;	λ_{11}
			P_{12} – державний контроль і регулювання діяльності підприємств;	λ_{12}
			P_{13} – стабільність податкової політики;	λ_{13}
			P_{14} – державна політика приватизації та націоналізації;	λ_{14}
			P_{15} – міждержавні угоди з іншими урядами;	λ_{15}
			P_{16} – рішення уряду щодо підтримки окремих галузей та підприємств;	λ_{16}
			P_{17} – державна політика щодо забезпечення ресурсами окремих галузей і підприємств;	λ_{17}
			P_{18} – рівень корупції державних структур;	λ_{18}
			P_{19} – рівень економічної свободи держави (згідно з міжнародними оцінками).	λ_{19}
2. Інтегральний показник рівня впливу економічного середовища (I_2)	β_2	$I_2 = P_{21} \cdot \lambda_{21} + P_{22} \cdot \lambda_{22} + P_{23} \cdot \lambda_{23} + P_{24} \cdot \lambda_{24} + P_{25} \cdot \lambda_{25} + P_{26} \cdot \lambda_{26} + P_{27} \cdot \lambda_{27} + P_{28} \cdot \lambda_{28} + P_{29} \cdot \lambda_{29}$	P_{21} – рівень інфляції;	λ_{21}
			P_{22} – індекс обсягів промислової продукції;	λ_{22}
			P_{23} – експорт/імпорт товарів та послуг;	λ_{23}
			P_{24} – індекс цін виробників промислової продукції;	λ_{24}
			P_{25} – фінансові результати до оподаткування за видами економічної діяльності;	λ_{25}
			P_{26} – частка збиткових підприємств;	λ_{26}
			P_{27} – середній офіціальний курс національної грошової одиниці до іноземних валют;	λ_{27}
			P_{28} – кредити, надані банками резидентами;	λ_{28}
			P_{29} – ставки банківського проценту.	λ_{29}

Продовження табл. 1

1	2	3	4	5
3. Інтегральний показник рівня впливу науково-технологічного середовища (I_3)	β_3	$I_3 = P_{31} \cdot \lambda_{31} + P_{32} \cdot \lambda_{32} + P_{33} \cdot \lambda_{33} + P_{23} \cdot \lambda_{33} + P_{34} \times \lambda_{34} + P_{35} \times \lambda_{35} + P_{36} \times \lambda_{36} + P_{37} \times \lambda_{37}.$	P_{31} – обсяг наукових та науково-технічних робіт, виконаних власними силами підприємств, за видами;	λ_{31}
			P_{32} – інноваційність промислової продукції;	λ_{32}
			P_{33} – освоєно виробництво нових видів продукції, найменувань;	λ_{33}
			P_{34} – питома вага підприємств, що впроваджували інновації;	λ_{34}
			P_{35} – інвестиції в основний капітал;	λ_{35}
			P_{36} – ступінь зносу основних фондів;	λ_{36}
			P_{37} – прямі іноземні інвестиції до України.	λ_{37}
4. Інтегральний показник рівня впливу соціально-демографічного середовища (I_4)	β_4	$I_4 = P_{41} \cdot \lambda_{41} + P_{42} \cdot \lambda_{42} + P_{43} \cdot \lambda_{43} + P_{44} \cdot \lambda_{44} + P_{45} \times \lambda_{45} + P_{46} \times \lambda_{46}.$	P_{41} – кількість найманих працівників;	λ_{41}
			P_{42} – доходи населення;	λ_{42}
			P_{43} – кількість потенційного населення;	λ_{43}
			P_{44} – кількість зайнятих;	λ_{44}
			P_{45} – кількість безробітних;	λ_{45}
			P_{46} – середньомісячна заробітна плата.	λ_{46}
6. Підсумковий інтегральний показник рівня впливу факторів середовища функціонування підприємства ($PI_{\text{серед.функц.}}$)	$PI_{\text{серед.функц.}} = \beta_1 \cdot I_1 + \beta_2 \cdot I_2 + \beta_3 \cdot I_3 + \beta_4 \cdot I_4.$			

Тоді, інтегральні показники оцінки рівня впливу факторів середовища функціонування підприємства з урахуванням відповідних критеріїв оцінки матимуть вигляд:

$$I_i = \sum_{j=1}^m \lambda_{ij} \cdot P_{ij}, \quad (2)$$

де λ_{ij} – вагомість j -го критерію оцінки по i -й складовій оцінки рівня впливу факторів середовища функціонування підприємства.

β_i , и λ_{ij} визначаються експертним шляхом таким чином, що:

$$\sum_{i=1}^n \beta_i = 1, \quad \sum_{j=1}^m \lambda_{ij} = 1 \quad (3)$$

У свою чергу P_{ij} характеризує вірогідність виникнення факторів, визначаються експертним методом.

Ступінь узгодженості експертів оцінюється за допомогою коефіцієнта конкордації Кендала [1]:

$$W = \frac{12 \cdot S}{n^2 \cdot (m^3 - m)}, \quad (4)$$

де S — сума квадратів відхилень суми рангів кожного об'єкту експертизи від середнього арифметичного рангів;

n — число експертів;

m — число об'єктів експертизи.

Для здобуття інтерпретації рівня впливу факторів середовища функціонування підприємств на їх економічну стійкість використовується п'ятибальна шкала Харрінгтона [2]

Таким чином, стосовно зовнішнього середовища, можна стверджувати, що підприємство не в змозі вплинути на них вплинути, але адаптуватися до його змін, досягти економічну стійкість, повинно. Інтегральна оцінка доповнює і розширює можливості традиційного аналізу, вона дає змогу поєднати в одному показнику багато різних за назвою, одиницями виміру, вагомістю та іншими характеристиками чинників.

Список використаних джерел

1. Бережная Е. В. Математические методы моделирования экономических систем : учебное пособие / Е. В. Бережная, В. И. Бережной. - М. : Финансы и статистика, 2002. - 368 с.
2. Глотов В. А. Векторная стратификация / В. А. Глотов, В. В. Павельев. - М. : Наука, 1984. - 94 с.

ДО ПИТАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ПОЛІГРАФІЧНОЇ ГАЛУЗІ

Л.П.Шендерівська

*Національний технічний університет України «Київський політехнічний
інститут»*

TO THE QUESTION OF INNOVATIVE DEVELOPMENT OF PRINTING INDUSTRY ENTERPRISES

Lina Petrivna Shenderivska

National Technical University of Ukraine «Kyiv Polytechnic Institute»

Розвиток підприємств поліграфічної галузі відбувається в умовах високої конкуренції. Насамперед це пов'язано з тим, що приріст кількості поліграфічних підприємств випереджає темп приросту місткості ринку, а за деякими видами друкованої продукції місткість ринку скорочується. Таким чином для ефективної діяльності підприємства необхідна нова політика інвестиційно-інноваційної діяльності.

Питання інноваційного розвитку підприємств різних галузей досліджують вітчизняні та зарубіжні вчені, а саме, В.В. Архангельский, Е.Г. Павлова, А.М. Штангрет, Я.В. Котляревський, Н.І. Передерієнко, Л.А. Швайка, Г.А. Мохонько та ін. Але вивчення інноваційного розвитку підприємств поліграфічної галузі є недостатньо комплексним. Метою цього дослідження є характеристика впливу інновацій на розвиток підприємств поліграфічної галузі.

Інноваційна діяльність, як основа інвестиційної діяльності, визначається наявністю у підприємства ресурсів, його потребою в економічному зростанні і підвищенні конкурентоздатності, готовністю об'єкта господарювання до ризику.

Інноваційний розвиток поліграфічних підприємств насамперед відбувається за рахунок впровадження сучасних інформаційних технологій, що впливає на розвиток таких напрямів діяльності підприємства як виробнича, маркетингова, управлінська, економічна, соціальна, екологічна. В табл.1 показано вплив інновацій на розвиток підприємств поліграфічної галузі.

Таблиця 1. Вплив інновацій на розвиток підприємств поліграфічної галузі

Напрямок діяльності	Вид інновацій	Вплив на розвиток підприємства
Виробнича	Модернізація виробництва, управління якістю продукції	Підвищення продуктивності праці, скорочення тривалості виробничого циклу, підвищення якості продукції, збільшення експортного потенціалу
Маркетингова	Вивчення ринку продукції, моніторинг купівельного середовища	Визначення свого сегменту і споживача продукції
Управлінська	Автоматизовані системи управління виробництвом Електронний документообіг	Підвищення ефективності прийняття управлінських рішень, управлінських витрат
Економічна	Нові методи управління підприємством	Підвищення ефективності діяльності підприємств на основі збільшення прибутку як власного джерела інвестування
Екологічна	Охорона навколишнього середовища за рахунок ресурсозаощаджувальних технологій, матеріальних ресурсів вищого рівня безпеки	Скорочення витрат підприємства за рахунок зменшення відходів, екологічних штрафів
Соціальна	Стимулювання впровадження нових форм мотивації праці	Організація праці, культура виробництва

Джерело: розроблено автором

Виробнича діяльність підприємств поліграфічної галузі удосконалюється за рахунок модернізації техніки і технологій, впровадження нових способів друку (3D друку, термосублімаційного, сольвентного, цифрового), матеріалів, а це дозволяє розширювати асортимент товарів, підвищувати екологічність виробництва, поліпшувати якість продукції, в т.ч. за рахунок комплексного управління якістю, ефективно задовольняти сучасні потреби споживачів, зокрема, в малих тиражах або одиничних замовленнях. А надання споживачам он-лайн доступу до програм створення продукції, розрахунку витрат і ціни, розміщення замовлення, спостереження за його проходженням у виробництві, а також до інтернет-ресурсів підприємства з метою удосконалення комунікацій, розміщення відгуків про співпрацю тощо, збільшує участь замовників у процесі виробництва, тобто посилює

клієнтоорієнтований підхід підприємства. Водночас, використання підприємством автоматизованих систем управління відносинами з клієнтами (CRM) сприяє підвищенню ефективності вивчення і задоволення потреб ринку. Як показав аналіз, сучасні інформаційні технології впроваджуються як для удосконалення окремих напрямів діяльності підприємства, так і управління в цілому. На підприємствах поліграфічної галузі поширення набувають такі системи автоматизованого управління виробництвом: PrintSmith, A-System, HIFLEX, PrintEffect, які забезпечують підвищення ефективності інформаційної системи підприємства, прийняття управлінських рішень.

Інновації мають важливе значення і для економічної системи підприємства. Зокрема, удосконалення управління виробничими запасами за рахунок впровадження систем Just-in-Time, Just-in-Time II, дебіторською заборгованістю за рахунок використання факторингу, витратами за методом «управління за центрами відповідальності», оптимізація структури і обсягу інвестиційних ресурсів та використання інших економічних інструментів, позитивно впливають на прибуток, ринкову вартість підприємства.

Інновації забезпечують також соціальний ефект. Модернізація підприємств поліграфічної галузі в напрямі підвищення автоматизації, що сприяє удосконаленню організації виробництва і праці, оптимізації використання робочого часу, за рахунок його вивільнення від рутини і збільшення складника творчої праці, набуття нових знань і вмінь, ротація кадрів, надання працівникам гнучкого графіку роботи, можливості дистанційної роботи, поширення демократичного стилю управління, збільшення командної роботи (над проектами), активізація нематеріального стимулювання праці та ін. в сукупності покращують культуру виробничого процесу.

Як показав аналіз, інноваційний розвиток підприємств поліграфічної галузі за рахунок збільшення фінансування, підвищення мотивації праці сприятиме використанню нових стандартів виробництва з метою збільшення ринку збуту продукції. Максимізують прибуток ті підприємства, які володіють інноваційними технологіями. Наприклад, по одному з найбільших сегментів поліграфічного ринку, а саме реклами в друкованих виданнях, місткість у 2013 р. становила 2,497 млрд. грн., а у 2014 р. прогнозується скорочення на 21% до 1,982 млрд. грн. [3], що пояснюється насамперед відтоком реклами в інтернет.

Як показав аналіз, інновації сприяють підвищенню якості, конкурентоздатності продукції, продуктивності праці, скороченню витрат, зростанню прибутку. Але на підприємствах поліграфічної галузі у зв'язку з недостатнім обсягом фінансування, потребою модернізації матеріально-технічної бази, необхідністю матеріального стимулювання кваліфікованих працівників, рівень інноваційного розвитку недостатньо високий.

Серед інновацій на поліграфічних підприємствах переважають інформаційні технології, які дозволяють підвищити ефективність діяльності і покращити інноваційну привабливість підприємств, а виходячи з того, що інновації – це форма інвестицій, то надходитимуть кошти для розвитку підприємств.

Список використаних джерел:

1. Инновационный тип развития экономики: учебник/ В.В.Архангельский [и др.]; ред. А.Н.Фоломьев. – 2-е изд., доп. и перераб. – М.: РАГС, 2008. – 711 с.
2. Павлова Е.Г. Инновационный потенциал малого научно-технического предпринимательства Беларуси: социологический аспект: монография/ Е.Г.Павлова. – Минск: Право и экономика, 2009. – 141 с.
3. Ринок глянцевої преси в Україні: перспективи розвитку, шляхи боротьби з кризою, конвергенція, контент. Матеріали круглого столу в рамках 4-го міжнародного медіафоруму Kiev Media Week від 16 вересня 2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.telekritika.ua/rinok/2014-09-17/98226>

ПРОИЗВОДСТВЕННЫЙ ПОТЕНЦИАЛ ВИНОГРАДО- ВИНОДЕЛЬЧЕСКОЙ ОТРАСЛИ В СОВРЕМЕННЫХ ЭКОНОМИЧЕСКИХ УСЛОВИЯХ УКРАИНЫ

Е.А. Авласенко

Международный гуманитарный университет

THE INDUSTRIAL POTENTIAL OF THE WINE-MAKING INDUSTRY IN THE CURRENT ECONOMIC CONDITIONS OF UKRAINE

Avlasenko Elena

International humanitarian University

Постановка проблемы. Виноградарство и виноделие является одной из составляющей отраслью агропромышленного комплекса Украины. В настоящее время возникла острая необходимость в проведении стратегическом анализе виноградно-винодельческой отрасли в период формирования рынка и перехода к рыночным отношениям. Формирование государственной стратегии определяется выбором средств и методов, которые основываются на влиянии внешней и внутренней среды отрасли для получения лучшего результата. Целью

исследований производственного потенциала в сфере виноградно-винодельческого производства рассматривается в проведении анализа наиболее эффективных технологических циклов, которые в перспективах развития отрасли определяют приоритетные направления развития в современных экономических условиях.

Анализ последних исследований решение данной проблемы и выделение нерешенных вопросов. Исследования многих научных работ показывают, что виноградно-винодельческое производство является весьма сложным и важным в современном развитии рыночной экономики государства. Существующие рыночные отношения в отрасли нуждаются в существенных изменениях и новых требованиях к методам экономических исследований. Активное развитие используется в детальном исследовании и формировании технологических перспектив и позволяет формировать виноградно-винодельческое производство. Фундаментальные исследования в области теоретических и методологических исследований послужили работы таких отечественных и зарубежных ученых как: Матчиной И.Г., Бузни А.Н. [6], Боровик В.Н. [3], Ежовым В.Н. [8], основные проблемы в регулировании виноградно-винодельческого производства в экономических условиях рынка Украины рассматривались Авидзба А.М., [5], Валуйко Г.Г., Матчиной И.Г., Бузни А.Н. [7], Гаркушей А.М. [1] и другими. Однако не смотря на все эти работы, экономические проблемы отрасли рассматривались косвенно.

Цель исследования. В основе исследования развития и перспективы виноградарской отрасли, необходимо рассматривать целостность системы, характеризующей функционирование сферы виноградно-винодельческого производства, которое подразумевает устойчивое, стабильное развитие и должно идти к общей цели. В процессе формирования экономического и организационного регулирования, охватывает любой вид деятельности и выявляет более эффективный способ решения задач и рассматривается как совокупность взаимосвязанных элементов имеющих выход-цель, вход-ресурсы, а также связь с внешней средой, обратную связь. Для достижения более эффективного развития необходимо применить только те методы, которые определяют особенности развития виноградарской отрасли, и позволит оценить и охарактеризовать результативность взаимосвязи с другими отраслевыми аспектами.

Изложение материала. В современных условиях это невозможно без совокупности общегосударственных механизмов формирования. Отсутствие развитой структуры винодельческих насаждений, недостаточное внедрение в отрасль маркетинговых исследований для отлаженных механизмов сфер деятельности – от поля до потребителя, низкая перерабатывающая промышленность с ограниченными производственными мощностями предприятий, а главное недостаточная концентрация финансовых ресурсов[4].

Виноградарство и виноделие в социально-экономическом развитии регионов играет большое значение, так как повышает уровень жизни населения Украины. Эта отрасль является одним из основных производством в тех регионах Украины, где существуют благоприятные природно-климатические условия. Такими регионами по выращиванию винограда в Украине занимаются Одесская область, Николаевская область, Херсонская область и Закарпатская область. Эти регионы составляют наиболее удельный вес в развитии виноградо-винодельческого производства, так как на территории Украины выделено 15 виноградарских зон (макрозон) и 58 природно-виноградарских районов (микрорайонов).

Задачи успешного развития винодельческой отрасли зависят от эффективного проведения реформ, выбора концепций социально-экономической деятельности для поддержки производственного потенциала, формирование хозяйственных структур рыночного типа. Совершенствование и эффективное функционирование виноградо-винодельческого подкомплекса зависит от оценки экономической эффективности различных производственных формирований отрасли. Так же функционирование производства в полной мере зависит от объективного использования ресурсного потенциала формирование, которые зависят от продуктивности земельных угодий, финансовой стойкости и трудовых ресурсов.

В процессе реформирования экономики принципы повышения эффективности винодельческой отрасли можно обосновать теоретическими и методологическими аспектами развития производства. При изучении экономической системы состояния виноградно-винодельческого производства необходимо углубленное изучение причинно-следственных связей, одним из важных фактором развития, является научно-технический прогресс. Исследованию состояния производственному потенциалу виноградно-винодельческого производства, определяется наличием социально-экономических, материальных, трудовых, интеллектуальных, информационных принципов, которые осуществляют воздействие на данное производство (рис.1).

ПРОИЗВОДСТВЕННЫЙ ПОТЕНЦИАЛ ОТРАСЛИ

Природные ресурсы	Материально-технические ресурсы	Финансовые ресурсы	Трудовые ресурсы	Информационные ресурсы
плодородие почв (биохимический состав и потенциал); водные ресурсы; солнечная и ветровая энергия; биологический потенциал возделываемых сортов винограда	производственно-технические (здания, сооружения, техника, оборудование); топливно-энергетические ресурсы; удобрения; средства защиты растений	Особенные (установочный фонд, амортизационный фонд, нераспределенная прибыль, собственные оборотные средства); заемные (кратко и долгосрочные кредиты)	постоянные, сезонные, временные рабочие; специалисты; предпринимательский потенциал руководителя и специалистов хозяйственных	законодательно-правовые; нормативные методические; технологические; коммерческие; маркетинговые
Система ведения виноградо-винодельческой отрасли				

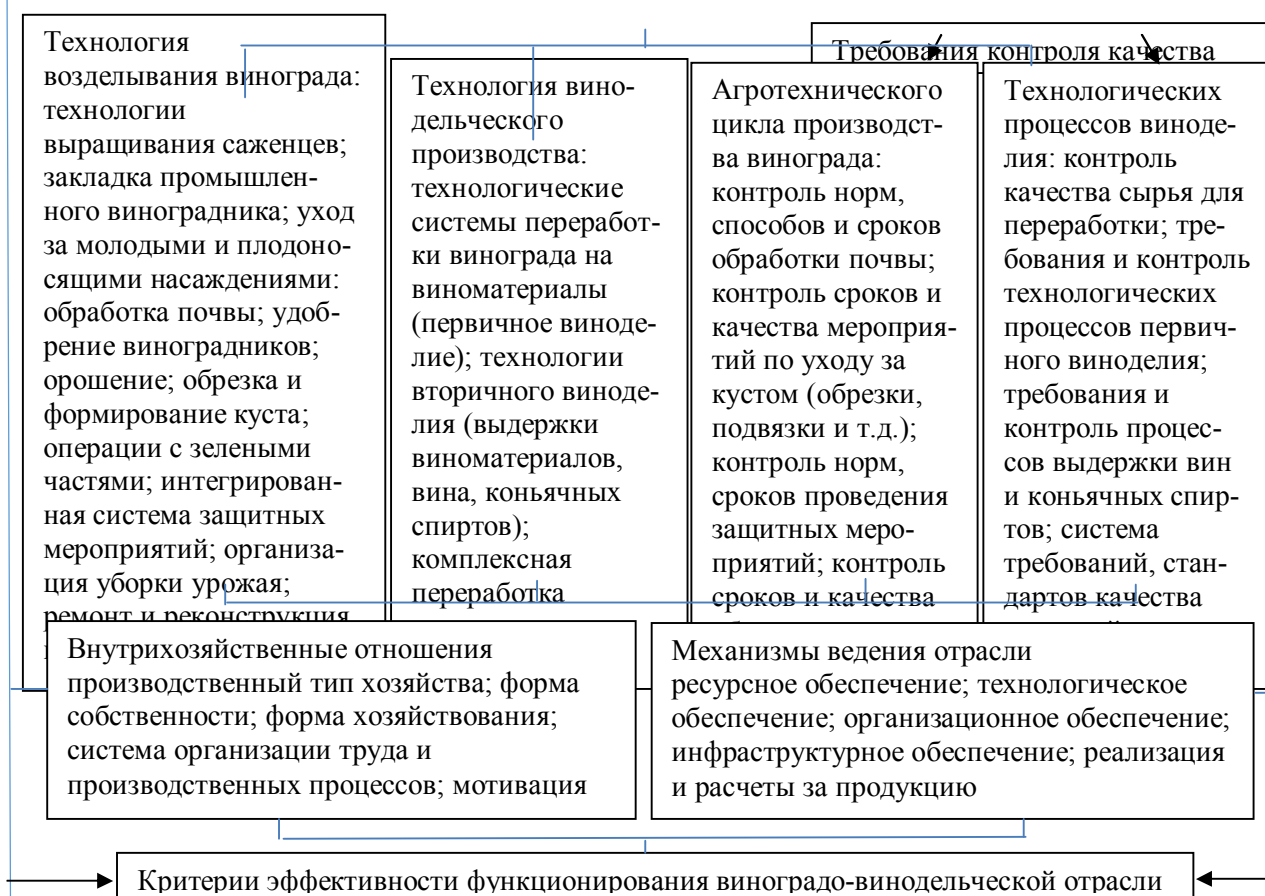
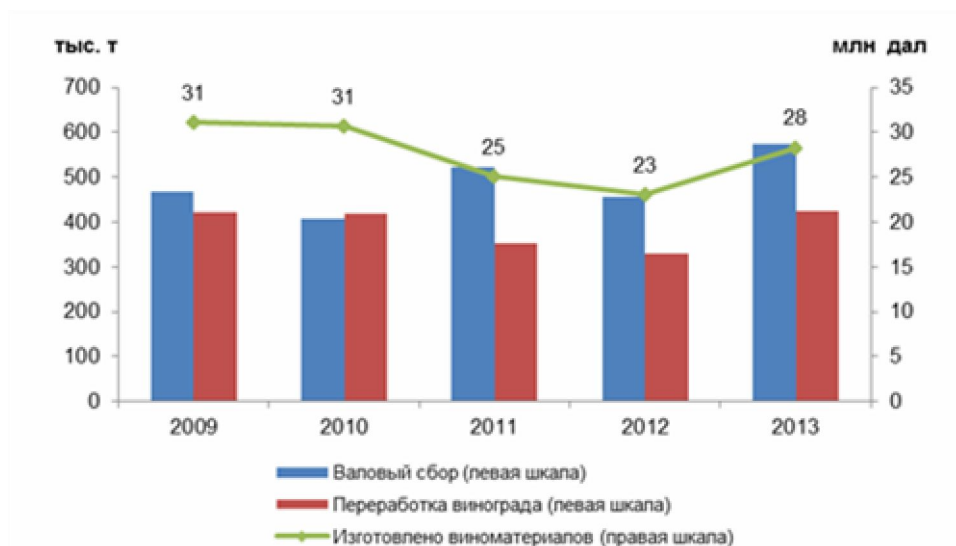

Рис. 1. Система ведения виноградо-винодельческого производства[2, с.33].

Так же необходимо рассмотреть существенное стратегическое значение:

- эффективное функционирование и изменение структуры на внутреннем и внешнем рынке, или развитие технологической модернизации производства, а также в спросе на продукцию;
- изучение и внедрение в нормативно-правовой базе производства, регулирование и управление трудовыми отношениями;
- прогнозирование и определение возможных рисков, а также оценка уровня экономической ответственности виноградно-винодельческого производства;
- развитие ресурсной базы производства винопродукции;
- прогнозирование в целевых установках на долгосрочное перспективу развитие виноградарства.

Динамика валового сбора, переработки винограда и изготовления виноматериалов в Украине за 2009–2013 гг.

По итогам 2013 г. виноделие в Украине характеризуется увеличением урожайности почти на 30% (по сравнению с 2010 годом) хотя происходит систематическое сокращение площадей виноградников, но при этом увеличиваются и объемы переработки винограда на виноматериалы: в 2013 г. они составили 425,4 тыс. тонн, что на 95,7 тыс. тонн больше, чем в 2012 г., а производство виноматериалов за этот период выросло на 22,6%. [9]

Перспективы дальнейших исследований. Главной задачей государства для эффективного функционирования виноградо-винодельческой отрасли является необходимостью в новых экономических отношениях нуждается в построении новых этапов социально-ориентированных механизмов формирования внутреннего и внешнего аграрного рынка. Переход к рыночным отношениям предусматривает изменения процессов форм

собственности и механизмов хозяйствования. Эффективное развитие экономики требует государственного вмешательства и более усовершенствованных механизмов хозяйствования. В разработках и изучении развития виноградно-винодельческого производства необходимо привлекать специалистов из различных отраслей аграрных наук. Методология в совокупности представляет собой внешнеэкономический механизм социальных финансовых, маркетинговых и организационно-экономических структур, среди которых отсутствует концепция проведения аграрной реформы, и отсутствие адаптивности виноградно-винодельческого производства к рыночным отношениям.

Список использованных источников

1. Гаркуша О.М. Формування ефективного виноградарсько-виноробного підкомплексу АПК України / О.М. Гаркуша – Миколаїв: МДДА, 2001. – 281 с
2. Черемисина С.Г. Развитие виноградо-винодельческого производства Крыма / С.Г. Черемисина // Моногр. – К.: ННЦ ИАЭ, 2006. – С. 33.
3. Боровик В.Н. Основной путь выхода из кризиса промышленного виноградарства и виноделия России / В.Н. Боровик // Виноград и вино России.- 2001. -№ 2. -С. 14-15.
4. Авидзба А.М. Первоочередные задачи, стоящие перед виноградарями и виноделами Украины / А.М. Авидзба // «Магарач» Виноградарство и виноделие. Вип. № 3.2009. С. 2 – 3.
5. Авидзба А.М., Черемисина С.Г. Экономика виноградарства: теория и практика функционирования // А.М. Авидзба, С.Г. Черемисина // Ялта: «Адонис», 2003. – 247 с.
6. Бузни А.Н., Матчина И.Г. Экономика виноделия Украины: состояние и стратегия развития / А.Н. Бузни, И.Г. Матчина // Стратегія економічного розвитку України. 2001. - № 7. – С. 351-358.
7. Валуйко Г.Г., Матчина И.Г., Бузни А.Н. О регулировании виноградо-винодельческого производства в условиях рынка / Г.Г. Валуйко, И.Г. Матчина, А.Н. Бузни // “Магарач” Виноградарство и виноделие. - 2000. - № 4. – С. 34-36.
8. Ежов В.Н., Бузни А.Н., Матчина И.Г. Виноградарство и виноделие Крыма: вчера и сегодня / В.Н. Ежов, А.Н. Бузни, И.Г. Матчина // Вопросы развития Крыма. Научно-практический дискуссионно-аналитический сборник. - Симферополь: Таврия, 1997. - Вып. 8. - С. 8-15.
9. Рынок виноделия Украины [Электронный ресурс]: http://pro-capital.ua/press_center/invest-digest/investor/vinodelie-ukrainy-itogi-i-perspektivy/

ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ПЛАНУВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ МАШИНОБУДІВНОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ

К.І. Москаленко

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

FACTORS AFFECTING THE PLANNING INTERNATIONAL BUSINESS MECHANICAL ENGINEERING UKRAINE

Karina I. Moskalenko

V.N. Karazin National University in Kharkiv

Розглянуто фактори впливу на планування зовнішньоекономічної діяльності підприємств машинобудівного комплексу України. Доведено, що формування і використання потенціалу зовнішньоекономічної діяльності знаходиться в прямій залежності від рівня його конкурентоспроможності.

Ключові слова: фактори, зовнішньоекономічна діяльність, машинобудівний комплекс

Ефективне функціонування машинобудівної промисловості має велике значення для зміцнення економіки України і становлення її як незалежної високорозвинутої держави. Створюючи найбільш активну частину основних виробничих фондів (знаряддя праці), машинобудівна промисловість істотно впливає на темпи і напрями науково-технічного прогресу в різних галузях народного господарства, зростання продуктивності праці, інші економічні показники, які визначають ефективність розвитку суспільного виробництва [1].

Проблемам формування ефективної зовнішньоекономічної діяльності промислових підприємств присвятили роботи такі вітчизняні та зарубіжні вчені-економісти, як Макогон Ю. [2], Рум'янцев А.[3], Прокушев Е.[4], Черевань В.[5] та ін.

При виході на міжнародні ринки необхідно враховувати фактори, які дозволяють визначити загальну структуру складових зовнішньоекономічної діяльності підприємств, а саме:

1. Потенціал зарубіжного ринку. Цей фактор насамперед характеризується обсягами можливих продажів підприємствами-експортерами, а також показниками темпу зміни ємності закордонного ринку.

2. Зовнішньоекономічна політика країн-експортерів і країн-імпортерів. Даний фактор характеризується параметрами експортно-імпортних бар'єрів, законодавчої середовищем, політичними факторами.

3. Конкурентна перевага підприємства, яке визначається факторами, що сформувалися в країні базування підприємства і відображає продуктивність використання всіх видів ресурсів. Продуктивність використання ресурсів прямо пов'язана зі зниженням витрат виробництва, з одного боку, і з збільшенням адаптивних якостей функціонування підприємства, з іншого боку.

4. Система, що забезпечує можливість своєчасного та адекватного відображення ситуацій, що складаються на зовнішньому ринку. Ця система включає сканування і моніторинг зовнішнього ринку, а також прогноз певних ситуацій.

5. Система синхронізації роботи всіх ланок підприємства по забезпеченню ефективності виконання експортних функцій. Цей фактор є специфічним і характерний для виробників-експортерів, що є великими промисловими комплексами. Виконання експортного замовлення, як правило, пов'язано з чітким виконанням і погодженням графіків виробництва, формування, транспортування і доставки точно в строк експортної продукції.

Формування і використання потенціалу зовнішньоекономічної діяльності знаходиться в прямій залежності від рівня його конкурентоспроможності, яка характеризує підсумки роботи всіх служб підприємства і здатність його негайно реагувати на зміну зовнішнього середовища.

Забезпечення конкурентоспроможності є ключовою функцією діяльності менеджменту підприємства на всіх етапах його життєдіяльності. Дані конкурентів і умов конкуренції в галузі потрібні підприємству в першу чергу для того, щоб визначити, в чому його переваги і недоліки перед конкурентами і зробити висновки для вироблення власної конкурентної позиції і підтримки конкурентної переваги. Актуальним напрямом є застосування бенчмаркінгу.

Загальні ключові факторів впливу на планування зовнішньоекономічної діяльності підприємств машинобудування наведені у табл. 1.

Таблиця 1. Ключові фактори впливу на планування зовнішньоекономічної діяльності підприємств машинобудування

Цільові групи	Назви факторів	
1. Підприємство у цілому	1.1. Імідж. Ділові зв'язки. Надійність. Довіра 1.2. Переваги в знаннях 1.3. Технічні «ноу-хау» 1.4. Персонал 1.5. Інновації	1.6. Фінансові можливості 1.7. Науково-дослідні та конструкторські роботи 1.8. Система менеджменту 1.9. Прибутковість 1.10. Гнучкість операційної діяльності
2. Виробнича сфера і продукція	2.1. Якість продукції 2.2. Патенти, «ноу-хау» 2.3. Пакування 2.4. Стандарти, норми 2.5. Продуктивність	2.6. Термін придатності (експлуатації) продукції 2.7. Резерви виробництва 2.8. Забезпеченість ресурсами 2.9. Альтернативні джерела постачання сировини і матеріалів 2.10. Контакти з постачальниками
3. Збут продукції	3.1. Ціна 3.2. Організування (логістика) збуту 3.3. Частка ринку 3.4. Сегментація ринку 3.5. Асортимент	3.6. Марка товару 3.7. Концепція маркетингу 3.8. Післяпродажні послуги 3.9. Здатність до постачання продукту 3.10. Реклама

Основними напрямками гармонійного розвитку конкурентоспроможності та зовнішньоекономічної діяльності підприємства є наступні:

- По відношенню до якості продукції - нові технологічні рішення виробництва продукції на основі впровадження винаходів, технологій, стандартів світового рівня для утримання старих і охоплення нових ринків.

- По відношенню до ефективності діяльності підприємства - використання передового менеджменту, маркетингових з можливостей і збутових каналів іноземних партнерів.

Список використаних джерел:

1. Тарангул Л.Л. Розміщення продуктивних сил: Посібник / Л.Л. Тарангул, І.О. Горленко, Г.І. Євтушенко. – К., 2000. – 264 с.

2. Макогон Ю.В. Внешнеэкономическая деятельность: организация, управление, прогнозирование: Учебник. – Донецк.: Альфа-Прес, 2004. – 344 с.

3. Румянцев А. П., Рум'янцева Н.С. Зовнішньоекономічна діяльність: Навч. посібник. – К: ЦНЛ, 2004. – 377с.

4. Прокушев Е.Ф. Внешнеэкономическая деятельность. Инкотермс-2000: Учеб. пособие. – М.: “Дашков и К”, 2003. – 307с.

5. Черевань В.П., Рум'янцев А.П., Романенко Л.Ф. Міжнародна економічна діяльність: Навч. посібник. – К: Видавничий Дім “Слово”, 2003. – 280 с.

ОБЛІК ОПЕРАЦІЙ СЕК'ЮРИТИЗАЦІЇ АКТИВІВ У БАНКІВСЬКІЙ ПРАКТИЦІ

О.П. Дріга

ДВНЗ «Національний гірничий університет»

ACCOUNTING FOR ASSET SECURITIZATION IN BANKING PRACTICE

Driga O.P.

National Mining University

Сучасна глобальна криза і триваюча нестабільність на світових фінансових ринках призвели до того, що і західні, і вітчизняні банківські організації особливо гостро зіткнулися з проблемою браку ліквідності. Кількість доступних інструментів рефінансування внаслідок кризи істотно скоротилось, міжбанківські ринки через відсутність довіри стали недостатньо функціональні, витрати залучення грошових коштів зросли. Підприємства перестали мати вільну готівку через падаючі обсяги продажів і складності отримання нових кредитів, що призвело до відтоку корпоративних вкладів в банках і скороченню середнього терміну розміщення депозитів.

Виходом зі сформованої ситуації став пошук альтернативних джерел рефінансування. Одним з інноваційних методів, що отримав широке застосування на Заході, є сек'юритизація. Комбінація множинних технік сек'юритизації з кредитними деривативами та механізмами трансформації ризику дозволяє різним контрагентам залучити додаткові ліквідні кошти і увійти в ті сегменти ринку, які були їм раніше недоступні. Угоди по сек'юритизації активів проводяться в Україні починаючи з 2007 року.

Серед наукових праць, у яких досліджуються загальні питання сек'юритизації активів слід виокремити роботи таких зарубіжних та вітчизняних учених, як Е. Девідсон, Поль Алі, Т.У. Кох, Х.П. Бер, Н.Б. Косарев, С.В. Мальцев, Ю.Е. Туктаров, О.В. Яблонська, З.М. Васильченко, Н.Г. Виговська, О.М. Петрук, О.С. Новак та інші.

Незважаючи на значну кількість наукових праць, присвячених сек'юритизації активів, практичний аспект застосування цього інструменту потребує подальшого дослідження. У

зв'язку з цим метою дослідження є аналіз деяких облікових аспектів операцій сек'юритизації активів.

Для вивчення обліку сек'юритизації активів в цілому і банківських, зокрема, необхідно, перш за все, з'ясувати поняття «сек'юритизація активів».

Згідно фінансово-кредитному енциклопедичну словнику під загальною редакцією А.Г. Грязновой, під сек'юритизацією (Securitisisation) від англійського - Securities, що значить цінні папери, слід розуміти тенденцію зростання ролі цінних паперів та інструментів на їх основі на ринку капіталів, залучення фінансування шляхом випуску цінних паперів та інструментів на їх основі замість залучення банківських позичок.

Сек'юритизація виражається, з одного боку, у збільшенні частки фінансування за рахунок випуску цінних паперів та інструментів на їх основі в порівнянні з кредитним фінансуванням, з іншого боку - в розширенні видового розмаїття цінних паперів і всіляких похідних від них інструментів.

Облік і відображення операцій сек'юритизації у фінансовій звітності банку здійснюється відповідно до вимог Міжнародного стандарту фінансової звітності 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка» (далі - МСФЗ 39).

Облік сек'юритизації в основному сконцентрований на положеннях про припинення визнання активів, у зв'язку з чим, найголовніше питання в обліку сек'юритизації: чи буде сек'юритизуються списаний з балансу?

Наприклад, якщо банк поступається правом вимоги за кредитним портфелем спеціальної фінансової компанії, при цьому, спеціальна фінансова компанія має право використовувати його без обмежень (наприклад, продати), то в даному випадку:

- якщо банк зберігає ризики і вигоди, пов'язані з сек'юритизованим активом, то наявність контролю у спеціальної фінансової компанії не грає ніякої ролі і банк продовжує визнання активу;

- якщо банк не передав і не зберіг усі ризики і вигоди, пов'язані з сек'юритизованим активом, то контроль над активом у спеціальної фінансової компанії є вирішальним, отже, банк припиняє його визнання.

При цьому, перш ніж оцінити, чи є доречним припинення визнання, банк визначає, чи слід застосовувати ці вимоги до частини фінансового активу або фінансового активу в цілому.

Згідно з МСФЗ 39, припинення визнання застосовуються до частини фінансового активу (або частини групи аналогічних фінансових активів) коли ця частина задовольняє одній з наступних трьох умов:

1) ця частина включає в себе тільки спеціально позначені потоки грошових коштів по фінансовому активу (або групи подібних фінансових активів);

2) ця частина включає в себе тільки пропорційну частину грошових потоків по фінансовому активу (або групи подібних фінансових активів), наприклад, право на 90% всіх потоків грошових коштів;

3) ця частина становить лише повністю пропорційну частку спеціально позначених грошових потоків по фінансовому активу (або групи подібних фінансових активів). Наприклад, право на 90-відсоткову частку грошових потоків процентних платежів за фінансовим активу.

Якщо жоден з перерахованих критеріїв не виконується, вимоги про припинення визнання застосовуються до фінансового активу в повному обсязі.

Банк повинен припинити визнання фінансового активу, коли:

- термін дії договірних прав на потоки грошових коштів від цього фінансового активу закінчується;

- банк передає фінансовий актив і при цьому передача задовольняє вимогам припинення визнання відповідно до МСФЗ 39.

Разом з тим, згідно МСФЗ 39, вважається, що банк передає фінансовий актив, в тому випадку якщо він передає права на одержання грошових потоків від цього фінансового активу або виступає агентом з передачі даних потоків грошових коштів від позичальника спеціальної фінансової компанії, яке задовольняє наступним умовам:

- виплата суми спеціальній фінансовій компанії відбувається тільки при отриманні еквівалентних сум від позичальника;

- банк не має права продавати або віддавати в заставу актив, за винятком передачі його спеціальній фінансовій компанії як забезпечення зобов'язання виплатити грошові кошти;

- банк зобов'язаний перераховувати грошові кошти, що збираються від імені спеціальної фінансової компанії, без істотних затримок. Крім того, у банку немає права реінвестувати такі грошові кошти, за винятком інвестицій в кошти або еквіваленти грошових коштів (як визначено в МСФЗ (IAS) 7 «Звіти про рух грошових коштів»), протягом короткого періоду проведення розрахунків від дати отримання грошових коштів до дати необхідного перерахування їх остаточному одержувачу, при цьому відсотки, зароблені від такої інвестиції, передаються кінцевого одержувачу.

Після цього банк визначає ступінь в якій він зберігає ризики і вигоди, пов'язані з володінням даним активом, а також визначає, чи зберігається контроль над даними фінансовим активом.

Разом з тим,

1) при передачі банком практично всіх ризиків і вигод, пов'язаних з володінням фінансовим активом, банк припиняє визнання фінансового активу і визнає окремо активи або зобов'язання, які були створені або збережені при передачі;

2) при збереженні всіх ризиків і вигод, визнання фінансового активу продовжується;

3) банк визначає, чи зберігається контроль над фінансовим активом, в разі якщо підприємство не передає і не зберігає практично всі ризики і вигоди, пов'язані з володінням даним активом.

Відповідно, при збереженні контролю визнання фінансового активу продовжується в ступені участі в ньому, а в разі передачі контролю визнання фінансового активу припиняється, і при цьому зізнаються активи і зобов'язання, які були збережені при передачі.

При цьому збереження контролю залежить від можливості приймаючою стороною продати даний актив. Наприклад, якщо спеціальна фінансова компанія може самостійно продати актив без будь-яких обмежень, значить контроль був переданий їй. В інших випадках контроль зберігається за банком.

Таким чином, можна зробити такі висновки та окреслити наступні перспективи подальших досліджень:

1. Незважаючи на те, що в Україні у теперішній час операції з сек'юритизації активів застосовуються, цей вид операцій забезпечений обліково-аналітично недостатньо.

2. Існуючі практика облікову операцій сек'юритизації активів в Україні не повністю відповідає міжнародним вимогам, що перешкоджає фінансово-економічній інтеграції України та ЄС.

3. Перспективами подальшого дослідження цього напрямку є обліково-аналітичне забезпечення сек'юритизації активів фінансових інститутів.

Список використаних джерел:

1. Финансово-кредитный энциклопедический словарь / Под ред. проф. А.Г. Грязновой. - М.: Финансы и статистика, 2002.

2. Міжнародний стандарт фінансової звітності 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка».

3. Міжнародний стандарт фінансової звітності 7 «Звіти про рух грошових коштів»).

ВАЖЛИВІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ДЕПОЗИТНОГО СТРАХУВАННЯ ДЛЯ НАРОЩУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ

Н.І. Астахова

Одеський національний економічний університет

THE IMPORTANCE OF IMPLEMENTING A REGIONAL SYSTEM OF DEPOSIT INSURANCE TO INCREASE INVESTMENT BANKING

N.Astakhova

Odessa National Economic University

Евроінтеграція України наполягає на розвитку економіки по регіонах країни, як і усеї країни. Для економічного зростання одним із вагомих джерел є використання коштів банків від депозитних операцій. Тобто банки сприяють нарощуванню маси функціонуючого капіталу у господарській системі. Це зумовлює високу потребу в активізації депозитних операцій банків.

Постановка проблеми. Банки сприяють нарощуванню маси функціонуючого капіталу у господарській системі. Це зумовлює високу потребу в активізації депозитних операцій. Проблема підвищення інвестиційного клімату за допомогою впровадження регіональної системи депозитного страхування зможе забезпечити гарантії з боку місцевих органів влади відносно повернення банками депозитних коштів.

Аналіз останніх досліджень з вирішення загальної проблеми.

Протягом останнього часу питання щодо ефективності побудови систем страхування депозитів населення привертають все більше уваги як вітчизняних так і зарубіжних науковців. Серед вітчизняних авторів даній проблематиці присвячено праці відомих науковців, таких як Ж. Сабурена, О. Анікіна В.Д. Базилевича, С.В. Волосович, С.Козьменко, Ю.Б. Рубіна.

Особливу увагу треба звернути на той факт, що у більшості робіт питання щодо ролі місцевих органів влади та визначення сфери її впливу на функціонування системи страхування депозитів в країні залишаються малодослідженими.

Мета дослідження. Обґрунтування підходів щодо організації регіональної системи страхування депозитів населення для сприяння нарощування інвестиційної діяльності банків.

Виклад основного матеріалу.

Залучення коштів юридичних і фізичних осіб, операції по депозитних рахунках є

одним з основних видів діяльності для банків. В той же час гарантія збереження внеску в таких випадках може бути забезпечена за допомогою механізму депозитного страхування, впровадження якого потребує контролю з боку держави на регіональному рівні.

Страхування депозитів - вид майнового страхування, здійснюваний західними банками, по якому вкладникам гарантується повернення їх внесків. Проте, система обов'язкового страхування депозитів фізичних осіб в Україні тільки починає формуватися» [3].

Побудова системи страхування депозитів повинна базуватися на наступних основних положеннях:

- створювана в Україні система страхування депозитів має бути законодавчо оформлена. Нормативна база дозволить уникнути невизначеності та суперечностей при виплаті страхового відшкодування, при цьому в процесі її створення українці важливо звернутися до світового досвіду функціонування інститутів гарантування внесків.

- страхування депозитів має бути обов'язковим для всіх банків, незалежно від їх фінансового положення і місця розташування. Це дозволить вирішити основну задачу системи страхування - створення населенню твердих гарантій в надійності приміщення коштів, а для банків - рівні стартові умови в конкуренції за залучення внесків. Обов'язкова форма участі забезпечить розподіл ризику по всій системі.

У багатьох зарубіжних країнах усвідомили негативні наслідки, що не вступили в систему депозитного страхування.

Так, створена в США в роки Великої депресії Федеральна корпорація страхування депозитів об'єднує 98 % американських банків, в яких знаходиться 99,5 % всіх активів. Упевненість переважної більшості американських вкладників в тому, що вони у будь-якому випадку застраховані від втрат своїх внесків, стала вирішальним чинником стійкості системи США [4].

Обов'язкова форма страхування депозитів, зокрема, застосовується в Канаді, Великобританії, Нідерландах, Японії і інших. Таким чином, є вагомі аргументи на користь застосування принципу примусової участі в системі страхування депозитів. При цьому надалі для нашої країни не унеможлиблюється створення добровільних фондів страхування внесків, що, безумовно, тільки сприятиме зміцненню всієї системи гарантування в цілому:

- фонд страхування депозитів повинен мати державне (регіональне) управління, оскільки в умовах глибокої фінансової кризи саме державі відводиться першорядна роль у фінансовому оздоровленні економіки. Сумісне управління страховим фондом можливо лише в перспективі, тому питання про страховий фонд як незалежну від держави організацію, на наш погляд, передчасне;

- членство в Державному фонді страхування депозитів повинне стати необхідною вимогою отримання ліцензії від НБУ на право залучення коштів фізичних осіб. Порядок захисту індивідуальних вкладників, що діє в даний час, має ряд серйозних проблем. Одна з найбільш важливих полягає в тому, що вкладники отримують державні гарантії, тоді як вкладники комерційних банків без державної участі у капіталі можуть мати захист лише в рамках створення добровільного фонду. Ці фонди в українських умовах не набули широкого поширення;

- об'єктами страхування в першочерговому порядку (через нестачу джерел фінансування) повинні стати депозити фізичних осіб, а в перспективі і депозити юридичних осіб. Також в об'єкти страхування мають бути включені валютні депозити резидентів, що перешкоджало б відтоку валютних ресурсів за межі України;

- за настання страхового випадку повинен вважатися факт відгуку у банку ліцензії на здійснення операцій.

- визначення ставок страхових платежів має бути диференційованим залежно від ступеня ризику конкретного банку. Тому необхідна розробка системи оцінки страхового ризику для проведення диференціації страхових внесків, що сплачуються з різним фінансовим положенням. В міру необхідності внески по страхуванню депозитів можуть переглядатися залежно від потреби для компенсації можливих втрат.

Систему страхування депозитів було засновано в США, де гарантом збереження внесків виступає Федеральна корпорація страхування депозитів (FDIC). Багатючий досвід функціонування FDIC може надати неоціниму послугу для подальшого удосконалення національної системи страхування депозитів в особі Фонду гарантування внесків фізичних осіб. Україн необхідно для застосування в Україні і дуже повчально впровадження позитивного досвіду США у сфері страхування депозитів.

Окрім відшкодування внесків, пріоритетними напрямками діяльності FDIC є:

- профілактика банків за рахунок фінансової підтримки нестійких кредитно-фінансових структур;
- реструктуризація дебіторської і кредиторської заборгованості ;
- реструктуризація дебіторської і кредиторської заборгованості шляхом повного або часткового її перекладу в інші банки;
- ліквідація банків з відшкодуванням по внесках звичайно в тижневий термін з передачею всіх позовних прав вкладників FDIC;
- перевірка банків-нерезидентів, які не є членами ФРС;
- участь в контролі і управлінні загальною ситуацією у сфері грошово-кредитного звернення;

- самостійне рішення питань встановлення індивідуальних ставок страхування для конкретних банків;

- встановлення відносин з членами позиково-ощадних асоціацій.

Зараз FDIC є незалежним федеральним агентством, підзвітним Конгресу.

Згодом американський варіант системи страхування депозитів узяли на озброєння інші країни. Зараз система страхування депозитів існує більш ніж у 70 країнах світу.

Слід відзначити, що універсального механізму захисту депозитів поки немає. Проведений в 2000 р. МВФ спільно зі Світовим банком аналіз національних систем страхування депозитів показав їх велику різноманітність. Відновлення платоспроможності системи після кризи вимагає державного втручання, прикладом є ухвалені рішення про рекапіталізацію FDIC в 1991 р. Конгресом США, в рамках якої Корпорація одержала бюджетні кошти на суму 70 млрд. доларів.

Формування системи страхування депозитів в Україні, яка вирішується здійснюється впродовж двадцяти років. Таке положення справ зв'язане, перш за все, з відсутністю джерел коштів для створення страхового фонду на місцевому рівні, зацікавленістю банків у відрахуванні страхових виплат, наділом фонду функцією контролю за діяльністю банками.

Страховий принцип при цьому виражається головним чином в створенні регіонального страхового фонду, встановленні страхових зборів з відповідно до актуарних розрахунків, організації контролю з боку МОВ за виплатою страхового відшкодування при настанні страхового випадку [2, С.12].

Впровадження регіональної системи депозитного страхування в Україні повинне включати комплекс дій по виробленню концепції системи, ухваленню відповідних законодавчих і нормативних актів, а також організаційному забезпеченню ухвалених рішень.

Та все ж головним чинником, що визначає вид системи захисту депозитів, є економічний рівень розвитку країни: ступінь розвиненості грошово-кредитної системи, частка державної власності в секторі, а також можливість виникнення кризи, що є важливим стимулом для введення ефективнішого механізму захисту депозитів.

Державне, у тому числі регіональне - засновниками системи депозитного страхування є органи (СДС) державного (регіонального) управління і регулювання. Високий статус СДС, можливість функціонування як не прибуткової організації, дотримання контролю поточної діяльності. Вірогідне недостатньо ефективне вкладення засобів фонду СДС (межа державного та комунального сектора в принципі).

Висновки. Виходячи з вищенаведеного можна сказати, що на сьогоднішній день найголовнішим гарантом і одночасно страховиком вкладів як фізичних так і юридичних осіб виступає поки що Фонд гарантування вкладів фізичних осіб. Створення регіональних

страхових фондів вимагає формування нормативної бази та методичного забезпечення визначення розмірів відрахувань коштів банку до цього фонду.

Створення системи депозитного страхування в Україні має за мету пом'якшити соціально-економічні наслідки банкрутства окремих елементів банківської системи та забезпечити при цьому захист інтересів вкладників. Крім цього, на основі розподілу ризику досягається розмежування сфер компетенції та відповідальності суб'єктів цієї ж системи.

Список використаних джерел:

1. Волосович С. В. Співвідношення між страхуванням, гарантуванням і захистом депозитів / Світлана Волосович // Банківські технології. – 2013. – № 1. – С. 89–96.
2. Головка В. В. Бюджетоперерозподільчі процеси забезпечення стійкого соціально-економічного розвитку регіонів / Головка В. В., Танцюра Н. Г. // Проблеми розвитку сучасного суспільства: економіка, соціологія, філософія : тези Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., (Дніпропетровськ, 20–21 трав. 2010 р.). – Дніпропетровськ : ДДФА, 2010 – 326 с.
3. Коротич О. Б. Комплексний державний механізм управління регіональним розвитком України / О. Б. Коротич // Дні науки. – 2008 : зб. тез доп., 23–24 жовтн. 2008 р. : у 3 т. / ред. кол. В. М. Огаренко [та ін.] ; Класичний приватний університет. – Запоріжжя : КПУ, 2008. – Т. 2. – С. 32–33.
4. Stoker G. The Politics of Local Government / G. Stoker. – London : Macmillan. Strange, 1991. – 420 p.

ТЕНДЕНЦІЇ СТРУКТУРНИХ ЗМІН ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПОТОКІВ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

О.А. Руденко

Черкаський державний технологічний університет

TRENDS IN STRUCTURAL CHANGES OF INVESTMENT FLOWS THE ECONOMY OF UKRAINE

Rudenko Oksana

Cherkasy State Technological University

Постановка проблеми. В умовах розвитку української економіки гострою проблемою є потреба у збільшенні обсягів інвестиційних потоків, в тому числі прямих іноземних інвестицій. У більшості країн світу (США, Німеччині, Франції, Великобританії, Південній Кореї, Тайвані) каталізатором інвестиційної активності став саме іноземний капітал, який відіграв активну роль у розвитку та перебудові їхніх економік. Україні варто використати цей досвід для залучення на взаємовигідних умовах прямих іноземних інвестицій із метою розв'язання завдань структурної трансформації, розвитку імпортозамінних виробництв і поступового нарощування експортного потенціалу. Питання про місце і роль України у світовому ринку інвестицій має першочергове й визначальне значення у подальшому зростанні національної економіки, що в теоретичному плані передбачає визначення рівня, умов, форм і способів інтеграції країни у світове господарство й міжнародний ринок капіталу.

Аналіз останніх досліджень з вирішення загальної проблеми та виділення невирішених питань. Базові теоретико-методологічні підходи щодо залучення інвестицій містяться у працях провідних українських та зарубіжних вчених, зокрема А. Пересади, Д. Лук'яненко, С. Реверчук, Б. Губського, А. Ходжаян, О. Мозгового, А. Пехник, В. Захожай, В. Мельник, В. Козюк, Р. Вернон, Ж. Кольбер та ін. Зокрема, Голобородько Т.В. вважає, що основним чинником активізації інвестиційних процесів є мотивація інвесторів [1, с. 25–27]. В. А. Сааджан та Т. О. Скорик вбачають економічне зростання в активізації іноземного інвестування як додаткового ресурсу в економіку України, зокрема її реальний сектор [2, с. 134–135].

Метою дослідження є структурні зміни інвестиційних потоків в економіку України.

Виклад основного матеріалу. За індексом економічних свобод Україна в 2014 році займає 155 місце з 178 країн у рейтингу Heritage Foundation [3]. Це трохи вище, ніж було у 2013 році, коли Україна опинилася на 161-му місці, проте й досі найгірші показники з 10

індикаторів країна має за свободу інвестицій, свободу від корупції, фінансову свободу та права власності. Значення індексу України найнижче серед усіх країн Європи та не досягає середнього світового рівня. Країна належить до категорії «пригнічених» країн. Все це лише погіршує інвестиційний клімат країни.

Україна потенційно може бути однією з провідних країн по залученню іноземних інвестицій як прямих так і портфельних. Цьому сприяє її величезний внутрішній ринок, порівняно кваліфікована і водночас дешева робоча сила, значний науково-технічний потенціал, великі природні ресурси та наявність інфраструктури, хоч і не надто розвиненої.

Проте притоку в інвестиційну сферу іноземного та приватного національного капіталу перешкоджають політична нестабільність, недосконалість законодавства, нерозвиненість виробничої та соціальної інфраструктури, недостатнє інформаційне забезпечення, та ще однієї дуже важливої причини корупції [4]. Саме через корупцію і бюрократію у світі склався негативна думка про нашу державу, додамо до цього нашу систему оподаткування і ось ми маємо результат – Україну віднесли до групи країн з найбільшим інвестиційним ризиком.

На сьогоднішній день іноземні інвестори, які все ж наважуються інвестувати в нашу економіку вимагають законодавчих гарантій, великі корпорації та інвестиційні компанії вимагають урядових гарантій та пільг. Протягом 2011-2013 років серед країн Європейського Союзу найбільшими інвесторами для України є Кіпр (19035,9 млн дол. США за 2013 рік), Німеччина (6291,8 млн дол. США за 2013 р.), Нідерланди (5561,59 млн дол. США за 2013 р.) та Австрія (3257,5 млн дол. США за 2013 р.) [5]. Проте механізм реалізації правових гарантій поки що недостатньо відпрацьований.

Таблиця 1. Географічна структура інвестицій в економіку України з країн ЄС

Географія іноземних інвесторів	Обсяги прямих інвестицій в Україну							
	01.01.2011		31.12.2011		31.12.2012		31.12.2013	
	млн дол. США	у % до підсумку	млн дол. США	у % до підсумку	млн дол. США	у % до підсумку	млн дол. США	у % до підсумку
Всього з країн ЄС	35225,2	100	39411,2	100	42979,3	100	44423,0	100
Австрія	2658,2	7,54	3423,1	8,68	3401,4	7,9	3257,5	7,33
Велика Британія	2298,8	6,52	2508,2	6,36	2556,5	5,94	2714,1	6,1
Греція	328,0	0,93	428,3	1,08	466,1	1,08	338,2	0,76
Данія	191,8	0,54	198,3	0,5	200,5	0,46	174,0	0,39
Італія	982,4	2,78	965,9	2,45	1015,9	2,36	1267,8	2,85
Кіпр	9914,6	28,14	12645,5	32,08	17275,1	40,19	19035,9	42,85
Люксембург	443,2	1,25	493,8	1,25	558,8	1,3	680,5	1,53
Нідерланди	4707,8	13,36	4822,8	12,23	5168,6	12,02	5561,5	12,51

Німеччина	7076,9	20,09	7386,4	18,74	6317,0	14,69	6291,8	14,16
Польща	935,8	2,65	875,5	2,22	916,4	2,13	845,4	1,9
Угорщина	723,6	2,05	686,1	1,74	688,3	1,6	689,4	1,55
Франція	2367,1	6,71	2230,7	5,66	1765,3	4,1	1825,8	4,11
Швеція	1729,9	4,91	1744,0	4,42	1600,1	3,72	445,7	1

* Складено та розраховано за [5]

За даними Держстату [6] обсяги інвестицій з України в економіку країн Європейського Союзу досить незначні, більшість або ж інвестувались в далекому 2008 році, а бо ж взагалі ніколи не отримувала коштів для розвитку економіки. Серед таких країн Болгарія, Велика Британія, Греція, Естонія, Іспанія, Литва, Румунія, Бельгія, Данія (дані Табл 2.3). А от Кіпр (5818,5 млн. дол. США за 2013 р.), Російська Федерація (362,4 млн. дол. США за 2013 р.), Латвія (98,8 млн. дол. США за 2013 р.) та Польща (56,4 млн. дол. США за 2013 р.) за 2008-2013 роки найбільш приваблюють українських інвесторів [6, 7]. Між останніми Україна постійно нарощує спільний товарообіг та розвиває галузі сільського господарства і с/г машинобудування.

Державне регулювання економіки має носити селективний характер, не має бути загальною для всіх галузей, а створювати преференційний режим для тих галузей, які формують майбутнє України.

Згідно ЗУ «Про затвердження переліку пріоритетних галузей економіки» від 14 серпня 2013 р. № 843-р такими є [10]:

1. Агропромисловий комплекс за напрямками - виробництво, зберігання харчових продуктів, у тому числі дитячого харчування, а також виробництво біопалива, з орієнтацією на імпортозаміщення.

2. Житлово-комунальний комплекс за напрямками:

- створення об'єктів поводження з відходами (побутовими, промисловими та відходами, які утворилися в результаті добування та перероблення корисних копалин і виробництва електричної та теплової енергії);

- будівництво, реконструкція і технічне переоснащення у сфері тепlopостачання, централізованого водopостачання та водовідведення.

3. Машинобудівний комплекс за напрямками - виробництво нових та імпортозаміщуючих видів комп'ютерів, електронної та оптичної продукції, машин і устаткування, електричного устаткування, автотранспортних та інших транспортних засобів.

4. Транспортна інфраструктура за напрямками - будівництво, реконструкція і технічне переоснащення у сфері транспортної інфраструктури.

5. Курортно-рекреаційна сфера і туризм за напрямками - будівництво курортно-рекреаційних об'єктів та об'єктів туристичної інфраструктури.

6. Переробна промисловість за напрямом - імпортозаміщуюче металургійне виробництво.

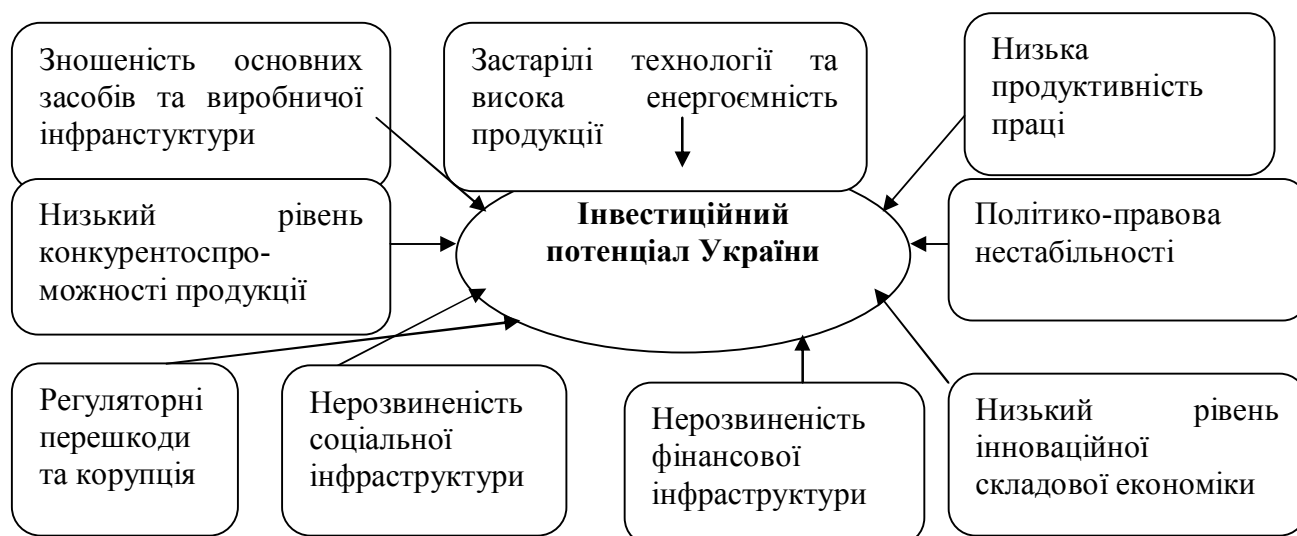

Рис. 1. Фактори, що провокують зниження інвестиційного потенціалу України

Окрім проблем, пов'язаних із вадами інвестиційного клімату, на найближчу перспективу існує низка ризиків (як зовнішніх, так і внутрішніх) для стабільної позитивної динаміки інвестиційних процесів. Серед таких ризиків зокрема:

- структурні ризики: залежність української економіки від експортоорієнтованих низько- та середньотехнологічних галузей з низькою часткою доданої вартості, чутливих до цінових шоків, зокрема внаслідок високої залежності їх від вартості імпортованих енергоресурсів. Оскільки зовнішній попит на українську промислову продукцію безпосередньо залежить від стану та динаміки економіки країн-партнерів, уповільнення темпів їхнього розвитку створюватиме обмеження для нашої економіки;
- висока імпортоємність національної економіки, в тому числі експортоорієнтованих галузей, що зводить нанівець експортний потенціал виробництва;
- нестійкість процесу відновлення світових потоків прямого іноземного інвестування, зумовлена насамперед низькою інвестиційною активністю у країнах ЄС та посткризовим синдромом в цілому. Незважаючи на те, що приріст ПІІ у 2013 році збільшився в усіх основних групах країн, їх загальний обсяг залишився нижчим рівня передкризового 2007 року;
- суверенний ризик: зростання загального державного та гарантованого державою боргу України, висока залежність від залучення зовнішніх фінансових ресурсів;
- валютний ризик: вразливість української валюти від зовнішніх шоків внаслідок її залежності від динаміки експорту та змін споживчих настроїв на зовнішніх сировинних ринках на тлі невизначеності розвитку світової економіки. Слабкі експортні перспективи

поряд з суттєвим скороченням валютних резервів Національного банку України викликало зниження валютних рейтингів України;

- ризик банківського сектору: обмежене банківське кредитування пов'язане із наявністю великої частки проблемних кредитів при повільному погашенні кредитування нефінансового сектору;

- недотримання прав міноритарних акціонерів щодо участі в управлінні товариством, отримання достовірної інформації про діяльність акціонерного товариства, розподілення дивідендів за підсумками діяльності товариств та неможливість перевірити правдивість такої інформації [8], а відтак – впливати на формування інвестиційної стратегії підприємств.

Перспективи подальших досліджень.

Визначення інвестиційних ризиків розвитку національної економіки потребує визначення перспективних напрямів, методів та інструментів формування інвестиційної політики, орієнтованої на забезпечення національної економіки інвестиційними ресурсами для модернізації структурної перебудови і вирішення низки соціальних питань.

На посилення інтересу інвесторів до країни варто очікувати лише у разі збереження високої динаміки економічних і управлінських реформ, оскільки значний перелік бар'єрів та перешкод все ще залишається актуальним. В Україні дотепер не створено обґрунтованої системи державної підтримки інвестиційної діяльності підприємств. Як наслідок цього, в інвестиційній діяльності країни утворилося замкнуте коло, коли недоінвестування народного господарства посилює спад виробництва, що, в свою чергу, спричиняє зниження інвестиційних можливостей суб'єктів господарювання та держави [9].

Список використаних джерел:

1. Голобородько Т. В. Теоретичні основи активізації інвестиційних процесів в аграрному секторі економіки / Т. В. Голобородько // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. – 2012. – Вип. 22. – Ч. II. – С. 24–29.

2. Сааджан В. А. Іноземні інвестиції: аналіз та вплив на економічний розвиток України / В. А. Сааджан, Т. О. Скорик // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2012. – № 3–4 (4–5). – С. 129–135.

3. Index of Economic Freedom / Heritage Foundation. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.heritage.org/index/country/Ukraine>

4. Федоренко В. Г. Основи інвестиційно-інноваційної діяльності : навч. посіб. / за наук. ред. В. Г. Федоренко. – К. : Алерта, 2004. – 431 с. – Бібліогр. : С. 422-431.

5. Прямі іноземні інвестиції (акціонерний капітал) в економіці України з країн ЄС // Дані Держстату України: [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>
6. Прямі інвестиції (акціонерний капітал) з України в економіці країн ЄС // Дані Держстату України: [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>
7. Прямі інвестиції (акціонерний капітал) з України в економіці країн світу // Дані Держстату України: [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>
8. Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ssmc.gov.ua/fund/investorsrights>
9. Марцин В. Удосконалення державного регулювання інвестиційної діяльності в економіці України // Актуальні проблеми економіки. – 2007. – № 5. – С. 47-59.
10. ЗУ «Про затвердження переліку пріоритетних галузей економіки» від 14 серпня 2013р. № 843-р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/843-2013-p>

РОЗВИТОК РЕГІОНАЛЬНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ СПІВПРАЦІ З ЄС

О.В. Білоущенко

Національна Академія керівних кадрів культури та мистецтв, м. Київ

DEVELOPMENT OF REGIONAL TOURISM IN UKRAINE IN COOPERATION WITH THE EU

O.V. Biloushchenko

National Academy of Culture and Arts, Kyiv

Постановка проблеми: Регіональний туризм в Україні є потенційно інвестиційно привабливим видом економічної діяльності в рамках співпраці з ЄС. Але на сьогодні рівень розвитку цього потенціалу залишається дуже незадовільним й, більше того, є певні аргументи для ствердження про наявність асиметрії в його реалізації в Україні та країнах-членах ЄС. Тому, вкрай необхідно розробляти нові стратегії, підходи та програми розвитку туристичної індустрії України на державному та регіональному рівні.

Аналіз останніх досліджень: у розробку даної проблематики внесли значний внесок такі зарубіжні вчені, як Р. Браймер, В. Гудак, Ф. Котлер, В. Мідлтон, Е. Мейкенз, М. Солловз, Р. Оскен, Дж. Уокер, А. Хааз, К. Фонт, В. Шекел, та ін.

Також ця проблема знайшла своє відображення у працях українських вчених-економістів: М.І. Долішнього, А.І. Кредісова, М.А. Дудченка, З.О. Луцишин, Ю.М. Пахомова, Ю.В. Макогона, А.П. Румянцева, А.М. Поручника, В.Г. Скотного, П.Т. Саблука, В.Р. Сіденка, Л.Т. Шевчук, та ін.

Мета: Дослідження особливостей розвитку регіонального туризму в Україні в умовах співпраці з ЄС.

Виклад матеріалу: 27 червня 2014 року в Брюсселі головами держав або урядів Європейського Союзу та Президентом України Петром Порошенком була підписана Угода про асоціацію між ЄС та Україною [1].

16 вересня 2014 року Угода про асоціацію була однозначно ратифікована Верховною Радою України та Європейським парламентом [2].

Глава 16 Угоди про асоціацію між ЄС та Україною стосується саме сфери туризму. Стаття 399 наголошує, що «Сторони співпрацюватимуть у галузі туризму з метою зміцнення розвитку конкурентоспроможної туристичної галузі, як генератора економічного зростання та стимулювання економіки, зайнятості та валютних надходжень» [3].

Особлива увага приділяється питанню співробітництва в сфері туризму на двосторонньому, регіональному, європейському рівнях, яке буде ґрунтуватися на принципах поваги самобутності та інтересів громадян, вагомості культурної спадщини, та взаємодії між туризмом і захистом навколишнього середовища [3].

Стаття 401 даної Угоди визначає напрямки розвитку співпраці України з ЄС в сфері туризму, а саме:

- 1) Обмін інформацією, досвідом, «ноу-хау», зокрема інноваційними технологіями;
- 2) Встановлення стратегічного партнерства між державними, приватними та суспільними інтересами з метою забезпечення сталого розвитку туризму;
- 3) Розвиток та просування туристичних продуктів і ринків, інфраструктури, людських ресурсів та інституційних структур;
- 4) Імплементация та розвиток ефективних політик і стратегій, відповідних правових, адміністративних та фінансових аспектів;
- 5) З метою підвищення стандартів якості туристичних послуг - нарощення потенціалу в галузі туризму, а також навчання спеціалістів з туризму;
- 6) На базі місцевих громад розвиток і сприяння туризму [3].

Таким чином, в умовах співпраці України з ЄС, туризм представляє собою перспективну галузь економіки, яка має бути одною з пріоритетних в її розвитку. Стрімкий рост туризму обумовлює підвищення попиту на туристичні послуги саме у тих регіонах, де приділяється увага та зберігається соціальна, культурна, побутова самобутність нації або держави. Україна має гарні перспективи в галузі туризму: її природні, історичні, культурні ресурси, її сприятливе географічне розташування на перетині транзитних міжнародних шляхів (автомобільних, залізничних, авіаційних) - все це є ефективним показником для розвитку туристичної сфери в регіонах країни.

Україна займає одне з провідних місць в Європі по забезпеченості цінними природними ресурсами, і вона має потенціал забезпечити сучасні різноманітні бажання подорожуючих, і цим самим залучити вітчизняних та іноземних туристів. Наша держава має спільні кордони з членами та кандидатами на вступ до ЄС, а також вона має межу з прикордонними країнами на східному кордоні ЄС – Білоруссю, Молдовою, Росією, та Туреччиною. З причини історично сформованих обставин Чернівецька, Івано-Франківська, Закарпатська, Львівська та Волинська області мають спільну основу просторового розвитку з межуючими регіонами Румунії, Угорщини, Словаччини та Польщі. Україна завдяки вигідному геополітичному положенню має великі потенційні можливості щодо розвитку регіонального туризму, оскільки 19 з 25 регіонів держави є прикордонними, а зовнішній кордон є найдовшим серед європейських країн [4].

Але, незважаючи на всі позитивні тенденції для розвитку регіонального туризму в Україні в умовах співпраці з ЄС, існують певні проблеми для подальшого ефективного функціонування туристичної індустрії в Україні, а саме

- політична та економічна нестабільність;
- неузгодженість та нестабільність законодавчого поля;
- недостатній обсяг фінансування розвитку галузі на державному та регіональному рівнях ;
- низький рівень розвитку туристичної інфраструктури;
- візовий режим перетину кордонів;
- незадовільний рівень системи підготовки та підвищення кваліфікації туристичних кадрів;
- неконкурентоспроможність туристичних послуг та ін.

Отже, для ефективного розвитку регіонального туризму в Україні в умовах співпраці з ЄС необхідно вирішити, перш за все на державному, а потім на регіональному рівні низку тих першочергових проблем, які існують на сьогоднішній день.

В цілому, як бачимо, розвиток туристичної галузі України відповідає динаміці політичних та економічних процесів, які відбуваються в державі та в світі.

Таким чином, вдалий та ефективний розвиток туристичної сфери України та вихід на зовнішній ринок туризму можливий при чіткій стратегії уряду з розвитку туристичної галузі, як однієї з провідних галузей вітчизняної економіки з урахуванням привабливості ринку регіонів.

Список використаних джерел:

1. Представництво ЄС в Україні. Угода про асоціацію між ЄС та Україною. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/index_uk.htm.
2. Повідомлення о ратифікації Угоди про асоціацію між ЄС та Україною. Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua/news/Novyny/Povidomlennya/97799.html>.
3. Угода про асоціацію між Україною, з одної сторони, та ЄС і його державами-членами з іншої сторони. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://comeuroint.rada.gov.ua/komevrint/doccatalog/document?id=56219>.
4. Верховна Рада України. Комітет з питань європейської інтеграції. Регіональне та транскордонне співробітництво між Україною та ЄС. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://comeuroint.rada.gov.ua/komevrint/control/uk/publish/article?art_id=47149&cat_id=47123&

ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ ЩОДО ФОРМУВАННЯ ВИТРАТ ПРОДУКЦІЇ НА ОСНОВІ ОБЛІКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Макурін А.А.

Державний ВНЗ «Національний гірничий університет»

THE ADOPTION OF MANAGEMENT DECISIONS CONCERNING PRODUCTION COSTS BASED ON ACCOUNTING INFORMATION

Makurin A.A.

The State HEE «National Mining University», Dnipropetrovs'k

Анотація. У статті розглянуто проблему віднесення накладних витрат до різних видів продукції. Проаналізовано існуючі підходи до розподілу накладних витрат, виявлені їх недоліки. Запропоновано методика розподілу накладних витрат між різними видами

продукції, яка дозволяє одночасно врахувати декілька параметрів, за якими розподіляються накладні витрати.

Ключові слова: розподіл загальновиробничих витрат, виробнича собівартість продукції, база розподілу.

Постановка проблеми. Основною метою діяльності будь-якого підприємства в ринкових умовах є максимізація прибутку. Отримання максимального прибутку залежить від того, як підприємство управляє своїми витратами. Кожне підприємство зацікавлене в отриманні прибутку з найменшими витратами, економією матеріальних та нематеріальних ресурсів. Слід зазначити, що особливе місце в управлінні витратами підприємства посідає управління саме накладними витратами. Існує проблема розподілу накладних витрат на підприємстві між декількома видами продукції, оскільки кожний вид продукції має свою питому вагу у загальному обсязі виробництва. Тому постає питання точного та коректного розподілу накладних витрат між усіма видами продукції, тобто визначення саме тих накладних витрат, у тих обсягах, які прямо відносяться до кожного з видів. Тому удосконалення розподілу накладних витрат між об'єктами обліку на підприємствах є актуальною проблемою.

Аналіз останніх досліджень з виділенням не вирішених раніше питань. Особливості розподілу, аналізу і контролю накладних витрат знайшли відображення в працях відомих у світі вчених (ДруріК.) [1], який досліджував дану проблему, базуючись на принципах розвиненої ринкової економіки. Голов С.Ф. досліджував способи управління витратами на підприємстві та стратегічний управлінський облік накладними витратами [2]. Однак, й дотепер залишається невирішеним питання, яка база розподілу накладних витрат дозволить більш точно віднести ті або інші накладні витрати до об'єктів обліку (продукції, проектів, видів діяльності, підрозділів) та буде універсальною для всіх підприємств, які виробляють декілька видів продукції.

Мета дослідження. Метою досліджень, результати яких викладено у даній тезі, є виявлення проблем пов'язаних з розподілом накладних витрат та визначення найефективнішої бази розподілу.

Для досягнення поставленої мети були виконані наступні завдання:

досліджені методологічні засади розподілу накладних витрат; запропоновано базу розподілу, яка максимально точно та детально визначає пропорційність розподілу накладних витрат між декількома видами продукції та спрощує розрахунок рентабельності кожного виду продукції.

Результати. Ефективність функціонування підприємства багато в чому залежить від ефективності використання усіх видів ресурсів. При ефективному використанні ресурсів

підприємства виготовляється конкурентоспроможна продукція за рахунок більш низьких витрат та більш високої якості. Наявність якісної та достовірної інформації про рентабельність окремих видів продукції надає об'єктивних даних для формування бюджету підприємства на майбутні операційні цикли. Як відомо, бюджет підприємства залежить від доходів і витрат, значну частку яких складають накладні витрати.

Накладні витрати - це витрати на управління та обслуговування виробництва, збут продукції та інші види діяльності, які важко віднести до певного об'єкту обліку. Накладні витрати суттєво впливають на фінансовий результат діяльності підприємства. До даних витрат відносять: витрати на утримання та експлуатацію основних засобів, організацію і обслуговування виробництва, заробітну плату адміністративного персоналу.

Метод розподілу накладних витрат між об'єктами повинен бути:

- 1) простим та зрозумілим;
- 2) забезпечувати повний розподіл накладних витрат;
- 3) забезпечувати розрахунок точної рентабельності різних видів продукції та бути пов'язаним з коефіцієнтом маржинального прибутку.

Модернізована система розподілу накладних витрат між різними видами продукції повинна враховувати удосконалену базу розподілу цих витрат. На наш погляд, удосконалення повинно відбуватися у напрямку врахування якомога більшої кількості різних чинників під час розподілу накладних витрат.

Удосконалене рівняння розподілу накладних витрат між різними видами продукції виглядає наступним чином:

$$N_i = \frac{N}{C_i + K_i + G_i + M_i} \quad (2)$$

де:

N - накладні витрати підприємства на виготовлення продукції;

C_i – база розподілу накладних витрат машино-години;

K_i - база розподілу накладних витрат заробітна плата;

G_i - база розподілу накладних витрат прями витрати;

M_i - база розподілу накладних витрат матеріали.

Використання модернізованої системи розподілу накладних витрат дозволить розподіляти саме ті накладні витрати і ті об'єми в тих пропорціях, в яких вони відносяться до різної продукції виробництва.

Кожне сучасне підприємство повинно відслідковувати результати розподілу накладних витрат, оскільки вони включаються у собівартість та впливають на результат діяльності підприємства.

Список використаних джерел:

1. Друри К. Введение в управленческий и производственный учёт: Пер. с англ. / Под ред. С.А. Табалиной.- М.: Аудит, ЮНИТИ, 1997.- 560с.
2. Голов С. Проблеми та перспективи реформування бухгалтерського обліку в Україні / С. Голов // Бухгалтерський облік і аудит. – 2006. – № 11. – С. 43
3. Карпенко О.В. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/1912/1/pdf>
4. Мошковська О.А. Еволюційний розвиток бухгалтерського управлінського обліку: історичний аспект / Збірник наукових праць ЧДТУ. – 2010. – Вип. 22. – С. 73-76.
5. «Витрати»: Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16, затверджене наказом Мініфіну від 31 березня 1999 року №87
6. Лапчук О.В. Проблеми обліку витрат виробництва та виробничої собівартості продукції (робіт, послуг) : [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://ev.nuos.edu.ua/en/content/problemi-obliku-vitrat-virobnitstva-ta-virobnichoi-sobivartosti-produktsii-robit-poslug>
7. Кміть В.М. Проблеми методології розподілу накладних витрат на виробництво промислової продукції / В.М. Кміть // Формування ринкової економіки в Україні. Науковий збірник. Випуск 5. (Перехідна економіка: проблеми теорії і практики). – Львів: Інтереко, 1999. – С. 146-150.
8. Методичні рекомендації з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості / затв. наказом Міністерством промислової політики України від 09.07.2007 р. № 373. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=v0373581-07>

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БУДІВЕЛЬНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

Д. Г. Молодченко

*Харківський національний університет міського господарства імені О.М.
Бекетова*

INNOVATION AND INVESTMENT ORGANIZATIONS IN THE REGION SUPPORT BUILDING UKRAINE

Molodchenko Denis

O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv

Розглянуто проблеми інноваційного-інвестиційного забезпечення та інноваційного розвитку будівельних організацій регіонів України. Розроблено модель розвитку та використання інноваційної будівельної продукції. Визначені показники інноваційно-інвестиційного забезпечення будівельних організацій регіонів України.

Ключові слова: інноваційно-інвестиційне забезпечення, будівельна організація, регіон

Одним з актуальних завдань, яке стоїть перед органами регіональної влади, є активізація інноваційної та інвестиційної діяльності будівельних організацій, значне нарощування обсягів інвестицій, які здатні прискорити економічний розвиток та економічне зростання регіону в цілому. Збільшення притоку інвестицій у організації, які займаються як промисловим так і цивільним будівництвом є пріоритетним напрямом діяльності регіональних органів виконавчої влади.

Інвестиції є домінуючим чинником розвитку економіки будь-якого регіону країни. Інвестиції у поєднанні з інноваціями – технологічним оновленням, реструктуризацією та диверсифікацією будівництва – підвищують економічну та соціальну ефективність економіки регіону, його конкурентоспроможність.

Проблеми інноваційного-інвестиційного забезпечення та інноваційного розвитку розглядалися у дослідженнях багатьох зарубіжних та вітчизняних авторів. Значний внесок у розгляд цих проблем внесли: Шумпетер Дж., Гурова В.О., Цадо Г.В. [1-3].

Аналіз економічного розвитку країн - лідерів світових рейтингів конкурентоспроможності національних економік свідчить, що прискорене зростання України

може бути досягнутий шляхом переходу національної економіки на інноваційну модель розвитку та формування в країні якісно іншого інвестиційного середовища.

Системний характер інвестиційних процесів простежується в послідовності виконання окремих взаємозалежних фаз, починаючи від організації інвестиційного проекту, формування інвестиційних ресурсів, розподілу інвестицій за певними стадіями інвестиційного процесу до його реалізації і аналізу результатів з позиції інноваційності, прибутковості та отримання соціального ефекту.

Інвестиційна діяльність на регіональному рівні забезпечує прогресивні структурні зрушення в економіці регіону, забезпечує інноваційні оновлення основних активів підприємств та підвищення конкурентоспроможності регіональної економіки. Особливе значення мають капітальні вкладення в будівельну галузь. Для будівельної галузі характерно те, що процес створення і впровадження інновацій можна розділити на ряд окремих, але взаємопов'язаних фаз. Представлена модель припускає виникнення інновації внаслідок технічної ідеї, або в результаті нової ринкової потреби, або в результаті цих обох причин (рис. 1).

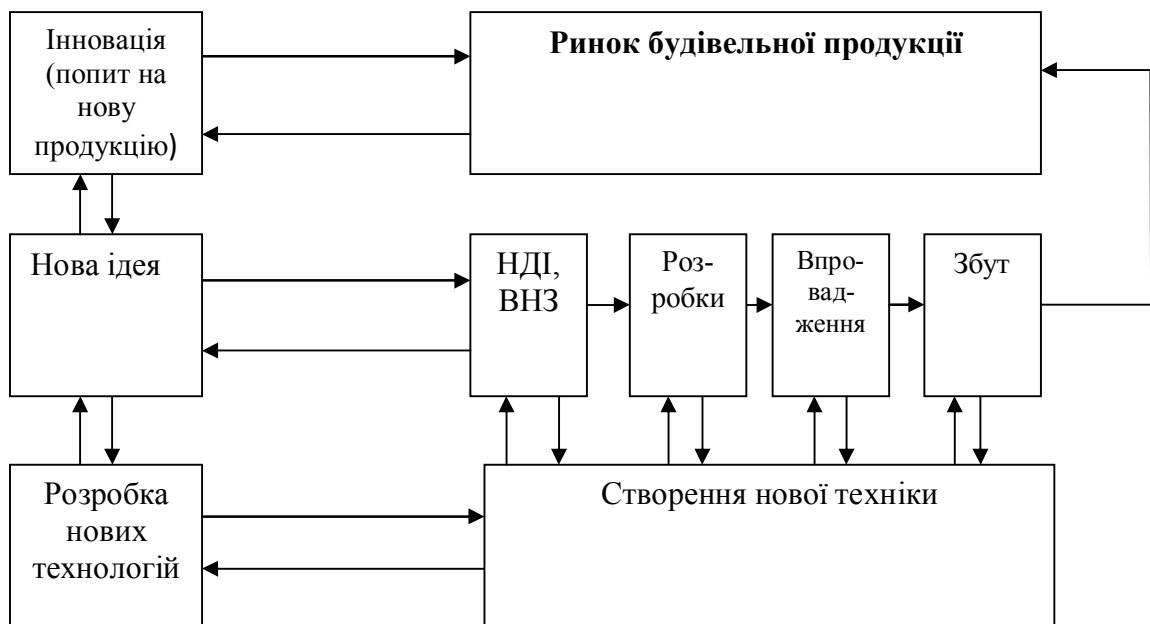

Рис. 1. Модель розвитку та використання інноваційної будівельної продукції

У зв'язку з цим, регулюючи інноваційно-інвестиційну активність будівельної галузі, як на рівні держави, так і на рівні регіонів необхідно використовувати стимулюючі важелі. В число таких стимулюючих важелів повинні входити:

- Гарантійні фонди для залучення приватних інвестицій у розвиток будівництва регіональних економік і т.д.;
- Інвестиційні гранти для створення нових конкурентоспроможних будівельних виробництв і робочих місць.

У якості індивідуальних показників інноваційно-інвестиційного забезпечення будівельних організацій регіонів України пропонуємо досліджувати наступні величини, які охарактеризовують рівень і інвестиційної активності, і науково-технічного розвитку, і інвестиційний клімат регіонів: підготовка кадрів у будівництві за регіонами України (відсотків до загальної кількості працівників); підвищення кваліфікації кадрів у будівництві за регіонами України (відсотків до загальної кількості працівників); обсяг капітальних інвестицій у будівництві за регіонами України (тис. грн.); обсяг реалізованих послуг підприємств у сфері інформатизації за регіонами України (у ринкових цінах, тис. грн.); обсяг реалізованих послуг підприємств у сфері досліджень і розробок за регіонами України (у ринкових цінах, тис. грн.); обсяг реалізованих послуг підприємств у сфері інжинірингу, геології та геодезії за регіонами України (у ринкових цінах, тис. грн.); обсяг реалізованих послуг підприємств у сфері технічних випробувань та досліджень за регіонами України (у ринкових цінах, тис. грн.); кількість організацій, які виконують наукові та науково-технічні роботи, у будівництві за регіонами України (одиниць); чисельність працівників основної діяльності наукових організацій у будівництві за регіонами України (осіб); обсяг фінансування витрат на виконання наукових та науково-технічних робіт у будівництві за регіонами України (тис. грн.); кількість виконаних наукових та науково-технічних робіт у будівництві за регіонами України (одиниць); кількість заявок на видачу охоронних документів та отриманих охоронних документів у Державній службі інтелектуальної власності України у будівництві за регіонами України (одиниць); показник покриття експортом імпорту послуг регіонів України, пов'язаних з будівництвом (одиниць); обсяг прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) у будівництво за регіонами України (у відсотках до попереднього року).

Список використаних джерел:

1. Schumpeter Josef Alois. Essays on entrepreneurs, innovations, business cycles, and the evolution of capitalism // ed. by Richard V. Clemence; with a new introduction by Richard Swedberg. – Transactions Publishers, 1989.
2. Гурова В.О. Актуальні аспекти інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств України / В.О. Гурова, Л.С. Горбаконь // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. – 2010. – С.211.

4. Цадо Г.В. Сутність та значення інвестиційно-інноваційних процесів в системі регіонального розвитку / Г.В. Цадо [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.nbuiv.gov.ua>.

АНАЛІЗ СВІТОВОЇ ПРАКТИКИ ВЕНЧУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З МЕТОЮ АДАПТАЦІЇ В УКРАЇНІ

О.В. Усатенко

Державний вищий навчальний заклад «Національний гірничий університет»

WORLD PRACTICE OF VENTURE ACTIVITY IN ORDER ADAPTATION IN UKRAINE

O. Usatenko

State Higher Educational Institution "National Mining University"

Постановка проблеми. Сьогодні пріоритетним стратегічним напрямом і невід’ємною умовою входження на рівних у світову економічну систему є формування інноваційної моделі розвитку економіки України. Одним з шляхів виходу України із економічної та фінансової кризи є залучення інвестицій до принципово нових технологій, що забезпечить також підвищення ефективності господарювання. Досвід розвинутих країн свідчить, що венчурний бізнес може кардинально змінити якість інноваційної моделі економічного розвитку та його інвестиційного забезпечення, а також і якість економічного зростання, сприяючи подоланню дефіциту і удорожченню інвестиційних ресурсів. Розвиток венчурної діяльності – є важливим завданням держави, тому необхідно визначити напрямки та умови розвитку цієї діяльності в Україні, застосовуючи досвід розвинутих країн.

Аналіз останніх досліджень з вирішення загальної проблеми та виділення невирішених питань. Для того, щоб проаналізувати досвід розвинутих країн, дослідити напрями та умови розвитку венчурної діяльності, проаналізовано літературні джерела, що висвітлюють дане питання. Це роботи В. Корнеліуса [1], Бейгана Дж. [2], Якобсона С. [3], Краєвського І.С. [4], А.А. Дагаєва [5], Долгополова Л.М. [6], та ін. Виявлено, що незважаючи на те, що питання напрямів та умов розвитку венчурного фінансування достатньо досліджені, чинники, які цьому сприяли окреслені не повною мірою.

Мета дослідження. Провести дослідження стану розвитку венчурного бізнесу в Україні з метою виявлення існуючих проблем в практичній та теоретичній сферах залучення,

впровадження і застосування венчурного фінансування в інноваційні підприємства. За допомогою аналізу напрямів та умов розвитку венчурної діяльності в розвинутих країнах, визначити фактори, які цьому сприяли та встановити доцільність їх запровадження в умовах економіки України.

Виклад матеріалу. Венчурна діяльність США бере свій початок з 1946 р. коли була створена перша компанія «AmericanResearch&Development». Сучасна американська інноваційна модель економічного розвитку робить ставку на дрібні венчурні фірми. Держава відіграє активну роль у загальній координації науково-дослідних робіт, у реалізації широкомасштабних програм розвитку інноваційних досліджень та заохочення приватних компаній, а також підтримує їх розвиток за допомогою цілої системи пільг, податкових стимулів. В США активна участь держави в інвестиційному забезпеченні інноваційної моделі економічного розвитку ґрунтується на єдності наступних постулатів:

1. ключ у майбутнє – це знання;
2. двигуном соціально-економічного розвитку - є високі технології ;
3. заохочення у розвитку науки і технологій – є зобов'язання уряду держави.

Чинниками бурхливого розвитку венчурної індустрії в США, крім активної участі держави, можна також зазначити високу розвиненість фондових ринків, потужність національного платоспроможного ринку, закріплення на якому найчастіше означає і перемогу в міжнародній конкуренції. А також, той факт, що американські університети отримують великі асигнування на проведення наукових досліджень від державного і приватного секторів, високо мобільні, орієнтовані на конкуренцію і зацікавлені в комерціалізації своїх наукових розробок.

У Європі венчурна діяльність з'явилась у 1962 році, з появи компанії «European Enterprises Development» у Лондоні та Парижі [7]. Розвиток європейського венчурного бізнесу багато в чому повторює американський. Але, між європейськими та американськими венчурними фондами можливо виділити одну відмінність - європейські фонди намагаються вкладати кошти не в початковий, а у зрілий бізнес, що добре зарекомендував себе. Винятком для Європи є Нідерланди, де венчурне фінансування організовано приблизно так, як у США, але якщо в США переважають інвестиції у високі технології (фірми, засновані на базі інноваційних технологій, становлять там близько 60% компаній, що отримали венчурні інвестиції), то в Нідерландах венчурні інвестиції розподіляються між різними галузями досить рівномірно, і процес фінансування програм розвитку охоплює широкий спектр компаній, не обмежуючись тільки високотехнологічними фірмами.

Лідером у Європі по розвитку венчурного фінансування, безумовно є Великобританія. За даними Асоціації венчурних фондів Великобританії, на цю державу припадає майже

половина всіх європейських венчурних інвестицій, причому близько третини цих інвестицій здійснюється за межами країни.

Чинниками бурхливого розвитку венчурної індустрії в Європі є заходи державної політики, уряди європейських країн створюють сприятливі умови для розвитку венчурних фондів.

На українському ринку для інвестицій в start – up останні 10 років залучалися переважно іноземні інвестори і тільки з 2003 року почали з'являтися венчурні фонди з українським капіталом. Тому, що це не було пріоритетом у українського уряду і він не займався розвитком цього напрямку. Перший законодавчий акт України, який регулює діяльність інститутів спільного інвестування був прийнято в 2001 року «Про інститути спільного інвестування (пайових та корпоративних інвестиційних фондах)» [8].

Аналізуючи розвиток венчурної діяльності розвинутих країн, робимо висновки, що головними факторами, що сприяли бурхливому розвитку є заходи державної політики, коли уряди країн створюють сприятливі умови для розвитку венчурних фондів:

- направленість політики на створення дрібних, активних, інноваційних підприємств, які спеціалізуються на розробках нових технологій і продуктів;
- покриття частини можливих збитків, пов'язаних з інвестуванням у приватні компанії;
- надання можливостей венчурним фондам залучати інвестиційний капітал в найбільших банках і страхових компаніях, в пенсійних фондах;
- створення для пенсійних фондів, які інвестують у венчурний бізнес, пільговий режим оподаткування;
- розвиток законотворчої бази щодо інноваційної діяльності, зокрема венчурної діяльності.

Також, до факторів, що сприяють швидкому розвитку венчурної індустрії можливо віднести і високу розвиненість фондових ринків, і потужність національного платоспроможного ринку, закріплення на якому найчастіше означає і перемогу в міжнародній конкуренції. А також, той факт, що американські та європейські університети отримують великі асигнування на проведення наукових досліджень від державного і приватного секторів, високо мобільні, орієнтовані на конкуренцію і зацікавлені в комерціалізації своїх наукових розробок. Застосування цих факторів зможе забезпечити швидкий розвиток венчурної індустрії в Україні та вирішити існуючі проблеми в практичній сфері залучення, впровадження і застосування венчурного фінансування в інноваційні підприємства.

Перспективи подальших досліджень. Розробка методики застосування факторів бурхливого розвитку венчурної діяльності Європи та США в умовах законодавства та економіки України.

Список використаних джерел

1. Cornelius, B. The institutionalization of venture capital. *Technovation*, 2005. – С. 599-608.
2. Baygan, G. (2003). *Venture Capital Policy Review: United States*, OECD Science, Technology and Industry Working Papers № 12, 2013
3. Karaömerlioglu, D.C. E. & Jacobsson, S. The Swedish venture capital industry: an infant, adolescent or grown-up?, 2000. – С. 61 – 88
4. Краевский И.С. Развитие венчурной индустрии в России // Экономика, предпринимательство и право. — 2011. — № 3 (3). — с. 3-11. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: – <http://www.creativeconomy.ru/articles/15257/>
5. Дагаєв А.А. Механізми венчурного (ризикового) фінансування: світовий досвід і перспективи розвитку // Менеджмент в Росії і за кордоном.– 1998.– №1. – С. 12–15.
6. Долгополова Л.М. Венчурне інвестування – панацея інноваційної діяльності: приклад США та країн Європи // www.rusnauka.com.
7. European Venture Capital: History. [E-source]. - Available at: – <http://www.europeanvc.com/history.htm>
8. Закон України «Про інститути спільного інвестування (пайових та корпоративних інвестиційних фондах)» від 15.03.2001 № 2299-III. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2299-14>

ПОРІВНЯННЯ ДЖЕРЕЛ ФІНАНСУВАННЯ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ОЕСР ТА УКРАЇНІ ЗА ІНСТИТУЦІОНАЛЬНОЮ СТРУКТУРОЮ

Кваша Костянтин Вікторович

Науково-дослідний економічний інститут (м.Київ)

COMPARISON OF SOURCES OF FUNDING CAPITAL INVESTMENT IN OECD AND UKRAINE FOR INSTITUTIONAL STRUCTURE

Kvasha Constantine

Economic Research Institute, Kyiv

Постановка проблеми, виділення невирішених питань. Інвестиції є найважливішим ресурсним джерелом економічного розвитку країни. Інвестиційний процес потребує урахування специфіки інститутів та інституціональних механізмів, за допомогою яких він здійснюється. Більшість розвинених країн подолали наслідки фінансової кризи та планують свій подальший розвиток на основі інвестицій, як драйвера цього зростання. Тому, на наш погляд, аналіз інституціональної структури джерел фінансування інвестицій країн ОЕСР та її порівняння з українською є вкрай актуальним з точки зору виявлення основних проблем інвестиційного забезпечення.

Аналіз останніх досліджень з вирішення загальної проблеми. Аналіз фінансового сектору та його структури з інституціональних позицій серед зарубіжних та українських науковців здійснювали Е. Аткинсон та Дж. Стиглиць [1], А.І. Крисоватий та Т.В. Кошук [2], Т.В. Пепа [3], В. Є. Новицький [4], О. Длугопольський [5] та інші. Питання інституційного середовища фінансового ринку України, його характеристик, трансформації цілей функціонування банківських інститутів розвитку розглядалися у роботах В. Ручкіної [6], Л. Бабидорич [7], С. Архієреєва [8], О. Яременко [9], Ю. Коваленка [10].

Однак, у наукових працях зазначених авторів не висвітлені питання інституціональної структури інвестиційних джерел, що визначає актуальність даної роботи.

Мета дослідження. Дослідити спільні риси та відмінності в інституціональній структурі джерел фінансування капітальних інвестицій в країнах ОЕСР та Україні.

Інституціональна структура фінансування інвестицій являє собою сукупність інституційних одиниць, які виступають учасниками інвестиційного процесу. Ми розглядаємо інституційну одиницю (інституцію) як господарську одиницю, що, відповідно до наказу Держкомстату України від 12.07.2007 № 214 [11], відповідає наступним вимогам: має право

самостійного володіння товарами та активами від власного імені, що надає їй можливість обмінюватися правами власності на ці товари й активи при операціях з іншими одиницями; має здатність приймати самостійні економічні рішення і здійснювати господарську діяльність; має здатність приймати фінансові та інші зобов'язання від свого імені.

Інвестиційними джерелами, як правило, є бюджетні, кредитні, власні та інші специфічні кошти, наприклад державні субсидії, гарантії, кошти недержавних фондів, податкові пільги, лізингове інвестування. Інституціональними механізмами, що реалізують ці джерела, є: бюджети, банківська система, система небанківських фінансових установ, система міжнародних фінансових інститутів.

За інституціональною структурою до основних учасників інвестиційної діяльності в країнах ОЕСР відносять: підприємницький сектор, державний сектор, населення [12]. Статистичні органи ОЕСР та ЄС не фіксують вкладень *банківської системи та системи небанківських фінансових установ* у капітальні інвестиції. Вважається, що ці установи грають роль посередників, які надають кредити та позики, розміщують облігації, акції підприємств тощо. В Україні ж, відповідно до Закону України «Про інвестиційну діяльність» [13], основними учасниками інвестиційної діяльності є населення, юридичні особи або підприємства, держава, іноземні громадяни а у статистичних звітах додатково виділяються банківська система та небанківські фінансові установи. Тобто різниця в інституціональній структурі полягає у виокремленні іноземних громадян, банківської системи, небанківських фінансових установ в Україні, як окремих учасників інвестиційної діяльності. Вкладення банківської системи та системи небанківських фінансових установ ОЕСР та ЄС фіксуються як операції посередницьких структур, що оперують переважно коштами населення, а кошти іноземних інвесторів враховуються як кредити підприємницького сектору.

В ОЕСР найвищу частку коштів вкладають підприємства – у середньому 59% загального обсягу, причому ця цифра коливається від 43% до 72% в залежності від країни. Менше 50% загального обсягу капітальних вкладень інвестували у 2011 р. підприємці тільки 4-х країн – Греції, Ірландії, Канади та Польщі. У всіх інших країнах ця частка перевищує 50%, а в Австрії, Чилі та Словаччині вона була вище 70% [14].

Інвестиції, здійснювані населенням, складають в ОЕСР біля чверті від загальних обсягів та в залежності від країни коливаються від 12,9% у Кореї до 45,8% у Греції. Доходи домогосподарств та їхні заощадження є суттєвим джерелом фінансування капітальних вкладень, другим за середнім значенням по країнах ОЕСР у 2010-2011 рр. (підприємницький сектор - 58,4%, домогосподарства – 26%, державний сектор – 15,6%). Саме вони є потужним

стимулом для довгострокового економічного зростання. Норми заощаджень домогосподарств різняться між країнами внаслідок відмінностей в інституціональних, демографічних та соціально-економічних умовах різних країн. Наприклад, обсяги державних пенсій по старості й демографічна вікова структура населення впливають на швидкість та обсяг заощаджень. Не менш важливе значення мають ставка кредиту та відношення населення до нього, що впливає на рішення домогосподарств щодо витрат або збереження коштів.

Як вказано вище, частка державного сектору і інвестиційних ресурсах країн ОЕСР є найменшою та коливається від 4,3% в Австрії до 28,3% у Польщі. Лише у п'ятьох країнах ОЕСР вкладення державного сектору склали менше 10% (Австрія, Бельгія, Німеччина, Чилі, Словаччина) загального обсягу капітальних інвестицій, ще чотирьох країн – більше 20% (Люксембург, США, Ірландія, Польща), тоді як в інших країнах ця частка становила 10-20%. Однак, зниження цієї частки у 2011 р. порівняно з 2007 р. фіксувалося лише в Австрії, Чехії, Італії та Греції. В інших країнах цей показник збільшувався з метою підтримки підприємницького сектору під час кризи. В економічно розвинених країнах держава завжди намагається збільшити свої інвестиційні витрати щоб поповнити нестачу коштів підприємств, які виділяються на модернізаційні та інноваційні цілі.

Як вказано вище, в країнах ОЕСР кошти іноземних інвесторів враховуються, як кредити підприємницькому сектору, в Україні ж вони виокремлюються. Для порівняння складових інституціональної структури інвестиційного забезпечення приведемо їх до однорідних значень. Необхідно врахувати в Україні кошти іноземних інвесторів у сумі вкладень підприємницького сектору та кредитів банків, що надані нефінансовим корпораціям на придбання, будівництво та реконструкцію нерухомості, а також кошти, вкладені у цінні папери (крім акцій, випущених нефінансовими корпораціями). Згідно з даними Держстату України [15] та Національного банку України [16] інвестиції підприємницького сектору, визначені як запропоновано вище, у 2010 р. становили 79%, у 2011 – 75% та 74% у 2012 році. Україна за обсягами ресурсів підприємницького сектору, інвестованих в економіку, знаходиться на вищому рівні між країн у ОЕСР, перевищуючі показники Кореї, Австрії, Чилі.

За рахунок державного та місцевих бюджетів в Україні освоєно у 2010 р. 9,2% капітальних інвестицій, у 2011 р. – 10,5%, у 2012 р. - 9,0%. За цим показником наша держава знаходиться на рівні Німеччини, Італії, Чилі.

Для приведення до єдиної бази показника частки населення у загальному обсязі інвестицій країн ОЕСР та України необхідно врахувати також банківські кредити домогосподарствам на придбання, будівництво та реконструкцію нерухомості. Цей показник

у загальному обсязі капітальних інвестицій становив у 2010 р. - 11,6%, у 2011 р. - 14,6%, у 2012 році - 16,3% році. За цим показником Україна знаходиться на найнижчому рівні поруч з такими країнами, як Корея, Японія, Чилі.

Аналізуючи наведену структуру джерел фінансування за трьома інституційними учасниками, можна зробити висновок, що Україна має доволі близькі позиції з Чилі та Кореєю. Однак, навіть ця схожа структура має відмінності, що полягають у меншій частці коштів населення та держави в Україні, перевищуючи частку підприємницького сектору у порівнянні з країнами ОЕСР. Незначна участь населення в інвестиційних процесах є індикатором недовіри до господарчої системи.

Наступним етапом досліджень є огляд досвіду Кореї, Чилі та однієї з передових країн ОЕСР, що має суттєву частку населення в інвестиційному забезпеченні, з питань інвестиційної політики та умов залучення коштів населення, адже роль населення, за передбаченнями Світового банку [17], буде зростати.

Список використаних джерел

-
1. Аткинсон Э.Б. Лекции государственного сектора: Учебник / Э.Б. Аткинсон, Дж. Э. Стиглиц. - Пер. с англ. под ред. Л.Л. Любимова. - М.: Аспект Пресс. - 1995. - 832 с.
 2. Крисоватий А.І. Інституційне середовище фіскального регулювання соціально-економічних процесів / А. І. Крисоватий, Т.В. Кошук // Фінанси України. - 2011. - № 9. – С. 18-32.
 3. Пепа Т.В. Фінансова складова комплексного розвитку продуктивних сил регіонів України / Т.В. Пепа // Фінанси України. - 2007. - № 10. – С. 34-41.
 4. Новицький В.Є. Податкове регулювання в системі інструментів соціально-економічного розвитку: питання методології / В.Є. Новицький // Фінанси України. - 2007. - № 10. – С. 60-73.
 5. Длугопольський О.В. Концептуальні засади функціонування державного сектору у глобалізованій економіці / О. В. Длугопольський // Фінанси України. – 2008. – № 4. – С. 55-67.
 6. Ручкіна В. М. Інституційне середовище фінансового ринку України в умовах глобалізації / В. М. Ручкіна // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. - 2012. - № 1. - С. 378-385.
 7. Бабидорич Л. І. Інституційне середовище функціонування кредитних спілок: передумови формування, сутність та функції / Л. І. Бабидорич // Науковий вісник Ужгородського університету. Сер. : Економіка. - 2014. - Вип. 1. - С. 155-161. - [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nvuuec_2014_1_32.pdf
 8. Архієреєв С. Посттрансформаційна ринкова економіка: інституціоналізація фондового ринку / С. Архієреєв, Я. Зінченко // Экономическая теория. – 2006. - №2. - С 43-54.

⁹. Яременко О.Л. Институциональные характеристики финансовой глобализации / О.Л. Яременко, Т.В. Розит // Научные труды ДонНТУ. Серия: экономическая. – Вып. 37–1. – С. 153–157.

10. Коваленко Ю.М. Сутність інституційного середовища фінансового сектора економіки / Ю.М. Коваленко // Економічний вісник Донбасу. - 2011. – № 1 (23). – С. 92–97.

¹¹. Наказ Державного комітету статистики України від 12.07.2007 № 214 Про внесення змін до Класифікації інституційних секторів економіки України. - [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua/>

12. Gross fixed capital formation by institutional sector // National Accounts at a Glance 2014. – Paris: OECD. – 2014. – P. 49.

13. Закон України від 18.09.1991 № 1560-ХІІ Про інвестиційну діяльність. – [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>

14. National Accounts at a Glance. – [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://www.oecd-ilibrary.org/economics/national-accounts-at-a-glance_22200444

15. Капітальні інвестиції за джерелами фінансування. – [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua/>

16. Бюлетень Національного банку України. – 2014. – №2. – [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=4881598>

17. Capital for the Future: Saving and Investment in an Interdependent World: Global Development Horizons. – Washington, DC: World Bank. – 2013. – 172 p. – [Електронний ресурс] / Режим доступу:

<http://econ.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/EXTDEC/EXTDECPROSPECTS/0,,contentMDK:23413150~pagePK:64165401~piPK:64165026~theSitePK:476883,00.html>